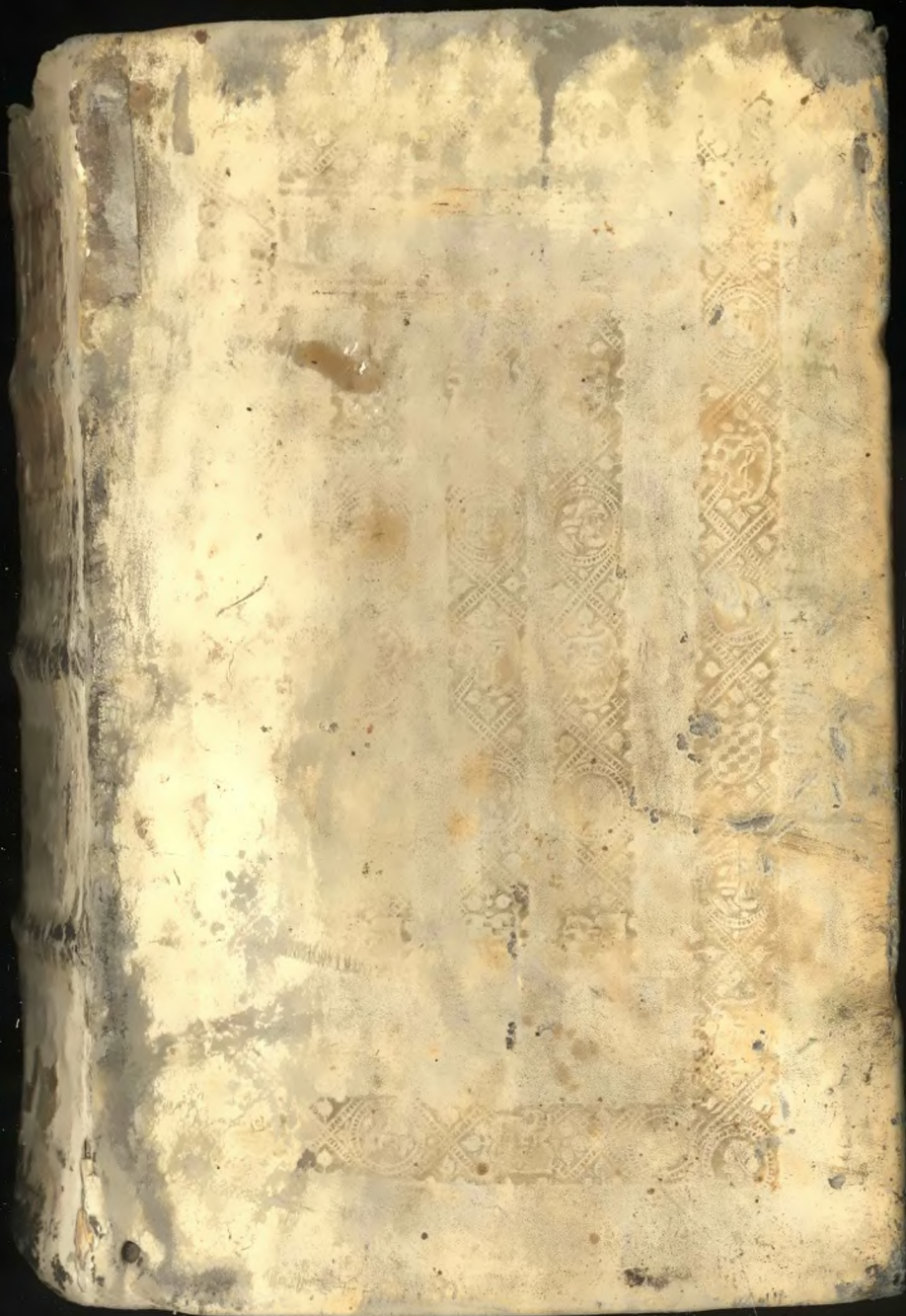

D foris.

Omnis radix constat tribus substantiis:
libris et hoc est singulari lingua

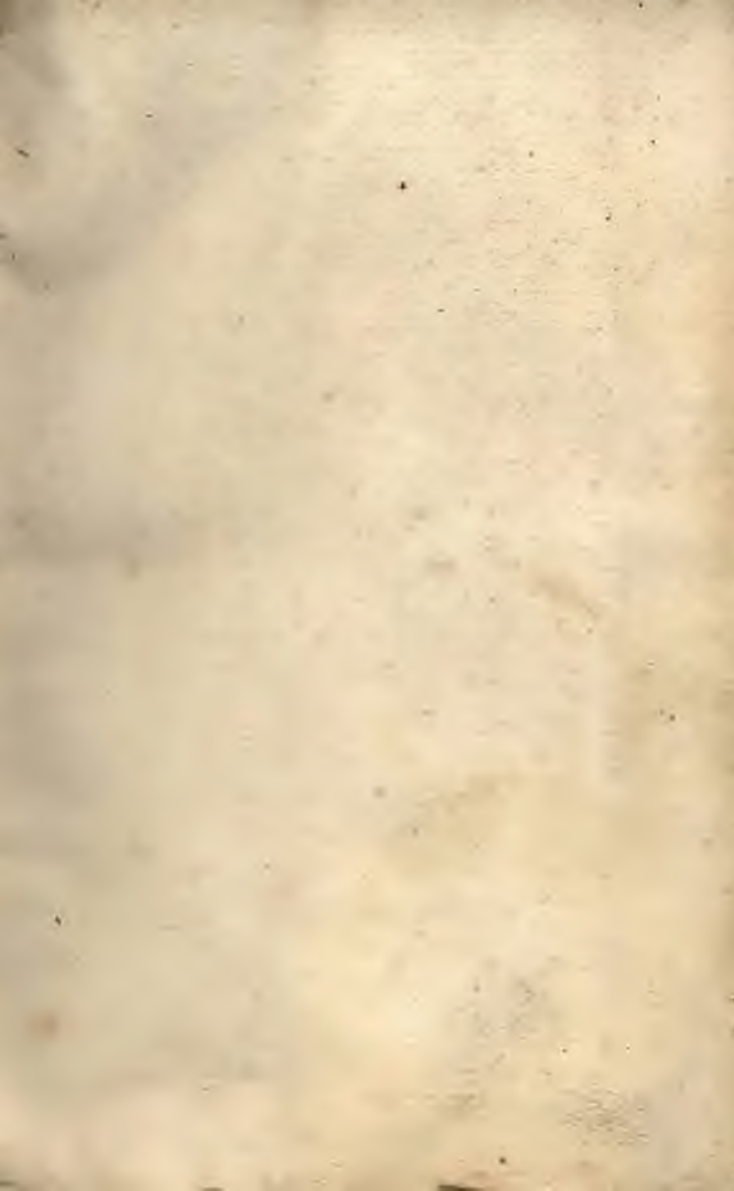
Ebraea quia scilicet Trinitas personarum
Una est Essentia tres personae.

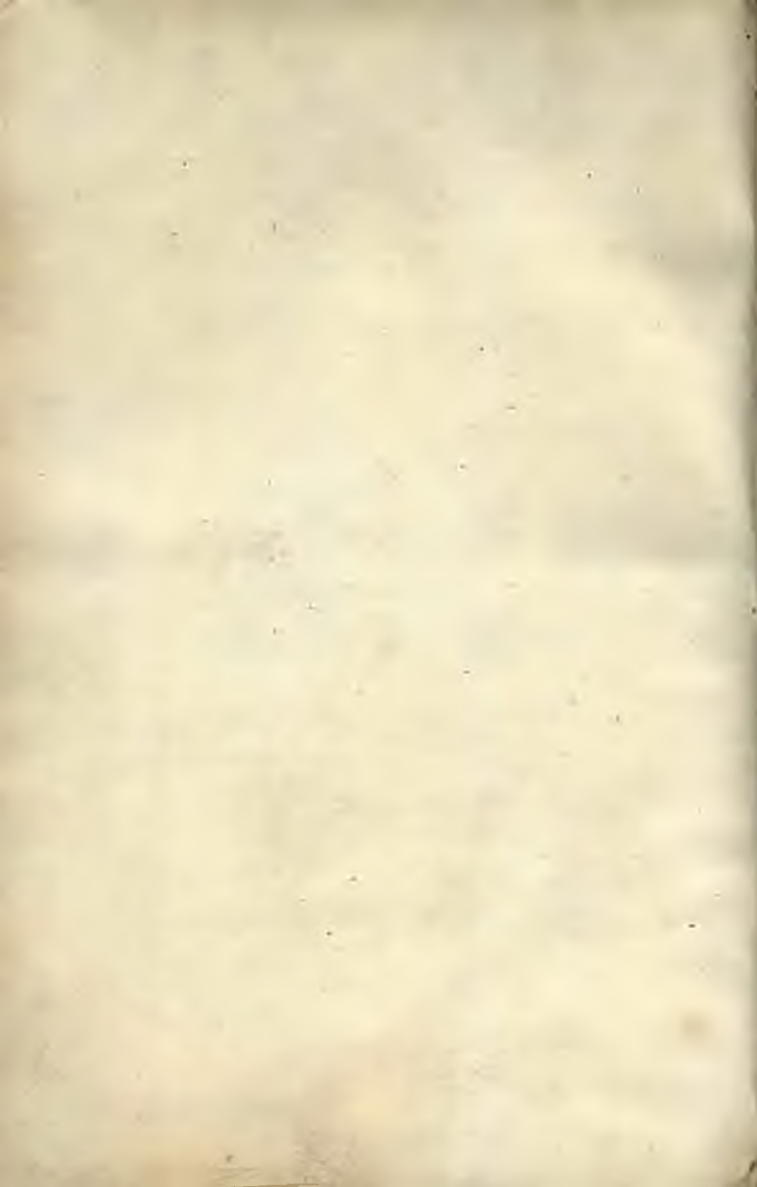
Singulari vocis constans tribus radicalibus:
libris

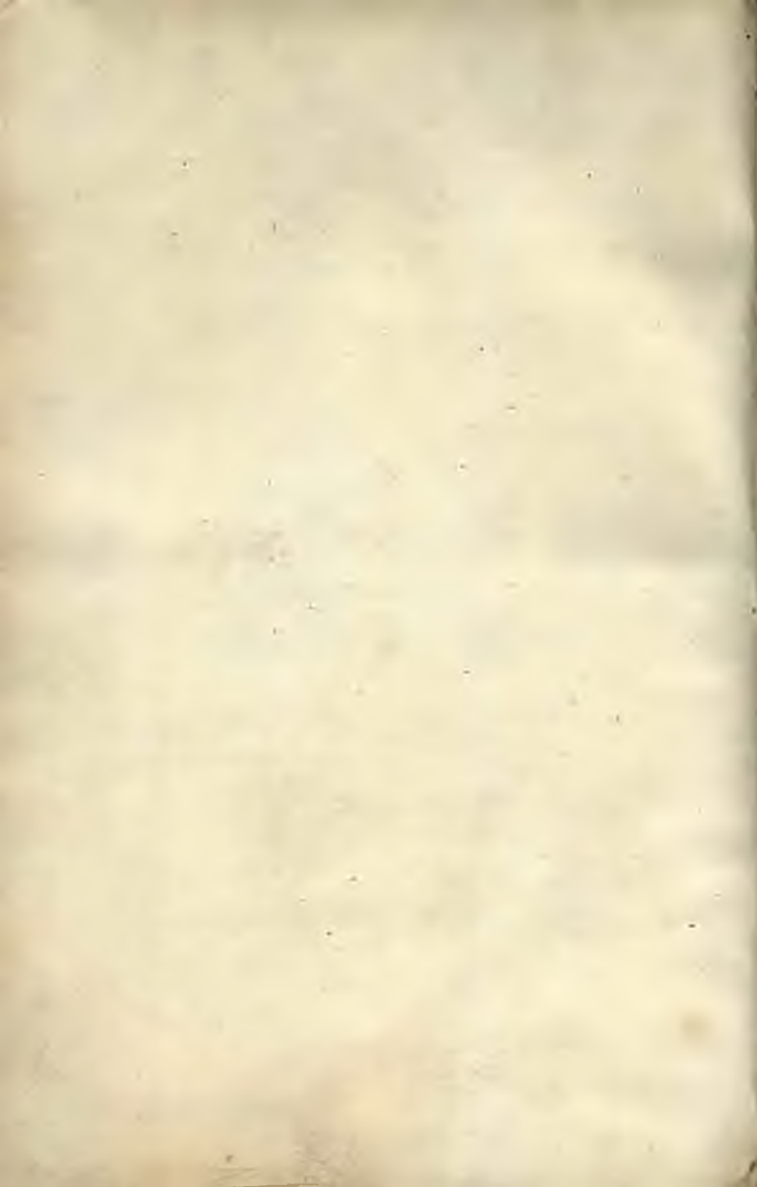
Cum profecto scilicet linguam Ebraicam
septem linguas intelligit Chaldaicam
Syriacam, Arabicam, Armeniacam et
Sicam quae intelligit linguas Saxonum et
Sicilicet et alias germanici Vici

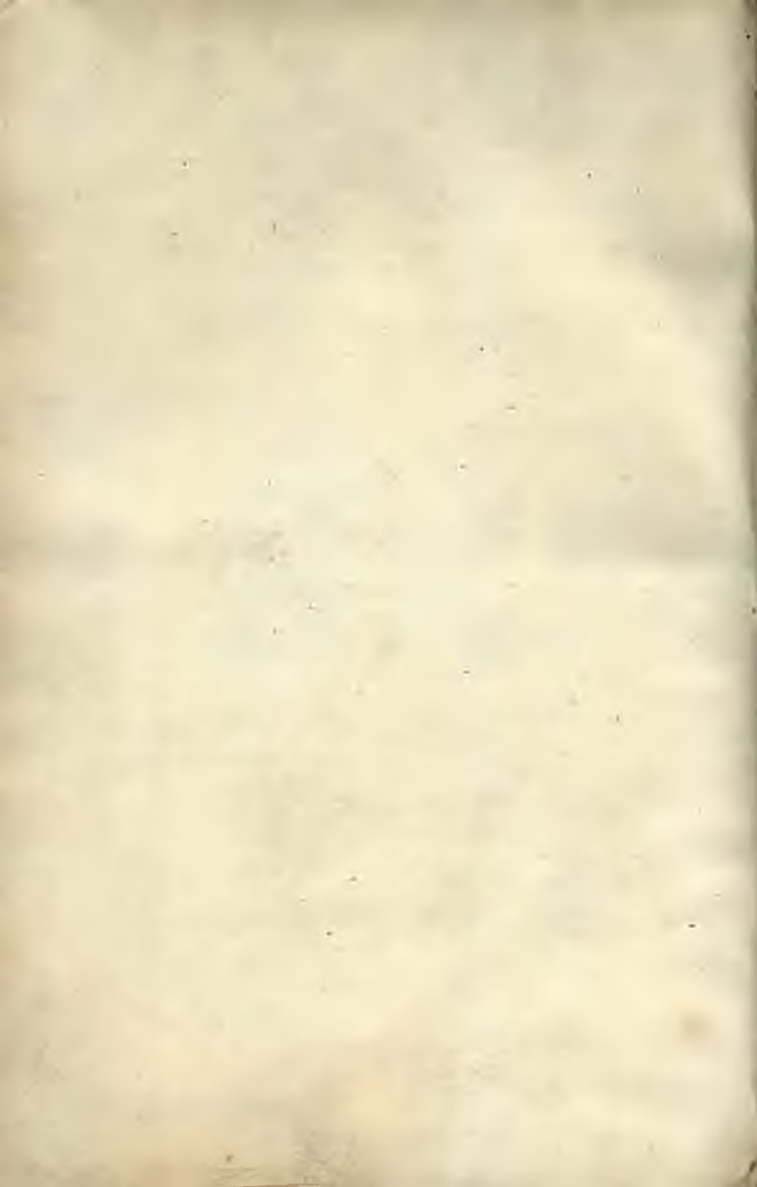
Et. Stant. Hebraica lingua quae
me sequitur nam humanam.

Hebraea lingua est ualde significans
et paucis verbis ea comprehenditur quae
multis ambagibus vix refertur.

232777 I

פתח תורה יהודה תמימה משמיה זב

FRANCI-
SCI STANCARI
MANTVANI, EBREÆ
GRAMMATICÆ
INSTITVTIO.

In qua omnes octo Orationis
partes summa diligentia
ita traduntur, ut nihil
ad hanc rem desi-
derandum sit.

*Adiuncta sunt hæc,
ab eodem autore.*

Rerum omnium capita.
Exercitatiūcula catholica.
Et suæ grammaticæ com-
pendium.

Nunc ab Autore recognita.

אברהם זכר אלהינו יתן עטו ברוך

Franciscus Stan

carus Mantuanus, prudētissimo atq;
amplissimo uiro Ioanni Iacobo Fug-
gero, Comiti Kirchberg & Vissen-
horn, &c. gratiam & pacem
à Deo patre per Je-
sum Christum.

D percipiendam sa-
cram Ebream Lin-
guam, Vir amplissi-
me, necessaria cum
primis est gramma-
ticæ institutio, sine qua oleum per-
det & operam (ut multi iam exper-
ti sunt) qui eam percipere stude-
bit. Quod quum ante me è Chri-
stianis, ne de Rabbiorum uolu-
minibus dicam, animaduenterint,
multi

232777

multi præclari uiri eò studiũ suum
contulêre, ut Grammaticæ rudi-
menta, qua possent diligentia, scri-
berent. Quos ego eo maiori laude
dignos arbitror, quo in re magis
necessaria laborarunt.

Sed quoniam ea est in humanis
rebus ratio, ut nemo unquam ar-
tem aliquam adeò perfectè absol-
uerit, quin & posteris relictus sit
illius absoluendæ, ac perficiendæ
locus: idcirco quum uiderem mul-
ta in illis desiderari, quæ quum pe-
ti ab uno deberent, à multis requi-
rêda forent, putaui me ad hoc mu-
nus à Deo excitatum, ut ea quæ a-
pud diuersos dispersa essent colli-
gerem, superflua refecarem, & quæ
deesse mihi uiderentur adderem,
eaq; omnia suis locis diligētissimè
collocarem. Collegi, addidi, gram-
maticen hanc conscripsi: quæ una

(ni fallor) ea omnia, quæ apud eos qui ante me scripsêre, diuersis in locis petenda erant: quæq; desiderabantur, non sine ordine, qui lucis & facilitatis est autor, incredibili certè breuitate ita subministrabit, ut huiusce linguæ candidati, paruo sumptu, paruoq; labore breui possint Ebreæ exactam grammaticæ cognitionem percipere.

Non est cur hîc illustris FVGGERE, aliquid de huius diuinæ ac sacrosanctæ linguæ uel laude, uel utilitate dicam, quum per se summam tum laudem, tum utilitatē studentibus afferat. Nam etsi Tulliana etiam eloquentia id aliquis tentaret, eā tamen probro, magis quàm laude afficeret. Præstat igitur me abstinere, quàm rem omni laude superiorem meis laudibus deterre. Hoc tamen dicam, Moscen illum si-

lum fidelem Dei famulum, teste Iosepho aduersus Apionem Alexandrinum grammaticum, omnibus scriptoribus antiquiorē esse.

Si qua præterea gloria esset digna lingua aliqua, quòd quempiā eximium habuerit autorem, hæc certè longè alias omnes excelleret. Nam Deum optimum maximum autorem habet, qui ea per suos uates in aperiendis sacrosanctis oraculis populo suo usus est.

Quo uerò ad facilitatem linguæ addiscēdæ attinet, ea citra omnem controuersiam alijs omnibus, quarum notitiam aliquam teneo, faciliorem esse duco. Quòd si quis eam uel obscuram, uel difficilem esse existimet, id profectò non sacræ linguæ, sed illam tradentibus, & ruditati nostræ potiùs, aut ignauię est adscribendum. Permissimus

enim hanc diuinā ac sacrosanctam linguam iacere, situq; squalescere, quū Christianis ista potius, quā omnes aliæ, propter Diuina oracula, amplectenda atque excolenda esset.

Si uerò ad eius utilitatem spectet aliquis, aliud certè nihil quā quòd sancti patres iudicarunt, censebit: illam uidelicet ad exactè & pro dignitate tractandam, ueram ac sacram utriusque Testamenti theologiam esse necessariam.

Hanc itaque Diuinæ linguæ institutionem, doctissime atque humanissime FVGGERE, quæ nunc primū sub celebri nomine tuo in lucem exit, quam etiam filiis tuis arbitror fore non inutilem, ac tibi quoque (ut mihi relatum est) linguam Ebream percipienti, qua sola alias tum linguas, tum uirtutes
quæ

quæ in te sunt, ornare poteris, quæq; in senectute omnium uirtutum iucundissima est: hanc, inquã, Sacræ linguæ institutionem, tibi dedicare ac donare decreui: ut ea in parte, quæ ad pietatis doctrinã attinet, & filiorũ tuorum, & tuum desiderium iuuem. Quid, quæso, in Principe uiro, ac omnibus animi fortunæq; muneribus ornatissimo excellentius, quid magnificentius, quid admirabilius uirtute haberi potest? Diuitiæ enim sine uirtute non ornant, non extollunt, non beant hominem: sed uirtus, quæ sola perpolit hominem, euehit, & tandem felicem ac immortalẽ reddit. Opes præterea, fortunæ subiectæ sunt: uirtutes uerò perpetuæ manent. Quocunq; pergīt homo, uirtutes, quas omnia bona Bias ille dicebat, secum affert: diuitias au-

tem multi relinquere, uel inuiti aliquando coguntur.

Accipe itaque generose Comes munus hoc nostrum, ab homine tui amantissimo, quo tuum, tuorumq; liberorum in Diuinis ac sacrosanctis oraculis animum possis imbuere. Eam enim fore spero hanc nostram Grammaticæ explanationem, quæ fructu & iucunditate quum alijs, tum tuæ humanitati atque amplitudini, autorem ipsum commendare possit.

Vale

in domino

IESV.

Basileæ, quinto idus

Aprilis, Anno

1547.

Index

INDEX, CAPITVM.

D E modo seu ratione legendi: hoc est, De literis, atq; earum figuris & nominibus. Pagina	14
De punctis uocalibus.	16
De pronunciatione uocalium.	18
De lectione uel prolatione sceua à principio dictionis tantum.	19
De dagefc & raphe.	23
De literis אהוי & בגר בפח	24
De potestate literarum.	25
Disputatio de litera uau.	27
De lectione sceua.	33
De lectione literarum אהוי	36
De literis & syllabis coniūgendis, quod Iudei dicunt Punctare.	38
Exemplum legendi.	41
De naturali & prima literarum di- uisione, iuxta uocum instru- menta.	42
De duplici dagefc.	44
De commutatione uocalium ma- gnarum	

gnarum in uocales paruas & da gesc, & econtra.	48
De altera literarum diuisione, & earum usu, & quomodo seruiūt & puncto notantur.	49
De comparatiuo & superlatiuo.	51
De affixis.	60
De partibus orationis.	65
De Pronomine.	66
De Verbo.	70
De uerbis perfectis.	72
Explicatio uocabulorum ad Ver- bum pertinentium.	74
De augmentis omnium præterito- rum perfectorum.	75
De augmentis omnium futuro- rum.	78
De prima cōiugatione uerborum perfectorum, quæ לָ & עָל di- citur, cum annotationibus suo- rum temporum.	80
De nominibus.	93
De usu	

De usu imperatiui.	101
De optatiuo.	103
De subiunctiuo.	104
De secunda coniugatione, quæ נפעל dicitur.	113
De tertia coniugatione, quæ פעל nuncupatur.	120
De quarta coniugatione פועל	127
De quinta coniugatione, quæ dici tur הפעיל	130
De sexta coniugatione, quæ uoca- tur הפעל	136
De septima & ultima cōiugatione, quæ nuncupatur חתפעל	140
De ordine defectiuorū, qui secun- dus est cum suis cōiugationibus & obseruationibus.	146
De uerbis quiescentibus, & eorum coniugationibus cum suis anno- tationibus.	159
De sexto ordine uerborum dupli- catorum.	207

De uerbis defectiuis in pe nun , &
 quiescentibus in lamed aleph
 & he. 222

De uerbis quiescentibus in extre-
 mitatibus. 230

De defectiuis in extremitatib. 235

De uerbis quatuor literarum. 240

De uerbis quinque literarum. 244

De literis heemanticis. 249

De nominibus à sex uerborum or-
 dinibus descendentibus. 244

De accentibus. 256

De numeris, atque nominibus nu-
 meralibus. 258

De millah, idest Dictione, quæ di-
 uiditur in Præpositiones, Ad-
 uerbia, Coniunctiones & Inter-
 iectiones. 264

De Præpositionibus. ibidem

De Aduerbijs. 269

De Coniunctionibus. 274

De Interiectionibus. 277

De uau

De uau conuersiuo.	278
De radicibus.	279
De modo inueniendi $\Psi\Psi$ idest ra dicem & primitiuū tam Verbo- rum quàm Nominum.	282
Exercitatiuncula catholica.	285
De modo legendi Ebraicè.	293
De lectione sceua.	264
De dageſc & raphe.	296
De literarum diuiſione.	297
De commutatione uocum.	300
De altera diuiſione.	ibidem
De affixis ſimplicibus.	303
De affixis compositis.	305
De pronomínibus.	ibidem
De nominibus.	308
De duali numero.	309
De anomalis.	ibidem
De literis heemanticis.	310
De uerborum ordinibus.	311
De uau conuersiuo.	319
De accentibus.	ibidem

Francisci Stan-
cari Mantuani
Ebreæ grammā-
ticæ institutio.

DE MODO SE V
ratione legendi.

ITERÆ sunt uigin-
ti duæ apud Ebre-
os, & quinque eorum
duplicem habent fi-
guram, ut infrà in al-
phabeto : quarū prior figura prin-
cipio & medio dictionis scribitur,
posterior uerò in fine tantum.

Tria præterea in alphabeto con-
sideranda sunt, Nomen, Figura, &
Potestas.

Figur-

*D. Forthweg Hic autem observat suam Grammaticam quia
non sicut solent ordinem Latine, ut fuit observatum
ad Latine grammaticam*
15

FIGURÆ, NOMINA,

א	אלף		Aleph
ב	בית		Beth
ג	גימל		Gimel
ד	דלת		Daleth
ה	הא		He
ו	ויו		Vau
ז	זון	<i>Bebbiandro est 2 long non pri solum.</i>	Zain
ח	חח		Cheth
ט	טה	<i>Finalis in suis nominibus propriis</i>	Teth
י	ייר	<i>Scripturae continentur</i>	Iod
כ	כח	<i>duplicem ha-</i>	Caph
ל	למר	<i>bet figuram</i>	Lamed
מ	מם	<i>dupl.hab.fig.</i>	Mem
נ	נו	<i>duplicem ha-</i>	Nun
ס	סמה	<i>bet figuram</i>	Samech
ע	עין		Ain <i>Thy: una na disp</i>
פ	פא	<i>dupl.hab.fig.</i>	Pe, phe
צ	צדיק	<i>duplicem ha-</i>	Zadic
ק	קוח	<i>bet figuram</i>	Coph
ר	רש		Resc
ש	שין		Scin
ת	תיו		Tau.

*hic caput
prolixum quod
salutis quoniam
ordinis nota
quod interpretat*

Videat diligens Lector singula-
rum literarum differētiam, ne
unam pro alia accipiat, sciātque id
nos de industria omisisse.

Omnes hæc literæ apud nos con-
sonantes sunt, quæ ab Ebreis cor-
pora appellantur. Et nulla harum
uocalis est, ut quidam tradiderūt.

De punctis uocalibus.

Quemadmodū sine animabus
corpora moueri non possunt,
ita literæ apud Ebreos nō mouen-
uentur absque punctis. Id est uocales sicut notantur
in uocalibus consonantibus

Decem numerātur puncta, quæ
nostras quinque reddunt uocales.
Ex quibus quinque uocales lōgæ
sunt, & quinque breues. Quarum
figuras sub hæc litera 3 uel supra,
uel iuxta illam, ponā. Nam omnes
uocales supponuntur consonanti-
bus, præterquàm cholem, quod su-
perponitur, & in cornu sinistro lite-
ræ,

ræ, uau scurec uerò apud cōsonan-
tes. Sunt præterea tres uocales
impropriè, ut infrà.

Voces.

Vocales lōge uel uoces magne
que Ebreis sunt, תנועות גדולות,

a קָמֶץ camez

e צֶרִי zeri

i חִירִיק גָּדוֹל chiric magnum *חִירִיק גָּדוֹל*

o חֹלֶם cholem *חֹלֶם חֹלֶם חֹלֶם*

u וֹאֻסְכּוּרֶעַ uau scurec

Vocales breues, תנועות קטנות

a פַּתַּח pathach

e סֶגוֹל segol

i חִירִיק קָטָן chiric paruum

o חֶטֶף קָמֶץ chateph camez

u קִבּוּץ cibuz. *קִבּוּץ קִבּוּץ קִבּוּץ*

Sunt & alia tria pūcta breuiora,
quorum primum est שְׁוָא idest sce-
ua, e, ut ך qui propriè non est pun-
ctus, sed punctorum seruus, quia
nunquam per se inuenitur. Per se

*שְׁוָא פּוֹנֵה בְּכָל הַמָּקוֹמוֹת; וְכָל הַמָּקוֹמוֹת
מִגְּדוֹל וְעַד קָטָן מִשְׁכָּחִים לָשׁוֹן דָּגוּשׁ אֲחֵרִים
מִשְׁכָּחִים לָשׁוֹן שְׁוָא מִשְׁכָּחִים לָשׁוֹן
פְּרָשׁוֹת לְשׁוֹן הַדָּגוּשׁ גִּשְׁרִיף מִשְׁכָּחִים.*

B

in monosyllabis
in polysyllabis
 dico, quia nunquam inuenitur in monosyllabis: in polysyllabis uerò cum alijs reperitur punctis: de cuius lectione suo loco dicetur. Alia præterea duo puncta cōposita sunt è prædictis, quæ & inuenta sunt propter literas gutturales: de quibus infra. Et sunt, א a, ו e: hoc est, chateph pathach, & chateph segol.

Notandum est, quòd sceua componitur cum tribus tantum punctis, cum camez, pathach, & segol. Et quando componitur, mutat nomen, diciturq; chateph camez, non sceua camez (non enim Chaldaicè, rapere significat) chateph pathach, chateph segol: non sceua pathach, & sceua segol.

De pronuntiatione uocalium.

א camez profertur, a obscurum, mediā uocem retinens inter a & o.

ב pathach profertur, a clarum.

ג zeri

19
ז zeri, e gráue.

ס segol, e lene.

כ chirie cum iod grauiusculé
profertur, quàm sine iod ז.

א & ו ualeat o graue, ut א apud
Græcos.

ו chateph camez uerò, o lene, ut
ו micron, uocem retinens inter o
& a: ita ut parum differat à prola-
tione camez.

ו uau scurec, u graue.

ז cibuz, u lene.

ז sceua, e raptum.

ז chateph pathach, a raptum.

ז chateph segol, e raptum.

De lectione uel prolatione

scena a principio dictio-

nis tantum.

Scribit Moſe Kimchi triplici-
ter (de prolatione enim intelli-
git) sceua eſſe legendum. Primò,
ſi poſt sceua uenerit una ex guttu-

B n

Tomim rot

in fil d fap

ralibus ע ח נ tunc sceua amissa
 propria lectione legitur ut uocalis
 literæ gutturali subiecta, ut תענה
 téena, ficus. Sceua non legitur per
 e raptum, uel leuissimum, sed gra-
 ue, ut zeri. Item עיחי, non ce-
 chi, idest cape mulier. Nam lectio
 sceua declinat ad chiric. Secun-
 dò, si post illud uenerit iod, sceua
 semper legitur per chiric, etiã si lite-
 ra quouis alio puncto pūctata fue-
 rit, ut ביב biad, & non beiad, In ma-
 nu: licet iod pathachetur. Tertiò,
 si sceua post se habuerit unā ex alijs
 literis, præter gutturales & iod,
 quouis puncto pūctatam, sceua le-
 gitur per camez, ut לידא lidauid,
 & nō ledauid, לרש larosc, & non
 lerosc, Ad caput.

Tot de prolatione uocum ob su-
 perstitiosiores, quamuis plura di-
 cenda forēt pro superstitionissimis.

Nos

S. f. m. m.
 r. g. l. i.

Nos uerò cum Iudæis uel peritissimis nostræ tempestatis, missa in legendo uocalium superstitione, Cametz, pathach, & chateph pathach, per a legimus. Zeri, segol, & chateph segol, & sceua, e. Chiric cum iod & sine iod, i. Cholem, & chateph camez, o. Vau scurec, & cibuz, per u legimus.

Sunt igitur omnes literæ (ut diximus) consonantes, puncta uerò uocales: quæ si consonantibus addantur, reddunt literas uocales.

Notandum etiam est, nunquam puncta uocalia absque consonantibus in Lingua sancta reperiri, præter in unica dictione יְרוּשָׁלַם Ierusalem, in qua ponitur chiric absque consonante iod. Cuius mysterium non admodum perobscurum est, supernā nempe Ierusalem indicans imperfectam esse usque in diem no

uissimum. Non enim ciues omnes
in libro uitæ scripti, ingressi sunt in
illam: ideo absque iod, hoc est im-
perfectè scribitur: licèt falsò Iudæi
de reæ dificatione terrestris Ierusa-
lem (est enim ירושלם numeri dua-
lis, cœlestem & terrestrem Ierusa-
lem significans) interpretentur.
Nunquam igitur inuenies puncta
uocalia sine consonantibus.

§ Capriciosa

Hic corruunt figmenta quorun-
dam peritissimorum Scriptorum,
quasdam literas asserētium esse vo-
cales, ut א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת Nonnulli uerò
א & י Alij duntaxat א & ע Non
animaduertentes has literas, quas
uocales uocāt, alijs cōiūctas absq̃
punctis, syllabam haudquāq̃ con-
stituere: quin potius ipsæ puncta
requirunt ut moueantur, licèt non
semper. Si alias literas nō mouent,
quomodo Vocales esse possunt?

*Audiri ex Typographo qui inpressit Propri
Grammatica Ministris, duxit ministris
se oltis abesse Grammatica les inuiss
sibi satisfacta: Frankfurt. Stant.*

Proprium enim animarum est mouere corpora, uocalium uerò consonantes. Si non mouent, ideo uocales non sunt. Si enim admirandi illi uiri & autoritate suspiciendi, de uoce uel prolatione illarum literarum & sibilo intellexerint, cum illis non contēdam. Quid si nomine tantum, cum potestate nominis careant, uocales sint, ad rem attrinet?

Omnes ergo literæ alphabeti consonantes sunt, puncta uerò uocales: cui sententiæ subscribunt Rabini omnes.

De dagesc & raphe.

Lineam simplicem super literam positam appellamus raphe, eo quod leniorem reddat literam in proferendo, præter 5 quod proferatur asperè, ut **ח**. Literæ enim susceptibles raphe, sunt sex, cōtentæ in his duabus dictionibus **חאבגד** **הזשכ** In

codicibus tamē impressis minimè
raphe signatū in uertice literæ inue-
nies. Verū si nō habuerit dages,
intelligitur habere raphe, quū eie-
ctio dages indicet literam raphari.

Dages, punctulus est in uentre
literæ, quam fortiolem reddit, & li-
tera tam in scribēdo, quā in pro-
ferendo geminatur, ut רבּוּ rabbu.

De literis בְּגֵר כֶּפֶחַ וְאֲחֵרֵי

OMnis litera בְּגֵר כֶּפֶחַ iuncta
literis אֲחֵרֵי quiescentibus, si-
ue in una dictione, siue in duabus,
raphatur, ut אֲחִיתָפֶל Achitophel.
Si uerò mouentur (quan-
doq; enim relatiuè capiuntur) da-
gessatur, ut בְּצִידָה תִּשִּׁים bezidaha ta-
sim, In latere eius (arcæ) pones.
אֵלַי הָבוּ elai tauò, Ad me ueni, id
est Dormi mecum, hac nocte scili-
cet: Geneseos xxx. הוּי גוֹי hoi goi,
Væ genti, &c. Excipiuntur tria,

la בְּגֵר כֶּפֶחַ
144: 50

*Capit. 1. Littera Bezid caplar in dagessantur quæ
procedit una ex literis אֲחֵרֵי וְאֲחֵרֵי*

quæ raphantur, ut אֲדֹנַי בָּם adonai
uam, Dominus in eis. קוֹ תְּהוֹ cau
thohu, Linea desolationis. שָׁלוֹ בָּהּ
scaleu uaha, Pacificus in ea.

Sunt præterea & aliæ exceptio-
nes, sed quia nihil faciunt ad intelle-
ctum linguæ, tantùm autē ad orna-
tum legēdi, ideo eas omitto. Nam
dagesc à principio dictionis, est le-
ne, & nihil significat, ut infra.

De potestate literarum.

N Hæc litera Consonans est (de
uoce enim, ut diximus, non est
contendendum, at de potentia &
actu) & si prolationē à puncto sibi
adiecto distinctam non habet, ut
in dictione אֶמֶר quæ est bisyllaba.
Prima syllaba est aleph cū camez.
Pūctus uocalis apud Ebreos non
facit syllabam, nisi consonanti ad-
iūctus sit: ideo aleph est consonās,
sine qua camez ex se nō faceret syl-
labam

labam. Apud Græcos enim & Latinos uocales, licet improprie, sunt syllabæ, ut *ἔρως* eros, Amor: quæ uocales per se syllabæ sunt, quod apud Ebreos minimè inuenies. Si-
ergo, dicitur non tantum
sed etiam a q. aut.
quod forte uocem
est syllaba.
 let hæc literas, quemadmodum & litera *ו*, apud Latinos & Græcos, quia correspondentem eis non habent. Prolationem enim haberent distinctam à uocalibus, si uerterentur, ut *ב* b, *ג* g, *ד* d, &c. Est igitur aleph consonans.

Haec h. forte dissipat
in ista tua uoce
per d. in g. m. n. a.
ב cum dagefc, est B, ut *בן* ben, Filius. Cum raphe, idest sine dagès, u consonans, ut *נבון* nauon, Sapiens, prudens.

ג cum dagefc, est G forte, quod in principio dictionis nō cognoscitur proferendo, nisi in medio, ut *גֵּר* ger: sine dagefc, g molle, ut *גַּם* gam.

ד est D forte, cum dagefc: lene, cum raphe: ut *דָּוִד* Dauid.

n est

Substantivum ² $\aleph$ est aspiratio lenis, quæ in pe-
ctore formatur, ualeatq; H latinum,
ut $\aleph$ hen, Ecce.

$\aleph$ cum omnibus punctis, est V *Forst.*
consonans: ut $\aleph \aleph \aleph \aleph \aleph \aleph$ ua, ue, *Nolite quid*
ui, uo, uu. Verùm quum reperitur *Sicut ex*
uirgula quædam similis uau conso- *una pinguetudine*
nanti, quæ est in alphabeto, cum *non emittit*
cholem in capite, quæ est o uocalis,
ut $\aleph$, & scurec in uentre, quæ est u, ut
 $\aleph$, tunc uirgula illa cū cholem in ca-
pite & scurec in uentre, nō est uau
illa quæ est in alphabeto: sed linea
illa, quam modò raphe in capite li-
teræ posita appellamus, modò pa-
thach, modò camez pūctulo ei sub-
strato, modò macaph coniungens
dictiones. Sed dum erigitur, curua-
tur, quo meliùs cholem supra se, &
scurec in uentre suscipere possit.
Aduncum enim & curuum nomi-
nant Ebrei uau, ut legitur Exodi
cap.

pio dictionis uau & cum scurec & cum alijs punctis semper est consonans & coniunctio copulatiua, non autem uox magna, sed consonans cum scurec mutato à sceua, ob regulam assignatam. Nam duabus de causis uau scurec à principio dictionis non potest esse uocalis. Prima, uau scurec uocalis nō est: uocales enim nunquā ponūtur sine consonantibus: syllaba ex uocali & consonante constituitur: uau scurec in principio dictionis est syllaba. ergo uocalis non est, quia non habet consonantem ^{in qua syllaba constituitur.} præcedētem. Secunda, uocales nullius sunt significationis: uau scurec in principio dictionis significat, ergo uocalis non est. Est autem ~~coniunctio~~ copulatiua Et. Vocalium est mouere consonantes, non significare.

est Z latinum, non s, ut quidam

^{אֶרְצָא} dam, fortasse prolatione decepti:
ut ^{אֶרְצָא} crez, Cedrus.

^{אֶרְצָא} est aspiratio fortis, ualetq; ch:
quando autē habet pathach in fine
dictionis, uox ipsa præcedit aspira-
tionem, ut ^{אֶרְצָא} ruach, non rucha,
Spiritus, uentus.

^{אֶרְצָא} est T, ^{אֶרְצָא} tur, Ordo: non
th, ut quidam.

^{אֶרְצָא} est I consonans semper, nun-
quam uocalis, ut ^{אֶרְצָא} iad, Manus:
siue habeat punctum sub se, siue su-
pra se, semper est consonans: de cu-
ius lectione infra dicemus, ubi de
literis ^{אֶרְצָא}

^{אֶרְצָא} & in fine dictionis ^{אֶרְצָא} cum da-
gesc, est c: cum raphe, ch: ut ^{אֶרְצָא} ca-
chah, sic. Nec differt à prolatione ^{אֶרְצָא}
cum raphe. Et quū finem obtinet
dictionis aliquando dagescatur, ut
^{אֶרְצָא} arecca, Genes. xij. & in alijs lo-
cis quoq;.

est

ל est L, ut לא lo, Non.

מ & in fine dictionis מ ualeat M
 latinum, ut מים maim, Aqua. Se-
 mel in scriptura mem finale contra
 usum linguæ in medio dictionis re-
 peritur, & hoc in dictione למרבה
 lemarbeb, Ad multiplicandum im-
 perium eius, scilicet Messia: Iesaiæ
 nono: quod non caret mysterio, iu-
 xta Rabbiorum antiquorum au-
 toritates, de quo hîc non est locus.
 Locus autem cōtrarius est Neche-
 miæ secundo, אשר המ פריצים

נ & in fine dictionis נ ualeat N
 latinum, ut נעמן Naaman.

ס est S simplex latinum, ut סר
 sad, Nerus.

ע huic literæ nulla Latina litera
 atque Græca respondet. Quidam
 putarunt esse aspirationem, & scri-
 pserunt H, at non rectè. Formatur
 hæc litera in parte profundiore gut-
 turis,

turis, cuius uocalē tātūm uertimus non consonantem, ut עמורא Amo-
rah. Simile iudiciū est (ut suprà di-
ximus) de litera א ut אדם Adam.

ב & in fine dictionis ב cum da-
gescualet P: cum raphe, Ph: ut פּר
par, כּפּ caph. Quum in fine dictio-
nis ponitur, nunquam dagescatur.

צ & in fine dictionis צ Huic etiā
quo ad prolationē literæ, nulla re-
spōdet litera latina: uerū antiqui
interpretes uerterunt S. Elegantio-
res autem linguæ uernaculæ oppo-
nunt geminum zz, ut צצ צצ-
dic, lustus.

ק ualeat C latinum, non Q, ut
קמא mac, putredo. Verū cum uo-
calibus e & i, non pronunciatur, ut
Latinè cepe, cingo: sed ut caro, cor,
cursus. Sic de literis caph & gimel.

ר est R, ut רם ram, excelsus.

ש cum puncto in cornu dextro
est

est Sc, in sinistro S simplex, & tunc
nō differt à prolatione. ס. Germa-
ni uerò scribūt ש per sch, ut שלמה
schelomoh: nos uerò sic, scelomoh.

ת, cum dagesc est T simplex, ut
תם tam, perfectus. Cum raphe, th,
ut תם meth, mortuus est. Tan-
tū de Potestate literarum, & ut
ad nos ueniunt.

De lectione sceua.

OMnium pūctorum seruus est
& minister sceua. Nunquam
enim sui iuris est, qui & nunquam
legitur, niſi quinque de causis.

Primò, legitur à principio dictio-
nis ſemper, ut בראשית berescith, in
principio: לדוד ledauid, Davidis,
ſcilicet psalmus. Secūdo, ſub li-
tera dagescata in medio dictionis,
ut דבברו dibberu, loquuti ſunt.

Tertiò, poſt uocales lōgas, ut פקדו
pacedu, uīſitauerunt: פוקדים poce-

Secundum regulam, פוקדים poce-

C

dim, uisitantes. Aduertendum ta-
men est de uau scurec à principio
dictionis, quia quum sit coniunctio
copulatiua Et, non legitur sceua post
eam, ut supra de uau. Quartò, sub
litera quæ immediatè duplicat, ut
הללו halelu, laudate: הנהני hineni,
ecce ego. Si sceua esset sub secūda,
non legeretur. Quintò, si duo sce
uain fuerint in medio dictiōis, pri-
mum quiescit, & secūdum legitur,
ut ישמרו ismeru, custodient. Fit
enim ueluti contractio duarum syl-
labarum in unam, quando sceua in
medio dictionis nō legitur, & hoc
ob decorē lectionis. Addam & sex
tam regulā, quæ tamē à nobis non
obseruat, sed à Germanis tantum,
& hæc est: Sceua anteliteras guttu-
rales legitur, ut מלאכי Maleachi,
nos uerò Malachi, unus è duode-
cim prophetis. Notandū & hoc,

*Id frequenter Ego
non obseruans hanc
regulam quia:
post uau & baw
non legitur.*

*Schemm plurimum, dissimiliter quæ geruntur hunc
et sic media dicitur una et alia quæ sunt plurima. Adhuc*

in fine

*quædam in fine
et in fine
et in fine
et in fine*

in fine dictionis sceua semper quie-
scere, & si duplicatum fuerit, & si
fuerit sub litera dagescata, ut חלה
halach, ambulauit: ויגה uagieuch,
& fleuit: וישב uagisb, & captiua-
uit. Deinde, sceua quâ finem obti-
net dictionis, nō inuenitur nisi sub
literis בגר בפת. Excipiuntur tres
dictiones, in fine quarum sceua est
sub alijs quàm בגר בפת, ut וישע
uagiascc, וישע iescct, וישע cosct.

Hæc regula inter alias non asper-
nenda est: quādo camez fuerit sub
una litera, & sceua sub sequenti abs-

*et in fine
et in fine
et in fine
et in fine*

que accētū intermedio, uocatur ca-
mez chatuph: quod & legimus per
o, tanquam si esset chateph camez,
ut ערמה ormah, & non aremah,
astutia: חכמה chochmah, & non
chachema, sapientia: שמרני scom-
reni, & non scamereni: לאכלה leo-
chlah, & non leachelah, ad come-

dendum, siue in cibum. Excipiunt
 præterita perfectæ imperatiui, & fu-
 tura passiuæ, in quibus regula non
 obseruatur, & si uirgula non inter-
 ponatur, ut פָּקְדוּ pcedu, uisitaue-
 runt: הִפְקְדוּ hipcedu, uisitemini:
 תִּפְקְדוּ tipcedu, uisitabimini. Si in
 alijs dictionibus interponeret ac-
 centus, nō esset camez chatuph, ut
 בְּהִבְרֵאם behibaream. Non præ-
 mittendum est etiam hoc, scēua
 post uocales longas quādoque quie-
 scere ob decorē lectionis, ut אֲרִיבִיר
 oiuau, inimici eius: פִּסְוֹדְנָה pecod-
 nah, uisitate mulieres: תִּפְקְדְנָה tiph-
 codnah, uisitabūt & uisitabitis mu-
 lieres. *De lectione literarū* אֲתִיר
SVnt præterea quatuor literæ,
 quæ maximum afferunt impedi-
 mentū inter legendū, & sunt אֲתִיר.
 Interdum enim quando non pun-
 ctantur, leguntur. Quarum litera א
 in

in medio & fine quiescit, si nō punctatur, ut **פרא** rosc, caput: **פרא** ca-
 ra, uocauit. Litera **ה** in fine tantū
 dictionis quiescit quādo non pun-
 ctatur, ut **למח** lammah, ut quid ē
יהגה ieheggeh, meditabit. Tertia
 litera est uau, quæ quum habet cho-
 lem in capite, præcedente conso-
 nante semper quiescit, ut **דבר** de-
 uaro, uerbum eius: **קום** com, sur-
 rexit. Sine puncto uerò semper le-
 gitur & mouet, ut **דבר** deuarau,
 uerba eius: **שלו** scaleu, pacificus:
פיו piu, os eius. Quarta litera est
 iod, quæ in medio dictionis sine
 punctis semper quiescit, ut **דבר**
 deuarecha, & non deuareicha, uer-
 ba tua. In fine uerò similiter quie-
 scit, ut **אשר** ascre, & nō ascrei:
דבר diure, & nō diurei. Sed si præcedit,
 unum ex his quatuor punctis legi-
 tur semper. Puncta sunt camez, pa-

*vau. sine puncto
 Schirach vel fol
 Semper legatur*

iod.

iod sine puncto in fine legatur per a C in

thach, cholē & scurec: ut אֲדֹנָי adonai, dominus, dominator: אֵלַי elai, ad me: גּוֹי goi, gens: אֲשׁוּרִי afui, factus. De his haftenus.

De literis & syllabis coniungendis, quod Iudæi dicunt Punctare.

ECce coniunctionis syllabarū forma ob oculos ponimus unius uersus leſaiæ prophetæ, quo marte tuo legēdi modū & citiūs addiſcas, וְיָצָא חֶטֶר מִגֹּעֵי שֵׁשׁ וְנָצַח מִשְׁרָשׁוֹ יִפְרוּחַ
Sic incipe, וְיָצָא Vau ſceua, ueriod camez, ia: iunge ſimul has ſyllabas ſemper repetendo, ut ſit etiam latino more, ueia: zadi aleph camez, za: ueiaza. (nota, ubi unam ex quatuor literis אהרי inueneris ſiue in medio, ſiue in fine dictionis, ſi non legitur iuxta regulam ſuperiūs annotatam, ſemper coniungitur cum præcedenti litera, deinde profertur uocalis.) חֶטֶר Cheth cholem, cho: teth

teth segol, te: chote: cum resc, cho-
 ter. וְזַיִן mem chirie, mi: gimel zeri
 cum dageſc, ge: migge (dageſc ſem-
 per geminat literam, tam in ſcriptu-
 ra צֵי in prolatione) zain pathath,
 za, miggeza: cum ain, miggeza (di-
 ximus literis א & ו nullam literam
 latinam correfpondere, ideo ſcribi
 non poſſunt, earum uerò uocalem
 tantum uertimus: at litera ו in pro-
 ferendo auditur in parte profundio-
 re gutturis, ſcribi uerò non poteſt)
יִוְדִי iod chirie, i: ſcin camez, ſca: iſca:
 cū iod, iſcai. Hic duo notāda ſunt:
 primum, quādo י punctatur chirie
 non habet prolationē diſtinctam à
 uocali ſibi ſubiecta, cum alijs uerò
 ſic: ſecundum, quādo iod ponitur
 in fine, ſi præcedit una è quatuor
 uocalibus prædictis, legitur, ut hīc,
 alioqui quieſcit. וְזַיִן uau ſceua, ue:
 nun zeri, ne: uene: zadi ſegol, ze: ue

neze: cum resc, uenezer. מִשְׁרֵשׁ יִי
 mem chirc, mi: scin camez cum da-
 gesc, sca: missca, res camez, ra: mis-
 scara, scin iod camez, sca: misscara-
 sca, cum uau, misscarascau. יִי־iod
 chirc, i: cum pe & sceua, iph: resch
 he segol, reh: iphreh. Cape hanc re-
 gulam, quando aliqua litera pun-
 ctatur sceua, & sceua non legitur,
 tūc litera semper profertur, non sce-
 ua. Illud præterea non omittēdum
 est, iod quando dageſcat, cum pun-
 ctis pronuntiari per g, ut גִּי גִּי גִּי גִּי גִּי
 gia, gie, gi, gio, giu: ut יִיאִמַר uagio-
 mer, & dixit: יִיאִנִּי uagiuen, & adi-
 ficauit. Sine dageſc uerò per i, ut
 יִיאִי יִיאִי יִיאִי יִיאִי יִיאִי ia, ie, ii, io, iu: ut יִידַבֵּר ieda-
 ber, loquetur. יִיאִמַר iomar, dicet.
 Haftenus de modo coniūctionis.
 Nunc uerò exēplum legendi osten-
 damus, quibus uerbis latinis uer-
 ba ebraica correfpondeant.

Exem

Exemplum legendi.

I Esaia capite undecimo, sic de
Messiah legitur,

misscarascaw uenezzer iscai miggeza choter Veiaza

וַיֵּצֵא חֶסֶד מִגֹּזַע יִשָּׁי וַיַּצֵּר מִשְׁרָשִׁיר

ruach iehouah ruah alau uenachah . iphreh

יִפְרֶה! וְנָחָה עָלָיו רֹחַ יְהוָה רֹחַ

ruach uguurah ezah ruach uuina chochmah

חֲכָמָה וְכִינָה רֹחַ עֶזָּה וְגִבּוּרָה רֹחַ

beirath uaharicho . iehouah ueirath daath

דַּעַת וְיִרְאָה יְהוָה! רַחֲמֵיךָ בִּירָאָה

uelo iscpot enau lemareh uelo iehouah

יְהוָה וְלֹא לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוּט וְלֹא

bezecdec uescaphat . iochiach oxnau lemiscma

לְמִשְׁפָּט עֵינָיו יוֹכִיחַ! וְשֹׁפֵט בְּצֶדֶק

uehicah-arez leanue bemiscor uehochiach dallim

דָּלִים וְחֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעֵנָיו אֶרֶץ וְחֶבֶה-

iamith sephathau uuruach piu besceuet erez

אֶרֶץ בְּשֹׁבֵט פִּיּוֹ וְגִבּוּרָה שְׁפָתָיו יִמִּית

mothnau ezor zedec uehaiah . rasca

רָשָׁע! וְחֵיהַ צֶדֶק אֶזֶר מִתְנַיִ

.chalazan ezor uehaemunah

וְהֶאֱמִינָה אֶזֶר חֲלָצִיו!

Haftenus de ratione & exem-
plo legendi.

De natu

De naturali & prima literarum diuisione, iuxta uocum instrumenta.

Literæ primùm diuiduntur per
nes naturalia instrumēta prin-
cipalia, quibus formant̃ uoces, quę
sunt: guttur, palatum, lingua, den-
tes & labia; unde quedam guttura
les dicuntur, & sunt hæ quatuor,
אחא, quatuor palati קאבא, quinque
linguales קאבא, quinque dentium
קאבא, & quatuor labi קאבא.

*Literæ ad
instrumenta
scilicet in
communi*

Et ne quis putet hanc diuisionē ab
antiquis grāmaticis frustra factam
fuisse, sciendū est, quòd literæ eius-
dem exitus & pronuntiationis ali-
quando permutantur adinuicem.
Primò ex gutturalibus & ponitur
loco נ ut פא pro פה hic, אשחלל
pro אשחלל spoliati sunt. Psalmo
lxxvi. Quādoq; pro iod, ut ורצתי
pro ורצתי & cōplacebo me, uel dili-
gam, à uerbo ורצה Ezech. xliij. Rur-
sus

sus א ponitur loco א ut חִשְׁיֵי pro
 אִשְׁיֵי seruabo, scilicet populū meū
 Israël. ה. Samuel. iij. pro וְשֵׁא ele
 ua. Hęc permutatio potissimū fit
 in literis א ח ה י. Iod quoq; ponitur
 loco ה, ut פִּי pro פֶּה os oris, פֶּרִי pro
 פֶּרֶה fructus. ה loco ו, ut רְבִרָה pro
 וְרִבּוֹ uerbū eius. Ex palatalibus,
 ג in ב, ut גִּנָּה pro בִּנָּה hortus: Psal.
 lxxx. secundū quosdam. ג iterum
 in ד, ut וַיִּצְאֵם pro וַיִּצְאֵם Iosue vii. א
 יא. Ex lingalibus, ה in ט, ut in
 coniugatione hithpael, וַיִּצְטַרֵּץ pro
 וַיִּתְּצֵר iustificabimus nos. Et quan
 doq; in ו, sed tantū in Chaldais
 mo. Ex dentalibus, ש in ס, ut וְסֵה
 pro וְשֵׁה Psal. iij. & ש in ש, ut רֶמֶשׁ
 pro רֶמֶס reptile, Gen. i. רֶמֶשׁ מְרֹחַת
 pro רֶמֶשׁ מְרֹחַת & tāquam clauis, Ec
 cles. xij. Ex labialibus, ב in פ, ut
 גִּבִּי pro גִּבִּי excelsa. Prouerb. ix.
 Cętera obseruabit diligens lector,
 nos

nos uerò tātūm specimē dedimus.
Omitto tamen sentētiam R. Abra-
ham ben Ezra de huiusmodi litera-
rum pronuntiatione.

De duplici dagefc.

DVplex est dagefc, lene & for-
te. Lene, locū habet tantūm
in sex literis בִּגְדִּי בִּגְדִּי & hoc in
principio dictionis, & post sceua
quiescens, ut בִּרְשִׁית berescith, in
principio, יִזְכֹּר izcor, recordabit:
& nullius est significatiōis. Dagefc
uerò forte recipiunt literæ omnes,
præter quatuor gutturales & resc,
uidelicet אהער Et semper ali-
quid peculiare significat: non tamē
habet locū in principio dictionis,
neque post sceua quiescens, quod
propriū est dagefc lenis. Primūm
indicat defectum literę nun, tam ra-
dicalis quā seruilis, & literæ iod
in principio dictionis, & præsertim
secun

*nos q. uili aspi-
ramus.*

*Dagefc forte for-
tissimè hanc et
si aut for-
tissimè.*

secūda radicali existēte ך, & lamed
in solo uerbo לָקַח, ut אָפּוּל pro אֶפּוּל
cadam, אָפּוּל. אָפּוּל pro אֶפּוּל uisita
bor: אָפּוּל אָפּוּל & collocauit, אָפּוּל fun
dam, אָפּוּל. אָפּוּל gyrauit, אָפּוּל. אָפּוּל
accipiam, אָפּוּל. Secundò, est si
gnum cōiugationis piel, & pual, &
hithpael, ut אָפּוּל recēsuit, אָפּוּל recen
situs fuit, אָפּוּל אָפּוּל uisitauit se. Requi
runt enim hæ cōiugationes mediā
dagescatā. Tertiò, quum fuerint
duæ posteriores literæ radicales si
miles, media deficiente per synco
pen altera dagescatur, ut אָפּוּל pro
אָפּוּל circūdedisti, אָפּוּל. Quartò
n articularis uel demonstratiua da
gescat literam sequentē dagescabi
lem, ut אָפּוּל uerbum, uel illud uer
bum: quæ litera quandoq; capitur
pro aduerbio uocandī ō, ut אָפּוּל ō
generatio. Quintò, uau hippuch
quum uertit futurum in præteritū
dage

dagescat tertiam & secundā literas
 futuri, ut וְיֹאמֶר & dixit: וְיֹאמְרָא &
 dixisti. Excipiūtur futura coniuga-
 tionis piel, at non semper, ibi lege.
 Sextò, quando ה fuerit tertia radi-
 calis, & accesserit ad augmēta præ-
 teriti הָ הִי הָ הִי הָ tunc ה radicalis
 abijcitur, & ה augmentū præteriti
 dagescatur, ad repræsentādum ter-
 tiam radicalem ה, ut שָׁבַתָּה pro שָׁבַתָּ
 quieuiſti. Septimò, quando ה &
 ט cōueniunt in coniugatione hith-
 pahel, signatur ה per dages in ט, ut
 הִטְמָאָה pro הִטְמָאָה polluet se. Idē si
 uenerit apud daleth & iod, ut Psal.
 xliij. אֶתְּרַדָּה pro אֶתְּרַדָּה hoc est
 אֶתְּרַדָּה incedam, pro incedebā cum
 eis, scilicet ad templū. & Gen. viij.
 וַיִּתְחַלּוּ pro וַיִּתְחַלּוּ & expectauit: & li-
 tera iod camezatur, quia ה ain ha-
 poal dageffari non potest. Octa-
 uo, litera dagescatur multoties, eu-
 phonix

phoniæ gratia, teste R. David in Michlol, ut תרל"ה cessauerūt: lud. v.

שֶׁבֶט sanctuarium: Exo. xv. et in

alijs locis. Nonò, literæ ך et ך in

aliquibus locis recipiūt dageſc, ut

Exech. xvi. שֶׁבֶט umbilicus tuus, et

1 Reg. x. תִּרְאֶינָם num uidistis? et 1

Reg. i. תִּרְאֶינָם. Et ך quatuor in lo-

cis (ait R. David in Michlol) dage-

ſcatur. Gen. xliij. וַיָּבִיאוּ et adduxe-

runt. Ezræ viij. וַיָּבִיאוּ et attule-

runt nobis. Leuit. xxiij. תָּבִיאוּ affere-

tis, et Job xxxij. לֹא רָא non fuerūt

uiſa. Notandum eſt, quando da-

geſc indicat defectū literæ, ſemper

indicare literam præcedētem abie-

ctam, nūquam uerò ſubſequētem.

Contrà, uocales longæ ſemper in-

dicant literam ſubſequentem quie-

ſcere, non autem præcedentē. At li-

teræ quieſcētes in uocibus magnis

ſunt אהרי et aliquādo nun et iod,

ſed

sed impropriè, ut in uerbis dicetur.
 Hæ literæ אהה explicite uel im-
 plicite sæpissimè sequuntur uoces
 magnas, & nunq̃ ueniunt post uo-
 ces paruas, præter segol, ut אהה
 reuelabo: רבירב uerba tua: explici-
 te, ut חמה sol: implicite, ut קס. *והוא*

*De commutatione uocalium magna-
 rum in uocales paruas ו da-
 gesc, ו e contra.*

SÆpe cōmutantur uoces magne
 in uoces paruas et dageſc, ut pro
 קדשה קדשה sanctificata & mere-
 trix, pro צדדים צדדים flores: nam æ-
 quiualet uox parua cum dageſc uo-
 ci magne. Vox breuis & dageſc cō-
 mutantur in uocem magnā, & præ-
 fertim quando dageſc in אהה
 signādus est. Non enim sunt susce-
 ptibiles dageſc, ideo dageſc & uox
 parua præcedens, commutantur in
 uocem magnam, ut מאדם ab homi-
 ne,

ne, בִּרָה benedixit. Nam scribendū
 erat, בִּרָה & מִצָּרִים sed regula pro-
 hibet, ideo fit mutatio uocis parue
 & dagesc in uocem magnā, ut infrā
 in grammatica declarabitur. Com-
 mutatio uocalium hoc modo fit:
 Dagesc & pathach commutantur
 in camez: dagesc & segol, dagesc &
 chiric parū in zeri: dagesc & cha-
 teph pathach in cholem: dagesc &
 cibuz in uau scurec.

*De altera literarum diuisione & ea-
 rum usu, & quomodo seruiunt,
 & puncto notantur.*

EX uingitiduabus literis unde-
 cim sunt perpetuò radicales, ^{nec unquam aliter}
 hoc est, de radice & substantia di-
 ctionis, & sunt חֵסֶד סֶפֶר יָעַץ צָדִק. Alię
 undecim, & radicales & seruiles
 esse possunt, & harum signum est,
 מִשְׁחָה בָּהֶם אֵלֶינָה, de quarum ministe-
 rio nunc agēdum est. Ex his igitur

D

undecim seruilib. quatuor in principio dictionis tantū seruiunt, quę sunt אֶלֶף שׁ. Reliquę uerò septem מֶה בְּחֵי in principio & fine. Ceterum literę, quę seruiunt in principio uerbis & nominibus & dictionibus consignificatiuis, sunt istę, מֶשֶׁה וְכֶלֶךְ de quarū officio primū tractandum est, postea de reliquis.

Litera seruientis a principio punctatur מ ^{a principio} primo deseruiens punctatur chiric sequente dagefc, ob defectū literę nun. Nam hęc dictio מן præpositio est, à, ab, de, ex, post, postq̃ & c. Et quando componitur cum dictione sequenti ^{si bene sit appropinquat} abicitur nun, ut מֶזֶה pro מוֹרֶה de uia. Si uerò sequitur una ex אֶה עֶר punctatur ^{si bene sit appropinquat} zeri, ut מֶעוֹלָם à seculo. Quum tamen & aliquādo habēt chiric, ut מֶחֶט ex filo, מֶרֶה à persequendo. Et sic cum ה sceuato, ut מֶהֶיָה ab esse, id est ne esset. Et si post מ uenit

iod

^{cap. 51 / dicitur ad: / ponitur / hinc}
 iod sceuatū, quiescit iod (ut infrā)
 ut מִי־יִחְיֶה de Iudah. Et pro postq̃,
 Num. xxiiij. הֲיִי מִי־יִחְיֶה מִשְׁמַר אֵל
 idest, heu quis uiuet postquā po
 fuerit uel fecerit illud (scilicet quod
 sequitur) deus. De strage enim Ro
 manorū per diuersas orbis partes
 facta intelligit, idest nullus effugiet
 diem Domini, &c. Porro inter cæ
 tera significata capit̃ pro aduerbio
 augmentis, magis, plus, quā: ut me
 lior est sapientia מִי־אֵד auro, uel q̃
 aurum. Carent enim Ebrei compa
 ratiuo gradu, & ideo circūloquun
 tur per hanc literam מ: carent simi
 liter superlatiuo, loco cuius utūtur
 dictione מִי־מִי uehemēter, ualde. Et
 quandoq̃ geminant illam hoc mo
 do מִי־מִי ualde ualde, idest ue
 hementissimē. Deseruit insuper מ
 participijs cōiugationū piel, pual,
 & hithpael in principio, ut ibi. Ad-

ditur etiam nominibus, ut מַלְכָּא for
 nax. At de hoc suis in locis dicetur.
 Quomodo uerò à fine deferuiat, in
 tractatu de Affixis explicabitur.

וּ ponitur uice וְ qui, quæ,
 quod, quia, quòd, & uice propter.
 Et communiter punctatur cum le-
 gol, ut וְאִנִּי quod, ego. Et dagescat
 literam sequentem dagescabilem, ut
 וְשֶׁשֶׁשׁ quod irradiauit me sol. Et
 si sequatur gutturalis, nulla fit mu-
 tatio. Punctatur etiã cum pathach,
 camez, & sceua, ut וְשֶׁשֶׁשׁ quod sur-
 rexi, וְאַתָּה quod tu, Iudic. sexto.
 וְשֶׁשֶׁשׁ quod ipsi. Eccles. iij.

in uno modo constituit coniuga-
 tiones hiphil, ut הִפְקִיר præfecit uel
 constituit: hophal, ut הִפָּס consti-
 tutus fuit: hitphael, ut הִתְפַּק uisita-
 uit seipsum. Et nomina quoque, ut
 dicemus in tractatu de nominibus.
 Ponit etiam in fine imperatiui, infini-
 tiui

tiui & futuri, ut ^{לרצוה} surge, ^{אשמה} ad lauandum, ^{אשמה} laetabor. Est
 praeterea ^{amale} demonstratiuum, quod ^{amale} di-
 citur ^{אשמה}, ut est articulus apud
 Græcos. Et iunctum literis ^{אשמה}
 camezat, ut ^{אשמה} uir, ^{אשמה} caput.
 Sed iuxta ^{אשמה} interdum pathacha-
 tur, ut ^{אשמה} halin, mea ^{אשמה} quædã,
^{אשמה} bitumẽ, ^{אשמה} cæci. Et quan-
 doq; ^{אשמה} camezatur præter regulam, ut
^{אשמה} mons, ^{אשמה} acus. Et quãdo
 gutturalis est camezata, ^{אשמה} interdũ
 segolatur euphonie gratia, ut ^{אשמה}
 musca. Non uenit ^{אשמה} notificatiuum
 iuxta nomina propria, sed tantũ
 iuxta omnes ^{אשמה} nominũ species: quod
 autẽ dicitur ^{אשמה} est nomen appel-
 latiuũ: & sic ^{אשמה} pro ^{אשמה} me-
 nascita, est enim nomẽ gentile. No-
 ta quod ^{אשמה} demonstrans preponitur
 & adiectiuo & substantiuo simul,
 ut ^{אשמה} populus iste, ^{אשמה}

feruus Ebreus, חרעה הגדולה הואת
 malum grande hoc: & si post ה se-
 quitur litera dagescabilis, dagescat-
 tur, nisi sit cum sceua, ut הַחֶבֶר uer-
 bum, הַחֶבֶר qui cooperit, הַחֶבֶר ui-
 uens. Excipitur הַחֶבֶר rana. Et si
 post iod fit gutturalis, ut plurimū
 dagescatur, ut הַחֶבֶר laffi, הַחֶבֶר
 Iehudæus. Excipitur הַחֶבֶר riuus.
 Est pretereā interrogantis & ad-
mirantis ad uerbum, an, nunquid.
 utrum, si, &c. eiusq; pūctus est cha-
 teph pathach, uel segol, si guttura-
 lis sequens fuerit camezata, & hoc
 leuandi causa, ut הַחֶבֶר nunquid
 iudex? הַחֶבֶר nūquid fuit? Et si gut-
 turalis non fuerit camezata, patha-
 chatur, ut הַחֶבֶר nūquid auis? Quan-
 doq; recipit segol, ut הַחֶבֶר nūquid
 ego? Hæc litera iungit cum dictio-
 ne הַחֶבֶר, ut הַחֶבֶר nunquid? Et cū מַה ut
 הַחֶבֶר num de arbore? Et si addit לַה
 confir

confirmantis est, ut תלך nōne.
Admittit quoq̃ post se literā serui-
lem cū dageſc, quod non facit de-
monſtratiuum, ut תבמחני num in
caſtris. Quum uerò ponitur in fine
diſtionis uice ל, dicetur in tractatu
de literis heemanticis.

ו est coniunctio copulatiua &
& præterquā^{quid}m copulat, uertit præ-
teritum in futurum, & ecōtra, ut in
uau conuerſiuo dicemus. Capitur
etiam ו copulatiuū uice, uel, ſuper,
quantomagis, & pro ל, nunquid,
quum, ſi, antequā, poſt, ut, ne, for-
tè, quia, in. Et quandoq̃ redundat,
ut inquit R. David ſuper Ichof. ca-
pite 1. Et punctatur cum omnibus
ſimplicibus uocalibus, præterquā
cum cholem & cibuz. Cōmuniter
enim pūctatur cum ſceua, ut ויעלה
& folium (pro folia) eius. Sed iuxta
literas ſceuatas & ביעה ſceua uertit

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא
 וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא
 וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל אֲשֶׁר יִקְרָא

56

in scurec, ut יִבְרָרָה & mel, & יִבְרָרָה
 in uia, & מוֹשֶׁה & Mosceh, & מוֹשֶׁה
 Vasti regina, & פַּרְעֹה & Pharoh. Si
 uenerit ad iod sceuatum, ambo mu-
 tantur in unū chiric, ut יִחְרֹרָה & יִחְרֹרָה
 & lehudah. Et si iungatur monosyl-
 labo, aut dictioni longæ (longa di-
 citur quando accentus est in penul-
 tima) camezat, ut יִשָּׁר & ultra, יִשָּׁר
 & iniquitas. Simile iudicium est de
 litera ל ut לֵהָא ad dandum, לֵהָא ad
 reuertendum, לֵהָא ad pariendum,
 לֵהָא ad eūdum. Et iuxta literas gut-
 turales chatephatas pūctatur pun-
 cto simplici, ut יִעֲבֹרִים & serui, יִעֲבֹרִים
 & ueritas, יִעֲבֹרִים & nauis. Regula ge-

neralis est, literas præcedentes gut-
turales chatephatas punctari pun-
ccto simplici, ut יִעֲשֶׂה faciam, יִעֲשֶׂה
 faciet, & c. Hæ quatuor literæ וּבִלְבַּד
 iunctæ dictioni אֵלֶּיָּהּ punctantur
 zeri quiescenti, ut וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ

וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ
 וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ

וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ
 וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ
 וּבִלְבַּד אֵלֶּיָּהּ

בְּאַלְחִים לְאַלְחִים בְּאַלְחִים euphoniae

gratia. Iuxta uerò nomen יְהוָה ha-

bēt pathach quiescēte iod, ut יְהוָה

uahouah, siue ut proferunt Iudaei

superstitiosi, uadonai, בִּיהוָה בִּיהוָה

לִיהוָה. At quando litera uau in fine

seruit, est affixū, ut infra dicemus.

Semper uerò à principio dictionis

est copulatiuum. Hinc igitur est,

quòd uau nunquam radicale est in

principio neq; in fine dictionis, sed

tantū in medio.

כ interdū est aduerbiū similitudi-

nis, ut כַּשִּׁיעָלִים sicut uulpes, quādo-

q; pro circiter, quasi: ut כַּעֲשָׂרָה cir-

citer x milia uirorū. Est etiā tēpora-

le aduerbiū, ut כַּמִּשְׁיב quū retraxit,

s. manū suam. Est etiā כ affirmatiuū,

& ueritatis expressiuum, profectò,

certè, uerè, ut Iesa. i. כַּמֶּעַט profectò

paruas. s. reliquias. Nehe. vii. כֹּאִישׁ

כֹּהֵן uerè uir fidelis, & Dan. vii. כֹּבֵד

יוד - יחידה מילת
הא - ה' פועל
ה' - ה' + ה' = ה' + ה' = ה'

אֵשׁ uerè filius hominis. Sic capitur
illud Ioan. I. Et uidimus gloriã eius
uerè, non quasi, unigeniti. Quomo-
do autem à fine seruit, suo loco di-
cetur. Punctatio huius literæ & ל, in
litera beth dicet. Nam hæ tres li-
teræ כ ל ב eodẽ modo punctantur.

ל est signũ datiuĩ & genitiuĩ, &
hoc quando possessiuè capitur, ut
לִּי uoci, לְנַפְשִׁי animæ meæ, מִמְּוֹרַי
psalmus Dauidis. Quomodo
autem cõponitur cum Pronomini-
bus, in ipsorum tractatu dicemus.
Capitur hæc litera ל, pro ad, in, ut,
propter, post, ab, ex, pro, usq; usq;
ad, sup, apud, iuxta, sicut, quasi, &c.

כ pro prepositione capitur, à, ab,
ex, de, in, quũ, usq; super: ut בְּמִדְבָּר
in deserto: quandoq; significat lo-
cum & tempus, ut בְּחֹדֶשׁ in mense:
בְּצֵאתָם quãdo egressi sunt ex Ægy-
pto. Cætera uerò significata obser-
uabit

uabit diligēs lector. Porro puncta-
tio harum trium literarum ב ל ו ta-

lis est: communiter punctatur cum
sceua, ut בְּרַבְר לְרַבְר בְּרַבְר. Si uerò ac-
cesserint ad literam sceuatam, pun-

ctatur chiric, ut בְּשָׁמִי לְשָׁמִי בְּשָׁמִי
in nomine meo, mutato primo sce-
ua in chiric. Si ad iod sceuatam, am-
bo sceua in mutatur in unum chiric

quiescente, ut יְחֻדָּה בִּיחֻדָּה לִיחֻדָּה, *לחידה*

&c. Si uerò ad gutturales chate-
phatas, punctantur puncto simpli-

ci, ut בְּחָרִי לְאֵיִל בַּעֲבָרִים sicut serui,
stulto, in ira. Excipit nomen אֱלֹהִים

iuxta quod habent zeri quiescente
aleph, & iuxta nomen יְחֻדָּה habent

pathach, ut diximus in litera uau.
Habent præterea hæ literæ à prin-

cipio dictionis in potētia *affixione* n demon-

stratiuū, quo excluso, eius puncta-
tionem sibi assumunt, ut בְּמֹרָא pro

לְחֹמֶרָא sicut gluma, לְאֵרָא pro

ipsi

custodiuit eum, שׁמַרְתִּי custodiuit
me, &c. Huiusmodi ergo literas
uel syllabas affixa simplicia appella-
mus. Sunt enim primæ, secundæ &
tertiæ personæ.

*Affixum primæ personæ,
communis generis.*

Iod à fine dictionis affixum est
primæ personæ singularis numeri,
cōmunis generis, meus, mea, mei,
me, &c. ut quum רַבִּי uerbum, רַבִּי
uerbum meum. Nota, quando iod
habet ante se chiric, semper nomen
cum quo iūgitur est singulare; si au-
tem præcedit pathach, est plurale;
ut רַבִּי uerba mei, id est mea. Sem-
per enim iod est singularis numeri.
Cū uerbis, ut שׁמַרְתִּי custodiēs me,
שׁמַרְתֶּם custodiētes me. Verū in pre-
teritis, imperatiuis, atq; futuris, uti-
mur syllaba י in loco simplicis iod, ad
differentiam terminationis foemi-
næ,

ne, ut à **שְׁלַח** misit præter, **שְׁלַח** mi-
sit me. Imperatiuus **שְׁמַרְנִי** custodi
me. Futur. **שְׁמַרְנִי** custodies me.

2) Eius uerò plurale est syllaba fine dageſc in nun, ut נִבְרַנָּה uerbum noſtrorū uel noſtrarum, iſeſt noſtrū. Et nota, quādo præcedit iod cū ze-ri, nomen eſt plurale, ut נִבְרַנָּה uerbanōſtra, שְׁמִרְנָה cuſtodiuit nos.

*Affixum secundæ personæ
masculini generis.*

7 quando seruit (a fine dictionis)
 cum camez est affixū secundæ per-
 sonæ masculini generis, singularis
 numeri, Tu, te, tibi, &c. ut 7ברך uer-
 bum tuū, 7בריי uerba tui, idest tua,
 7שמרוך custodient te. Quandoq;
 additur ה ut באכה ueniente uel in-
 grediēte te. Eius plurale est syllaba
 7ם uos, uestrū, uestri, ut 7ברכם uer-
 bum uestrorū, idest uestrū, 7ברייכם
 uerba uestra, שלחכם misit uos.

Affixum

*Secundum vix multa dicitur
huiusmodi hinc b. sic de
et vix.* Affixum secundæ personæ
fœminini generis.

ה cum sceua (quando seruit) est
affixum secundæ personæ fœminini
generis singularis numeri, ut דְּבָרָה
uerbum tuum, דְּבָרֶיךָ uerba tuæ ō
mulier, idest tua, יִשְׁמְרוּהָ custodi-
ent te. Eius plurale est syllaba כֹּן, ut כֹּן
דְּבָרֶיךָ uerbum uestrarum, idest ue-
strum, יִשְׁמְרוּכֶן uerba uestra, יִשְׁמְרוּכֶן
custodient uos ō mulieres. קו

*Affixum tertiæ personæ
masculini generis.*

ו in fine cū cholem, aut omnino
sine puncto, est affixum tertiæ per-
sonæ masc. gen. singul. num. eius,
ei, eum, &c. ut דְּבָרָו uerbum eius.
Quandoq; ה est loco ו ut דְּבָרָה uer-
bum eius, דְּבָרָיו uerba eius. Nota,
quando præcedit iod cum camez
nomē est plurale. שְׁמַרְוָה custodiuit
eum, uel שְׁמַרְתָּה addito ה & cholē
uerso

to be sent to
Perry in working
order for the
land. Amos.

foeminini generis.

הו

De

TRadunt Rabini, tres tantū esse
 partes orationis: uidelicet **שם**
 nomen, **ל** uerbū: ex quo partici-
 pium: & **מלה** dictio. Per millah di-
 ctiones adsignificātes intelligunt,
 pronomina scilicet, prepositiones,
 coniunctiones, aduerbia, & interie-
 ctiones: quibus pronomē nōnulli no-
 men occultū appellātes (**שם** enim
 i. pronomen, à uerbo **ב** descēdit.
 quod est cognominare, siue nomi-
 ne occulto appellare) cōnumerent
 inter nomina, eo q̄ genus & nume-
 rum habeat, atq̄ loco nominis po-
 natur. Primū igitur de Pronomine
 (necessitatē intelligētī sequimur,
 non uerborū ordinem) siue affixo
 composito uel separato: secūdò de
 uerbo: tertio de nomine: postea ue-
 rò de reliquis partibus dicemus,
 quas alij cōsignificatiuas, nos adsi-
 gnificantes interdum appellamus.

DE PRONOMINE.

Plu

Plur. אֲנֵינוּ & אַתְּנֵנוּ abiecto aleph,
& per syncopā אַנֵּנוּ. Vbiq; in plurali
syllaba נו est affixū primæ personæ
plural. com. gen. Syllabæ uerò ad-
iunctæ signa sunt casuum. Nos.

שְׁלָנוּ

Nostrum.

לָנוּ

Nobis.

אֲנֵנוּ

Nos.

בְּאֵנֵנוּ

à Nobis.

Pronomen secundæ personæ mascu-
lini generis, singul. & pluralis num.

Singul. אַתָּה cum accentu in ulti-
ma, & in penultima אַתָּה Tu.

שֶׁלְּךָ, & est affix. simpl. secundæ
personæ mas. gen. sing. num. Tui.

לְּךָ & in soph pasuc & athnach לְּךָ
& cum additione הָ לָכָה Tibi.

אֲתָכָה & adiecto הָ אֲתָךְ Te.

בְּאֵתָךְ

Ate.

Plural. אַתְּמֵם Vos.

שְׁלָכֶם, & est plur. & Vestrū.

לָכֶם

Reg. A Pronomini. affix. Vobis.

is & dicitur oblique separati,
ut in p'sim articulis. E ךְּ

אתכם

Vos.

מִכֶּם & per sync. מִכֶּם Auobis.

*Pronomen secundæ personæ fœmini
nini gener. singul. & pluralis numeri.*

Singularis, את Tu mulier.

שלך, ה est affixum simpl. secundæ
personæ fœminini gen. Tui.

לך

Tibi.

אתה

Te.

מִמֶּךָ

à Te.

Plur.

אתם

Vos.

שלכם, ה affix. est plur. ה Vestrū.

לכם

Vobis.

אתכם

Vos.

מִכֶּם & per sync. מִכֶּם Auobis.

*Pronomen tertiæ personæ masculini
generis singular. & pluralis numeri.*Sing. הָאָה litera aleph uacat, idest
nihil ad significationem attrinet, te-
ste rabbi David in lehof. Ille.שלו uau affixum est simplex ter-
tiæ personæ masc. sing. Illius.

לִּי

Illi.

אוֹתוֹ

Illum.

מִמּוֹ

ab illo.

Plur. הֵם & cum הוּא, הֵם Illi.

שֶׁלֵּהֶם, הֵם affix. est plur. וְ Illorū.

לִמּוֹ & לָהֶם Illis.

Nam בּוֹ affixum est cōpositum ex *Haec nō est Grammatica*sing. וְ & eius plur. בָּ. & hinc est q̄ *affixum est p̄ hanc*

modò sing. modò plur. accipitur.

אוֹתָם & אוֹתָם Illos.

בָּהֶם ab illis.

Pronomen tertiæ personæ fœmininī
generis singul. & plural. numeri.

Sing. הִיא & הִיא Illa.

שֶׁלָּהּ, cum mapic præcedente -

est affix. simpl. 3. pl. sing. fœ. Illius.

לָהּ Illi.

אוֹתָהּ Illam.

מִמּוֹהָ ab illa.

Plural. הֵנָּה & הֵנָּה Illæ.

שֶׁלָּהֶן, est affix. simp. pl. הֵן Illarū

לָהֶן Illis.

אֵלֶּם, & אֵלֶּם cum ה, אֵלֶּם Illas.

מֵהֶם & מֵהֶם

ab illis.

*ש' relinquitur
affixum*

pag. 78 Sunt præterea & alia quædam
pronomina, sed indeclinabilia, vi-
delicet אֲנִי qui, quæ, quod, utrius-
que generis numeri & cuiusvis ca-
sus, הָ Iste, masc. Et foem. הִיא atq;
וְ & הִיא ista: הֵן & הֵן iste: הֵם &
הֵם illi, isti, illæ, istæ, pluralis com-
munis generis: עַצְמִי ipsemet.

*Pronomina
pr. est,
& sunt.*

Notandum est, quòd sæpissimè
utimur pronomibus tertiæ per-
sonæ tam masculini quàm foemini-
ni generis, utriusque numeri, pro
verbo Est, & Sunt: ut הוּא ille, הֵם
illi, הִיא illa, הֵן ille, pro est, & sunt.
De pronomibus hæctenus.

DE VERBO.

Erbū ab Ebreis מַעַל di-
citur, quod apud nos a-
ctionem significat: nam
per id omnē actionē ex-
primi

primimus. Diuidunt̃ omnia uerba
 à grāmaticis in פועל עומד idest in
 uerbum stans, hoc est neutrū (quo
 ad formā & radicē) & in פועל יוצא
 idest in uerbum egrediens, hoc est
 transitium. Neutrum, ut הלך iuit,
 עמד stetit, & alia his similia: transi-
 tium, hoc est actiuum, ut ביקר uisi-
 tauit, שמר custodiuit, &c.

Fit rursus & alia diuīsiō. Verbo-
 rum quædā sunt שלמים idest perfe-
 cta: quædam חסרים defectiua: quæ-
 dam נחים quiescentia: & quædam
 כפולים duplicata. Hæ species uer-
 borū, classes seu ordines appellan-
 tur. Porro uerborum quiescētium
 tres sunt species. In summa igit̃ uer-
 borū omniū sunt sex ordines, siue
 species: prima species perfectōrū,
 secunda defectiuorū, tres quiescen-
 tiū, sexta duplicatorū: quas omnes
 per ordinem suis in locis declarabi

mus. Hæc regula primùm memoria mandanda est, Omne uerbum & nomen quoq̃, tribus tantùm literis radicalibus constare: & quæ prædictum excedunt numerum, (quanquam sunt pauca) aut composita sunt, aut peregrina & barbara, non autem Ebraica. Præterea omnes aliæ literæ ad caput, uel ad calcem appositæ, seruiles uocantur: deinde uocabuli originem שׁוּרֵשׁ, idest radicem appellant. Porro denominant literas cuiuslibet radicis à tribus literis huius uocabuli לֵעַל, primam scilicet uocantes literam cuiuscunque radicis לֵעַל הֵעַל, secundam עֵין הֵעַל, tertiam uerò לֵבַיִת הֵעַל.

His igitur uisis, de prima uerborum specie dicendum est.

V *De uerbis perfectis.*
 Erba perfecta dicuntur, quorum

rum nulla litera ex tribus radicalibus amittitur, uel quiescit in fleſcendo, ut שמר custodiuit, שמר custodi, שמר custodiam. Vel dicuntur perfectæ, in quibus non est una literarum אהי, nec est nun prima radicalis: hoc est, quòd prima radicalis non fuerit, א, י, ך, & ל in uerbo לקח: media uerò ו, uel ה: tertia א, uel ה. Hæ enim literæ uel deficiunt, uel quiescunt: ut infra patebit.

Coniugationes huius ordinis sunt septem. Actiuæ tres, quæ parentes dicuntur, & sunt **לִפְעָל** quæ **לִפְעָל** id est leuis dicitur, **לִפְעָל**, & **לִפְעָל**. Tres passiuæ, id est proles appellatæ, quæ sunt **לִפְעָל**, **לִפְעָל**, & **לִפְעָל**. Septima uerò actiua passiuæ, hoc est, retransitiua, & reciproca, ut suo declarabitur loco, & uocatur **לִפְעָל**. *Discrimin. coniugationis uocalib. & lib. in principio. In fine &*

Discernitur con i gationes vocalib. & libris claudu: sunt
in principio. In fine & omni gnis: eadem
in fine quae ad tempus, prosonas & minores, sunt
sunt sunt unum tunc et collata in fine. Hec.

Explicatio uocabulorum ad uerbum pertinentium.

Coniugatio ab Ebreis uocatur **בִּינְיָן** idest ædificium; ut enim ædificium diuersis constat partibus, uelut fundamento, tecto, parietibus, &c. itidem binian, idest uerborum coniugatio, conficitur diuersis partibus, ut præterito, præsentī, & futuro, personis, numeris, atque generibus, masculino scilicet & foemino.

Sex sunt tēpora, quibus actiones omnes exprimimus, nēpe **עָבַר** præteritum, **בֵּינְיָן** intermediū, quia medium est inter præteritum & futurum, nam ex præterito & futuro cōponitur: nos uerò Participium præsens appellamus: **פָּעִיל** participium passiuū præteritū: hoc enim cōponitur ex præterito & præsentī, ut in eius tractatu dicemus: **מִקְוֵה** infinitiuus, hoc est uena, fons, ut in

frà

frā: צווי imperatiuus; etsi hæc duo, ר
 modi potius, ut sunt, dicēdi essent,
 ut Ebreis essent quatuor tempora
 & modi duo: עתיד futurū. Quidam ר
 autem grammatici uocāt futurum
 has quatuor literas congestas איתן
 eo quòd sunt signa futuri: alioqui
 dictio איתן fortem significat. Duo
 sunt genera, זכר masculinū, נקבה fœ
 mininū. Numeri duo, יחיד singula
 ris, רבים pluralis. Personæ sunt tres:
נכח presens, hoc est secūda persona:
מזכיר בעצמו absens, idest tertia:
מזכיר בעצמו quæ per se loquit̃, idest prima per
 sona. Quæ uerò de sex tēporibus,
 duobus generibus, numeris, & per
 sonis diximus, hæc ubi locū habēt,
 non ubiq̃, quod lectori haud ob
 scurum erit, intelligere uolumus.

De augmentis omniū præter. perfc.

Omnia præterita uerborum om
 nium cuiuscūq̃ sint generis & con
 iuga

iugationis admittūt ad calcē quas-
dam literas, uel syllabas (sunt enim
hæ פִּקְחִי) quibus personæ gene-
ra, & numeri dignoscuntur. Nam
Ebrei incipientes flexionē suorum
uerborum à præterito perfecto &
tertia persona singulari mascul. nu-
dam tam à fronte, תָּפֵן à calce profe-
runt ipsam tertiam personā absque
omni augmēto, ut פִּקַּח uisitauit uir,
פִּקַּח שְׁמִירָה custodiuit, &c. Cæteris uerò
personis augmenta sunt addita, ut
פִּקַּחְתָּ uisitauisti, פִּקַּחְתִּי uisitaui, &c.
Incipiunt ergo à tertia persona præ-
teriti masculini generis, quæ tribus
constat literis tantū, quæ & שִׁוְשִׁי
idest radix dicitur, cui nihil additū
est nulla ex parte, ut פִּקַּח. Cæterū
literæ uel syllabæ, quæ radici addū-
tur, augmenta sunt, & sunt hæc:

Radix enim hæc est,

פִּקֵּר uisitauit ille uir, tertia persona
singu

singularis numeri, masculini gen.

ה - he sine omni puncto cum ca-
mez sub litera præcedenti consti-
tuit tertiam personā foeminini ge-
neris singularis numeri, ut

פָּקְדָהּ uisitauit illa mulier.

הּ augmentum est secundæ per-
sonæ masculini gen. sing. num. ut

פָּקַדְתָּ uisitauisti tu uir.

הָ augmentum est secundæ per-
sonæ foeminini singularis, ut

פָּקַדְתָּהּ uisitauisti tu mulier.

Comm. הּ augmentū est primæ
pers. communis gen. sing. num. ut

פָּקַדְתִּי uisitaui ego uir uel mulier.

*prima pers. sing. &
com. communis tu uir
tu mulier*

Conim. הוּ augmentum est tertiæ
personæ communis generis plura-
lis numeri, ut

פָּקְדוּ uisitauerunt uiri aut mulieres.

הוּ augmentum est secundæ per-
sonæ masculini gen. pluralis nu. ut

פָּקַדְתֶּם uisitauistis uos uiri.

et uisitaui uos mulieres, et uisitaui uos.

וְאֵלֶּיךָ aug. est secūda pers. fœ. plur.
ut וְאֵלֶּיךָ uisitauistis uos mulieres.

^{אף פ' 13} Comm. וְאֵלֶּיךָ sine dageſc in nun, aug-
men. est prima pers. comm. plur.
ut וְאֵלֶּיךָ uisitauimus nos uiri & mu-
lieres. Hæc augmēta, quæ omni-
bus præteritis uerborum ſeruiunt,
ſunt loco pronominum utriusque
perſonæ, generis, & numeri: qui-
bus detractis, tertia perſona nuda
remanet, quæ שְׁאֵלֶּיךָ dicitur. No-
tandum eſt præterea, quòd in præ-
teritis, talis ordo ſeruatur in flectē-
do, ut à tertia ſingulari incohetur.
deinde ſecunda proferatur, poſtea
prima: & idem fit in plurali.

De augmentis omnium futurorum.

Omnia futura cuiuſcūq; ordinis
ſint & coniugationis, præmittunt
augmēta à principio dictiōnis ſem-
per, quibus perſonæ, genera, & nu-
meri diſcernuntur. Sunt enim hæc:

ו, ו, & syllaba נַ.

At id exemplis illustremus.

Comm. & constituit primam per
sonam singularis numeri commu-
nis generis, ut

אֶפְקֹר uisitabo ego uir aut mulier.

constituit tertiam personā masculini generis utriusque numeri, ut

יִפְקֹד וִיפִיטָבִיט ille uir.

3. ^{fin}constituit pluralem numer. ut

יבקרר uisitabunt uiri.

et constituit secundam personam
masculini gen. utriusque numeri, ut

וְיָבִיקְךָ uisitabis tu uir,

וְיָבִיק אֶת הַמֵּשֶׁכֶׁת וְאֶת הַלְוִיִּם uisitabitis uos uiri:

Et tertiam & secundam foeminini
generis utriusq; numeri, ut

וִיִּשִׁיטָבִּיט מִלְיִיט: uisitabit mulier:

Idem est cum masculino secundæ
personæ. *Quo fit scilicet apud Romanos. & Imperatores
apud nos sic quoque nunciantur & inter se
dicuntur.*

Quo fit futura agens. Unde. & imp. utique si quod non fit.
 tunc non fit quod non dicitur & imp. si quod non fit. postea
 non est fit in unum. Unde. Pler. fit scriptura imp.
 atque fit futura quoniam in **confi** scriptura imp.
 propter affirmationem in Hengon patet &
 propter negationem in no occidit &

rentibus, quæ ab ipsa forma **פעל** di-
citur, quemadmodum & aliæ con-
iugationes à formis suis cognomi-
nātur, ut si à Latinis diceretur, con-
iugatio amo, cōiugatio amor, con-
iug. doceo, &c. Appellatur quoq̃
& hæc coniugatio **קל** idest levis,
quia non grauatut aut puncto da-
gesc, ut **פעל**, aut **הפעיל**, aut syl-
laba **הה** ut **ההפעיל**. In hac coniu-
gatione flectuntur tam uerba neu-
tra, quàm transitiva, idest actiua, ut
עמד stetit, **שמר** custodiuit. Habet
præterea tertia persona singularis
masculini generis tres terminatio-
nes, siue formas, nempe **פעל פעל**
פעיל, quæ omnes in uno uersu Bi-
blico Exodi quadagesimo capite
inueniuntur,

וְלֹא יָבֹל מוֹשֶׁה לְכוּזָא אֶל אָחֵל מוֹדַעַר
בִּי שִׁבּוֹן עֲלֵיו חֶעֶנָּן וְבִבְדוֹ יִהְיֶה מִלֵּא אֶת
הַמִּשְׁכָּן וְיִשְׁמַח בְּכָל אֲשֶׁר יִשְׁמַח וְיִשְׁמַח

*Omnia radice p^rime quingenta sub p^rime
radicali h^e +, sed sub p^rima uni-
versis .. ante h^elem.*

Fi

tia forma, retinent cholem per omnes personas præteriti: excepta tertia persona pluralis numeri, & tertia persona singularis numeri feminini generis: nam illa habent sce

וא,ut יכלו potuerunt, praevalue-

רָנָה, runt, יָכֹלָה potuit. In pausa uerò

(quæ quid sit, infrà dicemus) re-

deunt ad pristinum punctum cho.

lem, ut יבֹלֵה. Præterea secundā for

ma ut plurimum non uenit nisi in

neutris, ut **וְאֵל** senuit, **וְאֵל** plenus

fuit. In transitiis autem rarissimè,

ut vñ desiderauit, וְהוּא dilexit, &c.

At tertia forma non inuenitur nisi

in neutris, ut יָגֵר potuit, יָגֵר ti-

muīt. Prima enim frequentiore

^{per se habet}
Ergo habet usum, ideo flexionem;

ut cæteri grammatici,

iuxta illam po.

nemus.

Observationes in עבר.

Omnibus præteritis commune est habere quatuor personas cum accētū in penultima, quæ sunt, personæ secundæ utriusque generis singularis numeri, ut פְּקֹדֶת פְּקֹדֶת. Et primæ personæ communes utriusque numeri, ut פְּקֹדֶתִי פְּקֹדֶתִי. Cæteræ uerò habent accentum in ultima, ut

פְּקֹדֶת פְּקֹדֶת פְּקֹדֶת פְּקֹדֶת :

Quotiescunque prima radicalis fuerit gutturalis, in secundis personis pluralibus utriusque generis, punctatur chateph pathach, ut חֲלַכְתֶּם.

Nunquam enim literæ gutturales à principio dictionis punctantur puro sceua, sed semper mixto. Alioquin prima radicalis litera in huiusmodi duabus secundis personis habebit semper sceua purum; ut, פְּקֹדֶתִי פְּקֹדֶתִי. Verum

in dualis per hunc
per hunc
in dualis per hunc
 in cæteris personis per hapoal sem-
 per habebit camez: & ain hapoal
 pathach per omnes personas, exce-
 pta tertia plurali, & tertia singulari
 fœminini, quæ habent sceua mobi-
 le, ut *פָּקַדְתָּ*. Si uerò fuerit gut-
 turalis, pūctatur sceua mixto, idest
in dualis per hunc
per hunc
 chateph pathach, ut *פָּעַלְתָּ* ope-
 rati sunt, operata est, *בָּחַרְתָּ* elege-
 runt, *בָּחַרְתָּ* elegit. Quandoq; secun-
 da singularis masculini recipit pa-
 ragen *ה*, ut *בִּפְקַדְתָּהּ* uisitauisti.

Annotandum & hoc etiam est,
unicum tantum præteritum esse apud
 ebreos, & hoc perfectum, quod ser-
 uit in lingua sancta pro nostris tri-
 bus præteritis, perfecto, imperfe-
 cto, & plusq; perfecto, prout sen-
 tentia locusq; poscit. Faciūt^{unt} (quod
 & reperitur in lingua sancta) suum
 præteritum imperfectum hoc mo-
 do: iungunt participium præsens
 uerbo

uerbo substantiuo sum, es, est, præteriti perfecti, ut **חיה שומרי** fuit obseruans, uel erat, pro obseruabat, **חיה פוקר** fuit uisitās, id est uisitabat, quæ locutio frequens est in Euangelistis: erant appropinquantes, id est appropinquabāt: erant audientes, id est audiebāt. Præteritum uerò plusquā perfectum, hoc modo, **בבר פקר** iam uisitauit, id est uisitaue rat. Alioqui præteritum perfectum pro omnibus satisfacit absq̃ etiam additione aliqua, ut passim in sacris Biblijs legimus.

*Observationes in **בינוני**, in quo participium præsens tractatur.*

Suprà diximus, benoni intermedium dici, eo q̃ mediat inter præteritum & futurum, quod & nos uertimus participiū præsens actiuum, quod **שם הפועל** appellāt. Hoc utū

tur Ebrei & pro participio actiuo,
& pro nomine formali, idest ad-
iectiuo.

Est tamen notandum, q̄ benoni
quãdo participialiter capitur, non
potest uerũ ostēdi, nisi de homine
agente rem pro tempore, quando
fit ipsa operatio. Nomen uerò הוֹאֵר
idest formale, seu adiectiuum, pro-
batur etiam de homine habente il-
lam formam pro tempore, quan-
do nullam rem agit. Exemplum,
שׂוֹמֵר custodiens & custos. Si par-
ticipialiter capitur, de homine pro
hora, qua actu custodit aliquam
rem, dicitur. Si formaliter, id est
adiectiuè, denominat hominem,
qui officium, uel consuetudinem
habet custodiendi, qui etiam pro
eo tempore quando dormit, cu-
stos uocatur.

Nomen formale, nomen adiecti-
uum

uum intelligunt, eo quòd formam *Formale* accipiat à substantiuo, ut à צֶדֶק iustitia, dicitur צַדִּיק iustus. Iustitia ergo forma est, iustus uerò formale: custodia est forma, custos formale.

Age igitur, ponamus aliquot signa, quibus benoni facile cognoscatur, quando formaliter accipiendum est, & quando participialiter. Quum igitur benoni participialiter capitur, nunquam uenit in statu regiminis. Quòd si uenerit, tunc adiectiuè capitur, non participialiter: ut, שׂוֹמֵר צֹאן custos ouium, non custodiens oues. In plurali numero, שׂוֹמְרֵי הָעִיר custodes ciuitatis, non custodientes ciuitatem. Aliud signū & clarius: Omne benoni, post quod uenit dictio נָשׁ participium est, non formale. Exemplum utriusque habetur Ieremiæ capite uigesimo tertio.

כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הָרְעִים
 תִּרְעִים אֵת עַמִּי. Sic dixit essentiator
 deus Israel ad pastores pascētes po-
 pulum meum. Vbi primum ^{הָרְעִים}
 est formale, quia non ^{הָרְעִים} est in statu re-
 giminis: secundū uerō participiū
 quod ostendit dictio ^{אֵת}. Annume-
 rantur etiam huic regulę ^{הָרְעִים} pronomi-
 na ista, אֹתָם, & אֹתִי אֶתְּךָ אֹתָהּ.
 Præterea quando inueneris iuxta
 benoni unā ex his literis seruilibus
 בְּלִם tunc capitur formaliter, & nō
 participialiter, ut ^{אֶתְּךָ} בְּקוֹשְׁרִים
 Achithophel inter conspiratores,
 לְעוֹשֶׂה אֹרִים, sicut foenerator,
 בְּנוֹשֶׂה
 factori luminum, &c.

Benoni habet pe cum cholē per
 omnes personas, & ain cum zeri,
 idēq; tantū in singulari, ut ^{אֶתְּךָ} בְּקוֹרִי
 uisitans. Sed in reliquis personis zeri
 uertitur in sceua, ut ^{אֶתְּךָ} בְּקוֹרִים
 uisitantes, ^{אֶתְּךָ} בְּקוֹרֶה
 uisitans mulier, ^{אֶתְּךָ} בְּקוֹרוֹת
 uisitantes

sitantes mulieres. Sciat etiam ple-
 runque uenire foeminin, singulare
 cum ^ה ~~finali~~ ^ה ~~litera~~, ut ^ה ~~פוקרה~~, & raro
 cum ^ה ut ^ה ~~פוקרה~~. Quòd si media fue-
 rit gutturalis punctat sceua mixto,
 ut ^ה ~~רחצה~~. Si tertia, ^ה ~~pathachatur~~, ut
^ה ~~שומע~~ audiens, ^ה ~~שולח~~ mittens. For-
 ma ^ה ~~חפץ~~ communis est preterito &
 benoni. Habent insuper benoni &
 paul genus & numerū, singularem
 scilicet, & pluralem, & unam perso-
 nam tantū (si modò personā no-
 minare fas est) nempe tertiā. Quòd
 si quis eam usurpare uelit pro alijs
 personis, dictionem consignifican-
 tem superaddat, necesse est: hoc est
 pronomen primæ & secundæ per-
 sonæ addat benoni, & sic primā &
 secundam habebimus personam, ut
^ה ~~אני פוקר~~ ego uisito, ^ה ~~אתה פוקר~~ tu ui-
 sitas. Sepissimè additur etiam ben-
 oni pronomē tertię personę, si non
 prece-

præcedit nomen tertiæ personæ,
 ut ^{הוא} ^{פוקר} ille uisitat. Et in plurali
^{אנחנו} ^{פוקרים} nos uisitamus, ^{אתם}
^{אתם} ^{פוקרים} uos uisitatis, ^{הם} ^{פוקרים} illi
 uisitāt. Et in regimine genitiui abij
 citur ^ם, & iod remanet punctata
 tamen litera præcedente iod zeri,
 ut ^א ^{פוקרים}, dicitur ^{פוקרי} uisita-
 tores, ut puta alicuius ciuitatis uel
 prouinciæ. Duo sunt status ab-
 solutus, & in regimine. Absolutus
 status dicitur, quando Nomen uel
 Participium non regit casum post
 se: ut, Et nunc ^{מלכים} reges estote
 prudentes. Psalmo ij. Status uerò
regiminis, uel constructionis est,
 quando regit casum genitiui, ut
^{מלכי ארץ} Reges terræ, scilicet Pa-
 lestina, uel alicuius prouinciæ. Et
 cum participio foeminino, ut ^{אני}
^{אני} ^{פוקרת} ego (mulier) uisito, ^{את} ^{פוקרת}
 tu uisitas, ^{היא} ^{פוקרת} illa uisitat. Et
 in

in plurali numero , אֲנִיחָנוּ פִּיקְרוֹת
 nos (scilicet mulieres) uisitamur,
 הֵן פִּיקְרוֹת אֲתָן פִּיקְרוֹת uos uisitatis,
 הֵן פִּיקְרוֹת illæ uisitant.

Verùm quum in sermonem nominum inciderimus, operæ precium duximus regulam omnium nominum hoc in loco tractare, & hoc pacto Tractatum de Benoni absoluere.

DE NOMINIBVS.

Nomen non flectitur, nisi de masculino genere, ad fœmininũ: & de statu absoluto, ad statum regiminis & affixionis.

Nomina fœmininà plerunque terminantur in his tribus literis,
 נָחָה in singulari numero, ut עֲבָה
 exer

exercitus, **בִּזְרָה** uisitans, **תְּפִאָרֶת** glo-
 ria, **שְׂמִלָּה** uestis. Desinētia uerò in
 quamcunq; aliam literam plerunq;
 sunt masculini generis, ut **דָּבָר** uer-
 bum, **צֶדֶק** iustitia, **רָשָׁע** impius, &c.
 In cōstructione uerò uel in regimi-
 ne, ^ה uertitur in ^ה, ut **שְׂמִלָּתָהּ** ue-
 stis Aharonis, **שְׂמִלָּתִי** uestis mea. Et
 quę desinunt in ^ה, cum affixis dage-
 scantur, ut **תְּפִאָרֶתָהּ** gloria, **תְּפִאָרֶתוֹ** glo-
 ria eius. In plurali habent termina-
 tionem **וֹת**, ut **דּוֹלָרוֹת** generationes,
בִּזְרֹת uisitātes seu uisitatrices mu-
 lieres. Nominum masculinorum
 in singulari numero certam termi-
 nationem dare non possumus, nisi
 ut suprà citauimus. Eorum autem
 plurale semper terminatur in ^{ים} li-
 tera præcedente iod chiricata, ut ^{ים} **צְדִיקִים** iusti. Et hoc in
 statu absoluto. Quòd si singulare
 desideras, remoue terminationem
 plura

pluralem ים ut רבר uerbum, צריק iustus, &c. In statu uerò regiminis eliditur ם, & litera præcedente iod punctatur zeri, ut רברי יהיה uerba lehouæ. Et cum affixis habet segol, ut חבירי focij tui, רבריי uerba tua.

Notandum est, quòd Ebrei non habent genus neutrum, sed utuntur forma masculinorum pro neutro, ut Genes. ה. לא טוב היות האדם id est, non est bonum (non autem bonus) esse homini solum. & Mich. v. וראתה בית-לחם אפרתה צעיר להיות Et tu Bethlechem Ephrathah, parum est ut sis, id est nequaquam minima es inter principales ciuitates Iudah. Sic enim interpretatur hūc locum prophetæ Matthæus Euangelista capite ה. sui Euangelij, non צעיר paruulus, ut diuus Hieronymus, sed parum. nam צעיר refertur ad Bethlechem, non autē ad regem Messiam,

Messiam, ut doctè annotavit Andreas Osiander. Habet etiam lin-

*clivus 2 (ab) sed 3 pa:
thod (ab) tunc ante id)*
gua sancta numerum dualem, sed
semper una & eadem terminatio-
ne, ut יָדַי duæ manus, רַגְלַי duo
pedes, יְרוּשָׁלַם duæ Ierusalem, ter-
restris scilicet, & coelestis. Sed no-
tandum est, quòd nō omnia nomi-
na possunt habere numerum dua-
lem, sed duntaxat quæ duo tantum
na linea / sine
significant, ut manus, pedes, oculi,
aures, &c. Sunt præterea quædam
nomina anomala, quæ in singulari
numero masculina sunt, in plurali
verò habent terminationem fœmi-
ninam, ut אֵבֶר pater, אֲבוֹת patres.
Rursus quædā in singulari sunt fœ-
minina, in plurali habent termina-
tionem masculinam, ut אֲבָנִים lapis,
אֲבָנִים lapides. At huiusmodi nomina a-
nomala pauca sunt.

Hactenus de nominibus, propter
beno

benoni & paul, quo ad terminatio-
nes tam numeri quàm generis. Et
hæc de benoni dicta sufficiant.

*Observationes in פֶּעַיִל, hoc est
particip. præterit. passiu.*

HAbet & paul, idest participiũ
passiuũ, numerum, genus, &
unam tantũ personam, ut beno-
ni, nempe tertiam. Et quod de be-
noni diximus, uti spectat ad perso-
nas cum pronomibus, ad nume-
rũ quoq; & genus, de statu absolu-
to & statu regiminis: id & de paul
intelligas necesse est. Punctat præ-
terea paul hoc modo: pe hapoal ca-
mezatur in singulari, ut פֶּקַדִּי uisita-
tus. Sed in reliquis personis uerti-
tur camez in sceua. In omnibus ue-
rò personis & numeris, ain hapoal
habet uau scurec, ut פֶּקַדִּים uisita-
ti. In constructione פֶּקַדִּי uisitati,
פֶּקַדִּה uisitata mulier, פֶּקַדִּוּהּ uisita-

ta. Si uerò tertia idest lamed ha-
poal fuerit gutturalis, pathachath,
ut שלח missus, פירע scissus.

Quemadmodū participium pre-
sens uocatur benoni, idest interme-
dium, eo quòd componatur ex pre-
terito & futuro: ita & paul, idest
participium passiuum ^{passiuum} benoni uo-
catur. Componitur enim ex præte-
rito & præsentis, ut quum dicimus
בנין הבית domus extructa. Sensus
est, quòd iam extructa sit, duret op
adhuc. Ethæc est differentia, quæ
est inter ipsum & niphath: nam si di-
cit, בנין הבית domus extructa est,
fieri potest, ut domus illa iam sit di-
ruta. ~~Intelligitur ergo niphath de re~~
~~iam facta~~, & si res illa fortassis iam
non sit. At paul non comprobatur
uerum esse, nisi duret & consistet
res illa: ut, uir uestibus לבוש indu-
tus, armis bellicis חגור accinctus,
& puer

& puer ephod lini ^{תגדל} cinctus.

^{paul} Notandum & hoc est, quando participiū præterit. ponitur in constructione, hoc modo exponitur. ut ^{היה} פקדתי ^{יחיה} uisitati Dei, idest à Deo: ^{יחיה} גאלי ^{יחיה} redempti Dei, id est à Deo. Postremò nō formatur ^{paul} participium præteritū passiuum, ^{in multis.} à uerbis neutris. Censent grammatici, benoni & paul uerius nomina uerbalia appellari, quàm uerba.

Observationes in ^{תגדל}.

In imperatiuo habetur genus, numerus, & persona. Verùm personam tantùm secundam habemus, per quam imperamus. Nec possumus ea uti pro reliquis personis cū pronominib. u. in benoni & paul. neque pronomē secundæ personæ additur. Per se enim & propriè imperatiuus est secundæ personæ. Manifestū tamē est, absenti quoq̃

posse imperari, idēq; per futurū tem-
pus, ut יַעֲשֶׂה פֶּרַעַה וַיִּבְכֶּר פִּקְיָרִים fa-
ciat Pharoh, & constituat præposi-
tos, & alia multa. Genes. xli. capite.

Forma imperatiui hæc est: singu-
laris habet pe hapoal sceuatum, &
*Imperatiui formæ
nō in cholem
et pathach.* ain cum cholē, uel (sunt enim duæ
formæ) pathach: ut פִּקְרִי uel פִּקֵּר ui-
sita uir. Si prima fuerit gutturalis
pūctatur chateph pathach, ut חֲגֹרִי
accinge, עֲזֹב derelinque. Si uerò
tertia similiter fuerit gutturalis, ain
habebit pathach, ut שְׁלַח mitte, &
שְׁמַע audi. In plurali uerò masc. &
sing. fœmin. pe habet chirie, ut פִּקְרֵי
uisitate uiri, פִּקְרֵי uisita tu mulier.
Iod enim à calce, signum est fœmī-
nini sing. Eius uerò plur. est פִּקְרֵינָה
uisitate mulieres ¶ Sceua post uo-
cem magnam non legitur ob ele-
gantiam. Et syllaba נָה, signum est
plur. fœm, quod commune est om-
nibus

nibus imperatiuis cuiuscunq; sint
 cōiugationis & ordinis. Quādoq;
 autē deficit ^{in fine} litera ה, & modo pun-
 ctatur, modo non: ut שמעו custo-
 dite, שמעו audite, scilicet uocem
 meam uxores Lemech. Genes. iij.
Recipit præterea sing. mas. literam
 ה in fine, & tunc pe hapoal habet
 chiric, ut שלח ^{שמעו} mitte, id est intelli-
 gendum de illis uerbis, quorum ain
 habet pathach, ut שלח ^{שמעו} mitte. Sed
 quando ain habet cholē pe puncta-
 tur chateph camez, dummodo ad-
 mittit ה in fine, ut זכור recordare,
 זכור recordare. Sunt tamen ali-
 qua, quæ à regula excidūt. Si uerò
 secūda fuerit gutturalis, pe hapoal
 habebit pathach, & ain chateph pa-
 thach, ut שחט ^{שמעו} iugulate, טעמו gu-
 state.

De usu imperatiui.

Vsurpat sacra lingua imperati-
 uum loco futuri, ut תספור ^{לך} nume-

ra tibi, pro numerabis: Deuteron.
xvi. **הַעֲשֵׂה לִי** fac mihi, pro facies
mihi: Exodi xx. & similia. Nam in
præceptis affirmatiuis ut plurimū
utuntur scripturæ futuro secundæ
personæ loco imperatiui, & sic re-
gula intelligitur. Præcepta uerò af-
firmatiua, quæ ueniūt in forma im-
peratiui, simpliciter pauca sunt, ut
בְּיָד אָבִיר honora patrem tuum:
Exodi xx. **שָׁמַע יִשְׂרָאֵל** audi Israel:
Deuter. vi. &c. Præcepta autem ne-
gatiua nūquam ueniunt, nisi in for-
ma futuri, ut **לֹא תִרְצַח** non occides,
לֹא תִגְנוֹב non mœchaberis, **לֹא תִנָּאֵץ**
nō furaberis, quæ omnia imperati-
uè exponēda sunt: non enim possu-
mus dicere **לֹא תִגְנוֹב** ! **לֹא תִנָּאֵץ** ! **לֹא תִרְצַח**
quia imperatiuus nunquam uenit
post unā ex his dictionibus, **אֵל**, **לֹא**,
פֶּן, **כִּי־אֵם**, **אֲשֶׁר**, **אֵת**, **לְמַעַן**, **בְּעֵבֶר** :
Venit quoq; imperatiuus in forma
depre

*x. post negatiuas / m.
fatiuus nō uenit*

deprecatiōis aut petitionis, ut חַנּוּנִי
 רַחֵם מִשְׁמַע תְּפִלָּתִי miserere mei, & exau-
 di orationē meam, אֲזַיְנֶה אֱלֹ-
 quia mea auribus percipe, ō Deus.
 Ponuntur etiam iuxta eūdem dictio-
 nes נָא uel אֲנִי quæso, obsecro, ad
 indicandum precandi formam, ut
 Psal. cxviij. אֲנִי יְהוָה חַסְדִּי עָשִׂיתָ נָא ob-
 secro Domine, salua uel fer opem
 quæso. Inuenitur quoq; imperati-
 uus in forma subsannatiōis, aut po-
 tius exprobrationis, ut שִׂמְחָה בְּחַיִּי
 lætare adolescens: Eccles. xij. Sica-
 pud Amos iij. בְּאֵי בֵיתֶאֱלֹהִים uenite,
 uel ite in Bethel: exprobrātis enim
 est, & ironicōs dictum. Similia legi-
 mus iij. Reg. xviij. & Oseā ij. quæ
 tamen pauca sunt.

De optatiuo, & subiunctiuo.

Optatiuo modo & subiunctiuo
 carent Ebrei: cognoscitur tamē eo-
 rum natura ex sermonis qualitate

& forma, & ex adiunctis dictionibus, quæ optandi modum & subiunctiui formam naturam indicāt, ut **נא** obsecro, quæso, **לֵא** utinam, **לֵא סָרַעַת שָׁמַיִם** & **לֵא** utinā, ut **לֵא סָרַעַת שָׁמַיִם** utinam disrumperes coelos: Iesaiæ lxiii. Et xlviii. **לֵא הִקְשַׁבְתָּ לְמִצְוֹתַי** utinam attendisses preceptis meis. Psal. cxviii. **אֲחֲלִי בְנֵי דָרְבַי** utinā dirigantur uia meæ. & Geneleos 17. **לֵא שְׁמַעֲלִי חֲתָה לְפָנַי** utinam Ismael uiuat coram te.

De subiunctiuo.

Subiunctiuus modus similiter cognoscitur ex particulis præpositis, ut **כִּי** quum, **כִּי** si, **אֲשֶׁר** quando, quòd, &c. quæ obseruabit lector. Exemplum, **אִם אָבָא בְּאֶחָל בֵּיתִי** si introiero in tabernaculū domus meę Psal. cxxxi. & Deuteron. xx. **כִּי תֵצֵא** quum egressus fueris ad bellum, & **כִּי תִקְרַב אֶל עִיר** quum ap
propin

propinquaueris ad ciuitatē. Et alia multa, quæ passim obseruabis.

Observationes in מִקְוֶה.

Infinitiuus & gerundium appellatur מִקְוֶה idest uena, fons, origo, scaturigo, quia ex ipso scaturiunt omnes significationes uerborum: nā actio omnis hinc descendit, hoc est omnia uerborū tempora, quo ad significationem: quo uerò ad flexionem, à עָבַר idest à præterito perfecto habēt originem. Caret omni genere, numero & persona, sola & unica uoce constans. Est autem duplex forma infinitiui. Prima est, quum pe hapoal habet camez, ut מִקְוֶה uisitare, uel uisitādo. Sed cum literis בִּכְלָם camez uertitur in sceua. Secunda, quum pe habet sceua: מִקְוֶה ut בְּכָלֶם, ut עַתָּה סָפַר tempus plangendi, עַתָּה קָוַר tempus saltandi: Eccles. iij. & similia. Omnia autē
utri

utriusque exempla habent cholem
 in ain hapoal, & literę בבלם punctan-
 tur chiric, & litera mox sequens ra-
 phatur, ut בפקור בפקור לפקור. Ex-
 cipitur litera מ, post quam sem-
 per uenit dagefc, modò litera se-
 quens fuerit dagefcabilis. Alioqui
 " punctaretur zeri, ut מפקור à uisi-
 " tando, מעבור à transeundo, quod
 " fit ad designandum defectum literæ
nun huius præpositionis מן. Si ter-
 tia fuerit gutturalis punctatur pa-
 thach, ut פורה florendo, שמיע au-
 diendo. Manifestum est, infiniti-
 uum ut plurimū non reperiri absq̃
 literis בבלם (hæ enim literæ infiniti-
 uo ministrant) nisi coniunctus fue-
 rit alteri uerbo, ut שמור תשמרו cu-
 stodiendo custodietis, & similia.

Venit autem macor hoc modo,
 ad exaggerādam uerbi actionem,
 & plerunq̃ præcedit uerbū ipsum
 cui

cui coniūgitur, paucis duntaxat locis exceptis, ubi ipsum sequitur: ut, **וַיְבָרֶכֶת בְּרֹכָה** & benedixit benedicens. Sed quando infinitivus iungitur imperativo, semper sequitur ipsum, ut **שְׁמַע שְׁמַע** audite audiendo. Et id quoque fit ad exaggerandam imperativi significationem. Notandum & hoc, quod infinitivus venit loco imperativi, ut **זְכוֹר אֶת יוֹם** recordādo, pro recordare, diem sabbathi: **שְׁמֹר אֶת חַדְשׁ** custodiendo, id est custodī, uel observa neomenias. Porro in omnibus coniugationibus præterquam in coniugatione cal, non est differentia, siue scribendo, siue legendo, inter infinitivum, quando caret literis **בְּלֵם**, & inter imperativum singularem. Et quum iam dixerimus, infinitivum non habere tēpus, de tempore determinato intelligendum est, quando

do caret literis seruilibus . Verùm
quando uenit cum literis בבל, est
 in eo quædã temporis ratio. Nam
~~ב & ב~~ ut plurimùm tempus præte-
 ritum notant, ut בְּסוֹעַ הָאָרֶץ quum
 proficisceretur, uel profecta fuisset
 arca: Num. x. בְּשִׁמּוֹעַ עֲשׂוֹ quum au-
 diret uel audiuiſſet Eſau: Geneſeos
 xxvi. Huiusmodi enim modi dicē-
 di, exponendi ſunt ferè ſemper p̄r
 præteritum, ut commodum uifum
 fuerit. Cum ל ~~uerò & מ~~ plerunq;
 ſignificat tempus futurũ, ut לְשִׁמּוֹר
 אֶת הָאָרֶץ ad custodiendum, uel ut cu-
 ſtodiret uiam. Gen. iij. Caue מִדְּבַר
 עִם יַעֲקֹב à loquendo cum Iacob, id
 eſt ne loquaris cum Iacob: Geneſ.
 xxxi. Annotandũ & hoc eſt: om-
 ne מ ~~in finitimo~~ miniſtrans, exponi
 tur perinde ac ſi deficeret ab eo ל ,
 ut מִלְּעִבּוֹר מִלְּדָבָר pro מִעִבּוֹר מִדְּבָר
 hoc eſt, ut nō loquaris, ut nō tranſ-
 eas

eas. Litera enim מ (ut dictum est)
 est præpositio à, ab, & c. Et litera ל
 est dictio negatiua, non. Integer sic
 scribitur, ל non. Præpositio uerò
 מ de cuius significatione infra in
 præpositionibus. Verum obserua-
 bis, macor cum מ nō negatiue sem-
 per accipi, sed affirmatiue aliquan-
 do. Admittit & macor literam ה
 in fine, sed prima radicalis puncta-
 tur chateph camez, ut למשחה ad
 ungendum, לרחצה ad lauandum.
 Si uerò media fuerit gutturalis cha-
 tephata, tunc prima pūctatur pun-
 cto simplici, ut supra dictum est.
 Idē iudiciū est de prima, ut בעמור
 in stando. *Observationes in עתיר*

עתיר quod futurum dicitur, for-
 matur ab imperatiuo adiectis lite-
 ris אה. Regula generalis est, quod
in omnium ordinum cōiugationi-
bus addendæ sunt imperatiuo lite-

ræ, אֵיתָ & emerget futurum. Hac
 enim de causa nōnulli grammatici
 in ordine collocauerūt imperatiuū
 apud futurū. Nos uerò Rabbino-
 rum antiquorum ordinem seruau-
 mus. Igitur ut duæ sunt formæ im-
 peratiui, ita & duæ sunt futuri, in
 cholem nempe & pathach, ut פָּקֹד
 uel פָּקֹד uisita. Futurum אֶפְקֹד uel
 אֶפְקֹד uisitabo, יִפְקֹד uel יִפְקֹד uisita-
 bit uir. In hac coniugatione literæ
 אֵיתָ semper punctātur cum chiric.
 excepto א quod habet segol, eo q̃
 sit litera gutturalis. Verūm iuxta li-
 teras chatephatas punctantur pun-
 cto simplici. Si gutturalis punctata
 fuerit chateph segol, אֵיתָ puncta-
 bunt segol. Si chateph pathach,
 punctabuntur pathach, ut אֶעֱשֶׂה fa-
 ciam, יַעֲשֶׂה faciet. Præterea pri-
 ma persona utriusq̃ numeri uenit
 aliquando cum additione literæ ה
 in fine

in fine, ut **וְשָׁמְרָה** custodiam, **וְשָׁלַחְהָ**
 mittemus. Secunda uerò & tertia
 persona plur. masc. habent interdū
 additionem literæ nun in fine, ut
וְשָׁמְרֶהָ custodietis, **יִלְמְדוּן** discent.
 Est enim hæc regula tam **ה** quàm **ו**
 uniuersalis per omnes omnium or
 dinū coniugationes, exceptis quie
 scentibus in lamed **ה**. Illa enim nun
 quam habet additionem **ה**, quum
 in eis quiescat litera **ה** radicalis, ut
אֶגְלֶה reuelabo, **יִגְלֶה** reuelabit, &c.

Illud quoq; sciendum est, quòd
 inueniuntur quædam uerba, quæ in
 futuro aliquādo habent cholem in
 fine, aliquando pathach, ut **וְשָׁכַחְתָּ**
הָמָן & cessabit man, **לִמְאֵל תָּשָׁבָה**
הַמִּלְחָמָה cur, uel ut quid quiescet
 opus? Sunt alia quæ semper ueniunt
 cum pathach, & sunt plerumq; neu
 tra, ut **יִרְכַּב** iacebit, dormiet, **יִרְכַּב**
 ascēdet equum, &c. Sed ea quæ ha
 bent

bent cholem, ut plurimùm transitiva sunt, exceptis illis, quorū lamed hapoal est ע uel ה. Illa enim semper desinunt in pathach, ut יִשְׁמַע au-
 diet, יִשְׁלַח mittet. Idem sentiēdum
 quando ain hapoal est ע uel ה, ut
 הַשְׂחֹחַ לָהֶם הָלַעַג לְכָל-הַגּוֹיִם deride-
 bit eos, subsannabis omnes gētes.
 Excipiunt ab hac regula יִנְהוּם עָלָיו
 & fremet, uel rugiet super illum: leſ.
 viij. מִהָאָעוֹר quare indignabor:
 Num. xxiij. Hæ enim formæ (ut di-
 ximus) sunt etiam communes im-
 peratiuo. Addēdum & hoc, quòd
 uerba quę desinunt in cholem, uer-
 tunt illud cum macaph in catheph
 camez, ut הַשְׂמִיר custodies. Et ter-
 tia & secunda plur. foem. aliquādo
 abijcit ה, ut יִשְׂמְחוּ lætabunt, uel læ-
 tabimini mulieres. Postremò notā-
 dum, quòd sceua post אִתּוֹ semper
 quiescit, ut יִמְקֹרֵר יִמְקֹרֵר & c.

De

De secunda coniugatione,

quæ לַעֲרִיב dicitur,

Appellatur hæc cōiugatio לַעֲרִיב
ideft passiuā, non propter uocis si-
gnificationē, sed propter formam,
ut suprà dictum est. Vt enim dice-
retur apud nos, Coniugatio amor,
cōiugationem passiuā esse uerbi
uel coniugationis actiuæ Amo: ita
& hīc, Quod enim signum est illis
uerbi passiuī litera R: sic & his si-
gnum est passiuī, quæ לַעֲרִיב dicitur,
litera ך׃ à fronte. A forma ergo de-
nominant suas coniugationes.

Habet hæc cōiugatio pro signo
suo additionem literæ ך׃ à fronte, ut
וְעָרִיב uisitatus est, וְעָרִיב custoditus
est. Et est לַעֲרִיב ideft leuis, ut eius acti-
ua: nam non habet dagešc, neq; ך׃ à
fronte, neq; syllabam ך׃: appella-
turq; proles, ideft filia præcedentis
coniugationis לַעֲרִיב.

In hac coniugatione declinantur quatuor uerborum genera. Prima species est, quę recipit actionem ab externo agente, idest à parente cal: ut à וִיפַק uisitauit, dicimus וִיפַק uisitatus est, scilicet ab aliquo: nō enim patitur hæc species à seipsa. Secūda species continet uerba, quę carent parente: hoc est, quę non inueniuntur in cōiugatione cal, sed tantum in niphāl: ut וַיִּשָּׁע innixus est, וַיִּשְׁבַּע iurauit: & similia, quę non secus exponuntur, ac si essent de coniugatione paal. A latinis uerò deponentia dicerētur. Non enim inuenitur וַיִּשָּׁע, neque וַיִּשְׁבַּע in forma actiua, sed in passiuā tantum, quę uerba significationem actiuā habent. Tertia species continet uerba habentia parentem neutre significationis, ut à קָרַב approximauit, dicimus וַיִּקְרַב בְּעַל חֲבִית & approxi
mabi

mabitur, uel accedet dominus domus, uel paterfamiliâs: וַיָּשׁוּב מֹשֶׁה & accessit Mosceh: quæ omnia neutraliter exponuntur, ac si essent ex coniugatione cal: non enim uerba neutra gignūt passiuum quo ad significationem, quo ad formam autem gignunt. Quarta species est, 7. quæ quum habeat in cal actiuam significationē, ex se gignit passiuam significationē, quæ nō recipit actionem ab externo agēte, sed à seipsa. Et exponitur ac si esset hithpael, ut וַיִּמְשַׁח לֹא נִשְׁמַר & Amasach non custoditus est: idest non cauit sibi, uel non custodiuit seipsum; secundilibri Regum decimo capite. Sic Leuitici uigesimo quinto capite, וַיִּמְכַּר לֶהּ & uenditus est tibi; hoc est, uendidit seipsum tibi.

Iam sequitur alter typus coniugationis huius.

Singul.

P.

S.

וּפְקָר וּפְקָרִים: **הַפְּקָר הַפְּקָר**   **הַפְּקָר**
וּפְקָרֹת וּפְקָרוֹת: **הַפְּקָרִי הַפְּקָרֹת**

אֶפְסָר   **תַּפְסָר**   **תַּפְסָר**   **תַּפְסָר**   **יַפְסָר**   **יַפְסָר**

Observationes in עבר

Preteritū habet per omnes per-
sonas literam ך passiuam pūctatam
chiric à capite, & post illam sceua
quiescens, ut וְיָבִיטג uisitatus est, &
וְיִשְׁמְרֶג custoditus est. Ain hapoal ue-
rò pathachatur, & retinet in pūcta-
tione formā & modum suæ actiuæ
poal. Verū si pe hapoal fuerit gut-
tura

turalis, punctabitur chateph segol, nun uerò præcedens segol, ut **נַעֲבֹר** seruitus est: quod nos diceremus, il li seruitum est. Idem sentiendum est de benoni.

Observationes in בִּינְיָאֵן.

Participium præsens & ipsum habet nun superadditum, sicut præteritum, nisi quòd hîc ain camezatur per omnes personas, ut **נִפְקַח** uisitatus. Notandum est, quòd apud Latinos non habetur participiũ præsens in uerbis passiuis terminatione, quod lingua sancta habet. At resoluimus hoc modo, **נִפְקַח** uisitatus in singulari, id est uisitor (cum pronominibus dico, ut in benoni coniugationis cal) uisitaris, uisitatur: in plurali **נִפְקָחִים** uisitati, id est uisitamur, uisitamini, uisitantur: & sic in foeminino. Nec inuenitur paul in hac coniugatione passiuæ, neque in

omnibus alijs. Semper enim ponitur paul in cōiugationibus actiuis.

Observationes in מִסֵּר, אֵיתָן, צִוִּי.

Nullum uerbum passiuū, quod recipit actionem ab externo agēte (ut tropo utar Ebraico) habet imperatiuum. Ab alijs uerò uerborū formis, quæ etsi formam passiuam habeant, significationē tamen actiuam retinēt, uenit imperatiuus: ut תִּשְׁמְרֶנּוּ custoditus sis tibi, תִּפְרֹדֶנּוּ separare nunc (uel quæso) à me: quæ exponuntur pro custodite, separa te. Quod autē in hoc uerbo merè passiuo posui imperatiuū, hoc non propter significationē feci, sed propter formā. Tu uerò animaduerte, qua de causa Ebrei non imperant (rationē adducit R. Mosceh Kimchi) in uerbo merè passiuo, quum tamē Græci & Latini imperent. Sed quàm id rectē faciant, cæteri

cæteri iudicent. Notandum est, q̄
 in omni coniugatione niphāl cuius
 cunq; sit ordinis, in imperatiuo, in
 finitiuo, & futuro semper abijcitur
 litera nun passiua à fronte, & pe ha
 poal dagescatur, ut cognoscamus
 signum passiui abiectum fuisse. Ve
 rum quia omne dagesc à principio
 dictionis est leue, quod & nullius
 est significationis, ideo placuit pri
 mis autoribus sacræ lingue addere
 literam ן imperatiuo & finitiuo,
 ut fiat fortior ^{in imperatiuo} dagesc, quod serua
 tur in omnibus ordinibus, ut ןִֿֿֿֿֿֿ
 uisitare tu uir, & uisitari, uel uisitan
 do. Diximus enim suprā, nullā esse
 differentiam siue legendo, siue scri
 bendo, inter infinitiuum quādo ca
 ret literis ןִֿֿֿֿֿֿ, & inter imperatiuū
 singularem. Futurū uerò non opus
 habet ea litera ן, quum literæ ןִֿֿֿֿֿֿ
 sibi præficiuntur, quibus fortifica

tur dageſc. Obſeruandum & hoc,
 q̄ literæ ſeruiles ו, ה, & איתו in hac
 coniugatione ſemper chiricantur,
 niſi acceſſerint ad gutturales chate
 phatas: ut in præterito וַיִּשְׁכַּח uiſita-
 tus eſt: in benoni וַיִּשְׁכַּח uiſitatus: in
 imperatiuo, & macor, הִשְׁכַּח uiſitare
 tu uir, & uiſitari: in futuro יִשְׁכַּח uiſi-
 tabitur. At imperat. infinit. & futu-
 rum ſemper habent pe hapoal da-
 geſcatam atq̄ camezatam, niſi fue-
 rit una ex אההער, tunc enim literæ
 ה & איתו habent zeri, ut הַעֲבִיר ſerui-
 re uir, & ſeruiri, אֶעֱבִיר ſeruiar. Nam
 uox magna zeri indicat literā ו paſ-
 ſiue abiectam, at improprie. In ma-
 cor ueniunt literæ בבלם cum ſceua,
 ut בְּהַפְסֹד בְּהַפְסֹד &c.

*De tertia coniugatione, quæ
 הַעֲבִיר nuncupatur.*

Coniugatio הַעֲבִיר quæ & dageſca-
 ta uocatur, etiam ipſa eſt actiua. Et
 habet

habet dageſc in media radicali pro ſigno ſuo, idq̃ per omnes modos. Porro in hac coniugatione ^{actum} ſecluntur primùm uerba tranſitiua, ut in cal: ut חָקַר inueſtigauit, אָזְנָה auribus percepit. Secundò, uerba quæ neutra ſunt in cal, hîc trãſitiua ſiunt, ut אָלַךְ ambulauit, עָרֹם הָלַךְ nudam fecerũt ambulare. Et trãſit ad duo, ut dicemus in coniug. hiphil. Ter-
tiò, quæ actiua ſunt in cal, hîc ſunt tranſitiua ſimiliter, ſed habent efficaciorẽ ſignificationẽ, ut פָּתַח aperuit, פָּתַח cum impetu, uel confringendo aperuit. Quartò, ueniunt in hac coniug. uerba neutra, quæ ſimiliter in cal ſunt neutra, ſed hîc habent efficaciorẽ ſignificationem, ut צָמַח germinauit, צָמַח citò creuit uel germinauit, שָׁלַח miſit, cuius ſcilicet reſtitus expectat in cal, in piel uerò שָׁלַח emiſit, ablegauit.

Notandum est, quòd inueniuntur quædam uerba in hac sola coniugatione, quæ contrariam habent actionem, ut ^{עושה} ^{הוא} ^{הוא} ^{הוא} ^{הוא} & cinerabunt altare: hoc est, amouebūt cinerem ab altari, ^{מסעתה} ^{הוא} ^{הוא} ^{הוא} ^{הוא} ramificans ramum, idest deramificans, seu auferens ramos: & his similia.

Præterea sciendum est, quòd uerba omnium ordinum in hac coniugatione sine nullo defectu & quiete coniugantur, id quod propter mediam literam dagefcatam. Non enim defectus nun primæ radicalis literæ, aut defectus mediæ radicalis, quando duæ posteriores similes sunt, (per syncopē enim media tollitur, ut in suo loco dicemus) signari potest per dagefc, quod prius ratione coniugationis occupat mediam radicalem. Sic nec iod in tertio ordine aut aleph hīc quiescere possunt
in

in uoce magna, quandoquidē uox
magna nō admittit post se dagesc.

De quarto uerò ordine suo loco
explicabitur. Hinc igitur est, quòd
piel non habet locum, nisi in ordi-
ne perfectorum, propter rationem
assignatam.

בנין פעל

Recensuit, פִּקֵּר

העבר

P.

S.

פִּקֵּר פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת
פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת

תפעול

תבינוני

מִפִּקֵּר מִפִּקֵּרִים מִפִּקֵּר מִפִּקֵּרִים
מִפִּקֵּרֶת מִפִּקֵּרֶת מִפִּקֵּרֶת מִפִּקֵּרֶת

חֲמוּקֹר

חֲמוּרִי

פִּקֵּר

פִּקֵּר פִּקֵּרֶת

פִּקֵּרֶת פִּקֵּרֶת

איהן

אֶפֶקֶר יִפִּקֵּר תִּפִּקֵּר יִפִּקֵּר יִפִּקֵּר
יִפִּקֵּר יִפִּקֵּר יִפִּקֵּר יִפִּקֵּר יִפִּקֵּר

Obfer

Observationes in עבר.

Totum præteritum habet sub pe
 hapoal chiric, & sub ain pathach,
 & zeri: & sic duplex est forma, ut
 פָּסַד recensuit, numeravit, אָבַד per-
 didit. Quòd si ain hapoal fuerit
 אָחַז migrat dagesc plerunque ad
 punctum, qui est sub litera præce-
 denti: & si fuerit chiric, mutatur
 propter aduentum dagesc in zeri:
 ut בָּיַד declaravit, בֵּרַךְ benedixit,
 טִהַר mundavit, purificavit. Verùm
 hæc regula nō semper obseruatur,
 ut בָּעַר remouit, exterminauit, טִהַר
 mundavit, רַחַם misertus est, &c.

Observationes in בינוני.

Participio præsentis & præterito
 semper à fronte additur litera מ:
 & hoc ad differentiam impèratiui
 & macor, atq; sui uerbi passiuui præ-
 teriti: quod etiā accidit coniugatio-
 nibus hiphil & hithpael. Mem be-
 noni

noni hîc punctatur sceua sequente
 pathach, ut מִפְּקָר recensens: pual
 uerò sceua sequēte cibuz, ut מִפְּקָר
 recensitus: horum signū est מִפְּקָר.
 Habet benoni sub ain hapoal in sin-
 gulari masculino zeri, sed in reli-
 quis personis habet sceua: ut מִפְּקָר
 מִפְּקָרִים. Si tertia fuerit חֵע, habebit
 pathach: ut מִשְׁלַח mittens. Porro
 in paul ain hapoal ubique cameza-
 tur: ut מִפְּקָר מִפְּקָרִים. Quòd si me-
 dia est una ex אֶחָדָה, cibuz & da-
 gesc mutātur in cholem: ut מִטְּהָרָה
 pro מִטְּהָרָה mūdāta, אֶיטָהר: & cum
 ה, מִבְּרָא declaratus. Benoni uerò
 habet camez, ut מִבְּרָא explanans,
 מִבְּרָא benedicens.

Observationes in צִרְי.

Imperatiuus habet sub pe pa-
 thach, & sub ain zeri, ut פִּקֵּר recen-
 se. Sed plur. & focm. habent sceua
 mobile, ut פִּקְרֵי פִּקְרֵי, migrat post-

ea sceua in zeri, ut פִּקְדוֹנָה. Si media
esset una ex אההער pe haberet ca-
mez, ut בִּאֵר declara, בִּרָה benedic.

Observationes in מִסוֹר.

Habet infinitivus eadem puncta
quæ & imperativus, quia illi con-
formis est: ut בִּאֵר recenseri, בִּאֵר ex-
plicare. Literæ uerò בבל haveant
sceua, excepto מ, quod semper ha-
bet chiric, nisi sequens sit ex אההער
tūc enim haberet zeri, ut בִּפְקֹד בִּפְקֹד
& c. Præterea habet macor quādo-
que cholem, ut יִסּוֹר יִסּוֹרִי יָה casti-
gando castigavit me Deus. Si ter-
tia fuerit חע, duplex erit forma: ut
שִׁלַּח & שִׁלַּח mittere. Habet etiam
hanc formam, quando media est
חע: ut שִׁחָה perdere. Quia quum
media sit gutturalis, præcedens ta-
men litera non habet uocem ma-
gnam: at non semper servatur hæc
regula.

Obfer

Observationes in עתיד.

In futuro addendæ sunt literæ איתן imperatiuo, ut אֶתְּנָה recēsebo, יִתְּנָה recensebit: quoniam aleph est gutturalis litera, quæ in principio dictionis punctari non potest purosceua, ideo habet sceua mixtum.

In omni coniugatione, quæ habet in ^{aver} principio præsentis mem superadditum literæ איתן imitantur punctuationem mem participij, id est in omnibus ordinibus, præterquā in hiphil uerborū quiescentium in ain, ut ibi declarabimus. Futurum piel imitatur punctuationem benoni, ut מִתְּנָה, יִתְּנָה. Part ^{aver} uerò participium præteritum, ut מִתְּנָה, יִתְּנָה. *Part ^{aver} uerò participium præteritum, ut מִתְּנָה, יִתְּנָה.* Idem hiphil & hophal & hithpaël.

De quarta coniugatione מעל.

Coniugatio quarta uocatur מעל, nascitur à מעל, nec habet nisi unā signi

significationē, quæ semper est merè passiuā. Pual ergo passiuā est cōiugationis piel, à qua recipit passionem suam, ut ab externo agente. Et tamen nulla fit mentio de agente, ideo à grāmaticis appellatur, של **שֶׁל** וְזָכַר שֵׁם פִּיעֵל hoc est, quæ non recordatur nominis agentis sui: ut, שָׂרַר מוֹאָב deua status est Moab: ubi non memoratur quis sit deuastator. Idem intelligendum est de cōiugatione הִפְעֵל quæ nascitur ab הִפְעִיל Nam de utraq; idem est iudicium, quū & illa semper recipiat passionem suam ab externo agēte. Et hinc est, quòd in neutra earum habetur imperatiuus, neq; inuenitur participium præsens, non quidem in pual, nisi paucis in locis: at in coniugatione hophal uniuersaliter nō reperitur, pro forma tamen scribitur. Infinitiuus uerò rarò inuenitur

uenitur in his duabus coniugatio-
nibus, & cum בלעב nunquam. Re-
manent igitur tantum in eis præte-
ritum & futurum. Habet coniu-
gatio pual pro signo suo mediam
dagescatā, idēq; per omnes modos,
ut eius actiua uel parens.

בנין פעל

Recensitus est, **מסד**

העבר

Plurale	Singulare
1. <i>omnes</i>	1. <i>omnis</i>
2. <i>omnes</i>	2. <i>omnis</i>
3. <i>omnes</i>	3. <i>omnis</i>
4. <i>omnes</i>	4. <i>omnis</i>
5. <i>omnes</i>	5. <i>omnis</i>
6. <i>omnes</i>	6. <i>omnis</i>
7. <i>omnes</i>	7. <i>omnis</i>
8. <i>omnes</i>	8. <i>omnis</i>
9. <i>omnes</i>	9. <i>omnis</i>
10. <i>omnes</i>	10. <i>omnis</i>
11. <i>omnes</i>	11. <i>omnis</i>
12. <i>omnes</i>	12. <i>omnis</i>
13. <i>omnes</i>	13. <i>omnis</i>
14. <i>omnes</i>	14. <i>omnis</i>
15. <i>omnes</i>	15. <i>omnis</i>
16. <i>omnes</i>	16. <i>omnis</i>
17. <i>omnes</i>	17. <i>omnis</i>
18. <i>omnes</i>	18. <i>omnis</i>
19. <i>omnes</i>	19. <i>omnis</i>
20. <i>omnes</i>	20. <i>omnis</i>
21. <i>omnes</i>	21. <i>omnis</i>
22. <i>omnes</i>	22. <i>omnis</i>
23. <i>omnes</i>	23. <i>omnis</i>
24. <i>omnes</i>	24. <i>omnis</i>
25. <i>omnes</i>	25. <i>omnis</i>
26. <i>omnes</i>	26. <i>omnis</i>
27. <i>omnes</i>	27. <i>omnis</i>
28. <i>omnes</i>	28. <i>omnis</i>
29. <i>omnes</i>	29. <i>omnis</i>
30. <i>omnes</i>	30. <i>omnis</i>
31. <i>omnes</i>	31. <i>omnis</i>
32. <i>omnes</i>	32. <i>omnis</i>
33. <i>omnes</i>	33. <i>omnis</i>
34. <i>omnes</i>	34. <i>omnis</i>
35. <i>omnes</i>	35. <i>omnis</i>
36. <i>omnes</i>	36. <i>omnis</i>
37. <i>omnes</i>	37. <i>omnis</i>
38. <i>omnes</i>	38. <i>omnis</i>
39. <i>omnes</i>	39. <i>omnis</i>
40. <i>omnes</i>	40. <i>omnis</i>
41. <i>omnes</i>	41. <i>omnis</i>
42. <i>omnes</i>	42. <i>omnis</i>
43. <i>omnes</i>	43. <i>omnis</i>
44. <i>omnes</i>	44. <i>omnis</i>
45. <i>omnes</i>	45. <i>omnis</i>
46. <i>omnes</i>	46. <i>omnis</i>
47. <i>omnes</i>	47. <i>omnis</i>
48. <i>omnes</i>	48. <i>omnis</i>
49. <i>omnes</i>	49. <i>omnis</i>
50. <i>omnes</i>	50. <i>omnis</i>
51. <i>omnes</i>	51. <i>omnis</i>
52. <i>omnes</i>	52. <i>omnis</i>
53. <i>omnes</i>	53. <i>omnis</i>
54. <i>omnes</i>	54. <i>omnis</i>
55. <i>omnes</i>	55. <i>omnis</i>
56. <i>omnes</i>	56. <i>omnis</i>
57. <i>omnes</i>	57. <i>omnis</i>
58. <i>omnes</i>	58. <i>omnis</i>
59. <i>omnes</i>	59. <i>omnis</i>
60. <i>omnes</i>	60. <i>omnis</i>
61. <i>omnes</i>	61. <i>omnis</i>
62. <i>omnes</i>	62. <i>omnis</i>
63. <i>omnes</i>	63. <i>omnis</i>
64. <i>omnes</i>	64. <i>omnis</i>
65. <i>omnes</i>	65. <i>omnis</i>
66. <i>omnes</i>	66. <i>omnis</i>
67. <i>omnes</i>	67. <i>omnis</i>
68. <i>omnes</i>	68. <i>omnis</i>
69. <i>omnes</i>	69. <i>omnis</i>
70. <i>omnes</i>	70. <i>omnis</i>
71. <i>omnes</i>	71. <i>omnis</i>
72. <i>omnes</i>	72. <i>omnis</i>
73. <i>omnes</i>	73. <i>omnis</i>
74. <i>omnes</i>	74. <i>omnis</i>
75. <i>omnes</i>	75. <i>omnis</i>
76. <i>omnes</i>	76. <i>omnis</i>
77. <i>omnes</i>	77. <i>omnis</i>
78. <i>omnes</i>	78. <i>omnis</i>
79. <i>omnes</i>	79. <i>omnis</i>
80. <i>omnes</i>	80. <i>omnis</i>
81. <i>omnes</i>	81. <i>omnis</i>
82. <i>omnes</i>	82. <i>omnis</i>
83. <i>omnes</i>	83. <i>omnis</i>
84. <i>omnes</i>	84. <i>omnis</i>
85. <i>omnes</i>	85. <i>omnis</i>
86. <i>omnes</i>	86. <i>omnis</i>
87. <i>omnes</i>	87. <i>omnis</i>
88. <i>omnes</i>	88. <i>omnis</i>
89. <i>omnes</i>	89. <i>omnis</i>
90. <i>omnes</i>	90. <i>omnis</i>
91. <i>omnes</i>	91. <i>omnis</i>
92. <i>omnes</i>	92. <i>omnis</i>
93. <i>omnes</i>	93. <i>omnis</i>
94. <i>omnes</i>	94. <i>omnis</i>
95. <i>omnes</i>	95. <i>omnis</i>
96. <i>omnes</i>	96. <i>omnis</i>
97. <i>omnes</i>	97. <i>omnis</i>
98. <i>omnes</i>	98. <i>omnis</i>
99. <i>omnes</i>	99. <i>omnis</i>
100. <i>omnes</i>	100. <i>omnis</i>

[illegible]

אין

אֶפְסָר   יִפְסֵד אֶפְסָר   יִפְסְרוּ אֶפְסָר
אֶפְסָר   אֶפְסָר אֶפְסָר   אֶפְסָר

Observationes in עבר.

In omnibus personis præteritū
habet pe cibuzatum, ut **ἄρᾱ**. In re.

līquis uerò pūctis non differt à forma parentis suæ.

Observationes in בִּינּוּי

Participium præsens singulare simile est præterito, nisi quòd ain camezatur, ut פָּקַד פָּקַדִים & c.

Observationes in מִסּוּר

Rarò inuenitur in hac coniugatione infinitiuus. Habet autem pe hapoal cibuz, & ain cholem: ut, גָּזַב גָּזַבִּי furando furto sublatus sum: cum בָּלַם regulariter non inuenitur. *Observationes in עֲתִיד*

In futuro literæ אֵיתָן habent sceua, ut eius parens, & pe habet cibuz, ut præteritū, ut אֶפְקַד אֶפְקַדִּי & c.

De quinta coniugatione, quæ dicitur תַּפְעִיל

Coniugatio quinta uocatur à forma ipsa תַּפְעִיל, quæ & ipsa quoq; actiua est. In hac, uerba quæ neutra sunt in cal, fiunt transitiva, ut שָׁכַב iacuit

iacuit, **הִשְׁכַּח** equitavit, dicimus **הִשְׁכַּח**
 fecit iacere, uel collocavit: **הִרְבִּיב** fe-
 cit equitare, quæ omnia transeunt
 ad duo. Quæ uerò in cal, transf-
 eunt ad duo, hoc est actiua sunt sim-
 pliciter: in hac transeunt ad tria, ut
אָכַל comedit, quæ actus transit ad se-
 cundū, nempe ad panem, dicemus
הִאֲכִיל fecit comedere, quod transit
 ad tria, ut **וַיֵּאֲכִיל אֶת הָעָם** & fecit te
 comedere manam. Deuteron. viij.
 ubi tres sunt personæ, deus cibans,
 Israel comedens, & mana quæ co-
 meditur. Inueniuntur præterea
 quædam uerba in hac coniugatio-
 ne, quæ non inueniuntur in cal: ut
הִחַיֵּשׁ tacuit, **הִשְׁכַּח** mane surrexit,
 & similia, quæ habent significatio-
 nem cal. Hæc coniugatio hiphil ha-
 bet pro signo suo literam **ה** in capi-
 te, & chiric magnum sub ain hapo-
 al, at non ubique, ut infra.

בנין הפעיל

Fecit uisitare, uel præfecit, חִפְּסִיר

חֶעֱבַר

Singulare

חִפְּסִיר חִפְּסִירָה
חִפְּסִירְתִּי חִפְּסִירְתְּךָ

Plurale

חִפְּסִירוֹ חִפְּסִירוֹתָם
חִפְּסִירָתוֹ חִפְּסִירָתוֹן

חִפְּעִיל

חִפְּיִנְיִי

P.

S.

P.

S.

מִפְּסִיר מִפְּסִירִים מִפְּסִירוֹת מִפְּסִירוֹתָם

חִצְרִי

חִפְּסִיר

P.

S.

חִפְּסִיר

חִפְּסִיר חִפְּסִירָה

חִפְּסִירִי חִפְּסִירָתָה

אִיתוֹן

יִפְּסִיר יִפְּסִירָה יִפְּסִירוֹ יִפְּסִירוֹתָם
יִפְּסִירְתִּי יִפְּסִירְתְּךָ יִפְּסִירְתֵּנוּ יִפְּסִירְתֵּנָה

Observationes in עֶבֶר.

Præteritum habet per omnes per-
sonas

sonas ח chiricatum in capite, & ch
 ric magnum sub ain hapoal, & hoc
 tantum in tribus tertijs personis, ut
 חֲפָקִיר חֲפָקִיר חֲפָקִיר cōstituit, uel
 præfecit. In reliquis uerò personis
 loco eius uenit pathach, ut חֲפָקִיר
 & c. Quòd si prima fuerit guttura-
 lis, punctabitur chateph segol, & ח
 signum coniugationis habebit se-
 gol, ut חֲפָקִיר transire fecit,
 חֲפָקִיר deficere fecit, & c. quandoq; habet
 chateph pathach, ut חֲפָקִיר.

Observationes in פִּעֻלֵּי בִּינּוּנִי.

Participium præsens habet addi-
 tionem literę mem à fronte cum pa-
 thach. Participium uerò præteritū
 habet מ cum scure radici superad-
 ditum, & post mem utriusq; parti-
 cipij sequitur sceua quiescens: ut,
 מִפָּקִיר מִפָּקִיר. Porro omnes perso-
 næ benoni habent chiric magnum
 sub ain hapoal, & paul camez.

Notandū etiā, quòd in utroq̃ participio scribi debuerat ה cū pathach & scurec, legēdumq̃ מהפקיר & מהתפקיר, sed propter concursum uocaliū abijcitur ה, & ponitur uocalis eius pathach sub mem, & dicimus in benoni מפקיר, & in paul מתפקיר, & sic de alijs. Quum prima est gutturalis, in benoni dicitur מעמיר, in paul מעמר collocatus est. *Observationes in צרי.*

Imperatiuus habet ad frontem ה pathachatum, ut scilicet discriminē habeatur inter ipsum & inter præteritū, quod & seruat infinitiuus. Habet præterea imperatiuus singularis sub ain chirc magnū, ut הפקיר & quandoq̃ zeri, ut הפסר. Quando autem habet in fine additionē literæ ה, ain punctatur chirc magno, ut הפשיבה aduerte, attende, האזינה auribus percipe. Plur. uerò masc.

maſc. & ſing. ſoem. ſemper habent
chiric, ut **הַפְּקִיר**, **הַפְּקִירִי**. & plural.
ſoem. habet **zeri**, ut **הַפְּקִירָה**. Si pri-
ma fuerit gutturalis punctatur cha-
teph pathach ad differentiam præ-
teriti, ut **הָעֵבֶר** fac tranſire.

Obſervationes in מִקְוֶה.

Infinitiuus ad frontem habet **ה**
pathachatū ut imperatiuus, ain ue-
rò **zeri**, ut **לְבֹרְךָ** **הַכֶּבֶד** aggrauādo cor
ſuum. Sed cum **בְּכֶלֶם** nunquam ue-
nit abſque chiric, ut **לְהַבְרִיחַ** ad diui-
dendum, **לְהַגְדִּיל** ad magnificandū.

Obſervationes in עֲתִיר.

Futurum (ut diximus) ab impe-
ratiuo formatur, addendo literas
איתן, ut **אֶתְּפִקֵּר** **יִתְּפִקֵּר**, ubi tamen di-
cendum fuerat cum **ה** ſigno coniu-
gationis **יִתְּפִקֵּר** **אֶתְּפִקֵּר** cuius ratio
nem iam ſuprà ſcripſimus in beno-
ni. Habet autem ain plerunq; chi-
ric magnum, paucis tamē exceptis

quæ habent zeri iuxta formam imperatiui, ut יְהַיֶּהֱ יְהוָה exterminabit Ioua, siue Deus : & יִבְהֵל אֱלֹהִים & diuinit Deus. At quum pe hapoal est gutturalis habet chateph pathach, ut אֶעְבִּיר transire faciam. Si uerò lammed hapoal similiter fuerit gutturalis, punctabit pathach, ut אֶשְׁמִיעַ audire faciā, אֶצְלִיחַ prosperari faciā.

*De sexta coniugatione,
quæ est הִפְעֵל.*

Sexta coniugatio uocatur hophal passiuæ parentis suæ hiphil : hæc enim semper recipit actionem ab externo agente, ut pual : appellaturq; & ipsa שָׁם פִּיעֵל, quæ non recordatur nomen agentis sui. Proinde omnes proprietates hophal æstimandæ sunt, ex conditione coniug. pual. Hæc coniugatio habet pro signo suo additionē literæ ה in capite, ut parens eius.

בְּנִין חָפֵעַל

Præfectus est, חָפֵעַל

חָעֵבֵר

Singulare

חָפֵעַל חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל חָפֵעַל

Plurale

חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָבִינִי

חָמֵסֵר

P.

S.

חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל חָפֵעַל

אִתּוֹ

חָפֵעַל חָפֵעַל

חָפֵעַל חָפֵעַל

חָפֵעַל

חָפֵעַל חָפֵעַל חָפֵעַל

Observationes in עֵבֵר

Præteritum habet in omnibus
 personis cum chateph camez, ut
 חָפֵעַל constitutus est, & quandoq;
 cibuz, ut חָפֵעַל & proiectum est,
 scilicet habitaculum: Deuter. x. Ali
 quando

quādo habet uau scurec, ut חִפְּרָה
 formam scilicet retinens quiescen-
 tium, ut חִירָה depositus est. Nam
 hæc tria puncta sunt inter se ueluti
 fratres. Sæpe enim unum uenit lo-
 co alterius, præsertim in coniuga-
 tione pual & hophal. Pe uerò ha-
 poal habet sceua quiescens, nisi sit
 gutturalis, tunc enim habere cha-
 teph pathach. Ain habet pathach,
 & si pe fuerit gutturalis punctatur
 hoc modo, חֵפְּרָה collocatus est.
 In hanc coniugationem non uenit
 benoni, neque imperatiuus; tamen
 pro forma ponitur benoni, & si nō
 inueniatur in Biblijs.

Observationes in בִּנְיָנֵי.

Benoni in omnibus personis ha-
 bet literam נ punctatam, ut in præ-
 terito. Et quod dictum est de pun-
 ctatione præteriti, de benoni quo-
 què intelligendum est, nisi quòd ain
 habet

habet camez ad differentiam præteriti, quod habet punctū pathach, ut תִּפְקֹד.

Observationes in תִּפְקֹד.

Hæc coniugatio rarò habet infinitivum, & is quidem punctatur chateph camez & ain zeri, ut תִּפְקֹד & pathach secundum R. Mosceh Kimchi, ut תִּפְקֹד. Cum בבלם uerò regulariter non inuenitur.

Observationes in עָתִיד.

Literæ אֵי in futuro habēt chateph camez, idēq; ad exprimendum n signum coniugationis, ut תִּפְקֹד constituar. Debuerat autem futurum sic punctari אֵי תִפְקֹד. Sed de hoc iam scripsimus in participio presenti hiphil. Si autem pe hapoal fuerit gutturalis, talis erit pūctatio אֵי עָמַר collocabor, &c. Literæ futuri cum camez propter gutturalem chatephatam.

De septima coniugatione & ultima, quæ nuncupatur תהפעל.

Coniugatio septima, quæ תהפעל appellatur, est actiua & passiua: hoc est, parens (ut Ebraismo utar) & proles . Nam tota eius actio reciprocatur, idest redit in ipsum agentem, & hac de causa reciproca appellatur: ut Leuitici xx. וְהִקְדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים & sanctificabitis uos ipsos, & eritis sancti . Hæc est propria huius coniugationis significatio. Habet præterea & aliam significationem, nempe quòd similis est recipienti passionem, quum tamen nō recipiat, ut וְיִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ & benedicet se in corde suo: Deut. xxix. hoc est, cogitabit in corde suo quòd sit benedictus, quum tamen non sit. Explicat scriptura simulationem per hanc cōiugationem, ut Prouerb. xiiij. יֵשׁ מִתַּעֲשֹׂר וְאֵין כָּל

בַּחֲרוּשִׁישׁ וְהָזֶן רָב, est qui diuitem se
 facit, & nihil habet: est qui pauperem
 se facit, & habet substantiam
 multam: hoc est, ostendit se esse di-
 uitem uel pauperem, quum nō sit.
 Sic Iosue viij. וַיִּתְּגַעַע pro וַיִּתְּגַעַע &
 præ se tulerunt percussos, idest si-
 mulauerūt. Porro sunt quædam
 uerba, quæ in nulla alia coniugatio-
 ne, quàm in hithpaël inueniuntur,
 ut וְהִתְחַלַּל orauit, וְהִתְחַנַּן deprecatus
 est, &c. Et illa quidem exponuntur
 perinde ac si essent de coniugatio-
 ne cal. Vnde regula notabilis est,
 quod omne uerbum, quod in alia,
 præterquàm in cal cōiugatione in-
 uenitur, est exponendum ac si esset
 de cal, ut in niphal וַיִּשָּׁבַע iurauit,
 וַיִּלָּחֶם pugnavit, præliatus est, & in
 hiphil, וַיִּשְׁלַח mane surrexit, וַיִּשְׁלֵךְ
 proiecit, & similia. Signa coniu-
 gationis hithpaël sunt tria ה & ת li-
 teræ

teræ, atq̄ dages in media radicali:
uel duo syllaba הָה & dages in me-
dia, ut הַתְּלִיל orauit.

בְּזֶן הַתְּפַעַל

Visitauit seipsum, הַתְּפַקֵּר

הַעֲבֹר

Singulariter

הַתְּפַקֵּר הַתְּפַקְרָה הַתְּפַקְרָה
הַתְּפַקְרָה הַתְּפַקְרָה

Pluraliter

הַתְּפַקְרוּ הַתְּפַקְרוּם הַתְּפַקְרוּ
הַתְּפַקְרוּ הַתְּפַקְרוּ

P.

S.

מִתְּפַקֵּר מִתְּפַקְרִים
מִתְּפַקְרָה מִתְּפַקְרוֹת

תְּצַוֶּה

הַתְּפַקֵּר הַתְּפַקְרוּ
הַתְּפַקְרוּ הַתְּפַקְרָה

אִתָּן

יִתְּפַקֵּר יִתְּפַקְרוּ
אֶתְּפַקֵּר אֶתְּפַקְרוּ
נִתְּפַקֵּר נִתְּפַקְרוּ
תִּתְּפַקֵּר תִּתְּפַקְרוּ

Obserua

Observationes in עבר.

Præteritum in omnibus personis habet à fronte ך chiricatum, & post illud ה cum sceua quiescente, & immediatè tres literas radicales, quarū media habet dageſc per totam coniugationem. Pe habet dageſc, ſed leue, quia eſt poſt ſceua quieſcens, & punctat̃ pathach ſemper, niſi media ſit אהער, tunc enim habet camez, ut התלל orauit, & התברך benedixit ſe. Reliquum uerò coniugationis non differt à coniugatione piel. Nam ain habet zeri, aliquando pathach, & quandoque ſegol, ut התהלך & התהלך ambulauit.

Observationes in בינוני.

Participium præſens abiecta litera ך ſing. coniug. habet additionem literæ ם in capite cum chiric, & ipſum ſequitur ך cum ſceua quieſcente, ut מתפטר, pro מתפטר uifi-

rans

tans se: de quo in benoni hiphil. Participium præteritum nō habet locū in hac coniugatione hithpael.

Observationes in בִּיקֵּר.

Imperatiuus & infinitiuus non differūt pūctatione à præterito, sed solo sensu dignoscuntur, ut בִּיקֵּר uisita teipsum, uisitare seipsum: nec macor abijcit ה literam, etiam si accesserint literæ בבלם, quæ & sceua notantur, præter literam mem, ut בִּיקֵּר & בִּיקֵּר.

Observationes in עָתִיר.

Futurum abijcit literā ה ut benoni, & literæ אִתּ punctantur chiri, ut in cōiugatione cal & niphal, post quas uenit tau cum sceua quiescente, ut עָתִיר יִתְפַּקֵּר יִתְפַּקֵּר uisita bo meipsum, &c. Notandum est, quòd per totam coniugationem ה hithpael semper præcedit pe ha-paal, idest primam radicalem literam

ram, nisi quando pe fuerit una ex li-
 teris סצש, tunc enim alia erit for-
 ma. Quum ה hithpaël uenerit ad li-
 teras ס, uel ש, tunc ipsum ה post-
 ponitur ipsi pe hapoal, ut יסחבל,
 pro יסחבל יסחבל se; יסחבל pro
 יסחבל custodiet se. Cum ז uerò
 nō solum ה hithpaël postponitur:
 uerum etiam mutatur in ס, ut מה
 יצטרק pro יצטרק quomodo iustifi-
 cabimus nos? & hoc ob concinni-
 tatem lectionis. Quod uerò non-
 nulli uoluerunt ה hithpaël cū zain
 mutari in ר in hac coniugatione,
 hoc in lingua sancta non admitti-
 mus, sed tantum in Chaldaica, ut
 Daniel. cap. 11. הוציאתו למימר, pro
 הוציאתו הוציאתו producit tempus ad lo-
 quendum. Explicato primo or-
 dine perfectorum, in quo septem
 continentur coniugationes, quas
 summa cum diligentia, & earum si

gnificationes etiam apices ita, ut in reliquis ordinibus nihil ferè opus sit dicere, quum ad fatietatem dictum sit, declarauimus, consentaneum est, ut ad ordinem defectiuorum feramur.

*De ordine defectiuorum, qui
secundus est.*

Verba defectiua uocantur, quorum pe hapoal absumitur per dagefc in ain hapoal. Notandum tamen est, quòd sola pe hapoal in defectiuis cadit, quæ & litera nun esse oportet. Illa igitur uerba, quorum prima radicalis fuerit nun, defectiua uocantur. Nonnulla præterea, quorū pe est iod & ain ꝛ defectiua appellantur & ipsa. Dagefc enim in ꝛ, defectum literæ iod indicat. Sunt autem radicales omnes septem, quæ pro ain hapoal habent ꝛ, ut **יָיַי** stetit, **יָיַי** posuit, **יָיַי** strauit

uit, **יָצַד** fudit, **יָצַר** formauit, **יָצַח** succendit. Hinc enim dices, **יָצַח שֶׁן** & fudit oleum, **יָצַח שֶׁן בְּצִיּוֹן** & succedit ignem in Sion. Et sic de alijs, in quibus omnibus **צ** dagefcatur, ad repræfentādum iod pe hapoal. Est etiam alia radix, nempe **יָצַח** circuiuit, cuius ain nō est **צ**, & tamen uenit in formam defectiuam: ut, **יָצַח בִּי הַקָּפַח** & fuit quum circumdediffent: lob primo: ubi dagefc in ceph repræfentat iod primam radicalem. Est præterea **יָצַח** Exodi xxxij. **יָצַח מִיָּדִי** idest, permittite mihi. Est quoque & alia quædam radix, sed sola, cuius pe est **ל**, uenit **לָ** ad modum defectiuorum in pe **ל**, & est **לָקַח** accepit, tulit: à quo dicimus **לָקַח** accipiam. **יָקַח** accipiet, supplente dagefc literam **ל** pe hapoal. Nec aliud inuenit **ל** præter illud, quod nullo modo deficiat.

Hoc etiam sciendum est, quòd in his duabus radicibus לָקַח & יָסַע ob frequentiore[m] usum, non ponitur dagešc in ק, neque in ס, ut וַיִּקַּח & accipiam, וַיִּסַּע & accipient, וַיִּסְעוּ & profecti sunt, ubi ס & ק dagešcari debuerant, ad designandum defectum literæ ל & ו.

Postremò notandum, quòd uerbum non dicitur defectiuum, eo quia modò una trium radicalium, modò alia pro libito cadat & deficiat, sed quia sola prima radicalis, idest pe hapoal, quæ est nun, & iod quando non est ך, ut suprà deficiat. Qui tamen defectus non ubique fit, nisi ubi locus exigit, ut declarabimus.

Nunc typus primus coniugationis imperfectæ sequitur.

בנין חקל

Accessit, נָגַשׁ

העבר

Singulare,

נָגַשׁ נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

Plurale,

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

הפעיל

הבינוני

P. S.

P. S.

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה

המקור

P. S.

נִגְשָׁה

נִגְשָׁה

נִגְשָׁה

איתן

Plurale

Singulare

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

נִגְשָׁה נִגְשָׁה

Observationes in עָבַר,

פָּעַל בִּינְיוֹנִי.

Præteritum & utrunq; participium formantur sicut in perfectis: quod quia in illis abundè dictum est, superuacaneum esset & hîc eadem quoq; repetere. In hac coniugatione præteritum & utrunque participium uenit sine defectu semper. Defectus uerò habetur in imperatiuo, macor, & futuro, ut infra. Obseruandum tamen est, participium præteritum non habere locum in uerbis neutris, sed solùm in trāsitiuis. Quod uerò in hoc uerbo neutro paul posui, hoc tantùm pro forma, non autem pro significatione feci.

Observationes in יָצַר.

Imperatiuus plerunq; uenit integrè, ut יָצַר custodi. Venit quoque cum defectu nun, ut יָצַר solue,
remo

remoue, à נָשִׁיל. Tres formæ inueniuntur in imperatiuo huius conjugationis, pathach, zeri, & cholem, ut נָשֵׁל נָשִׁל נָשִׁל accede, à נָשֵׁל. & in plurali נָשִׁלוּ uel נָשִׁלוּ accedite. & in foeminino singulari, נָשִׁלִי accede. In plurali נָשִׁלוּ uel נָשִׁלוּ accedite. Admittit præterea singulare masculinum literam נ in fine, ut נָשֵׁל cape uir, נָשֵׁל accede uir.

Observationes in נָשִׁל.

Venit infinitiuus plerumq; integrè, ut נָשִׁל הָפֹל cadendo cades, נָשִׁל הָלֹךְ eundo & proficiscendo. Sunt etiam quæ ueniunt cum defectu nun, quibus adiicitur נ in fine loco pe hapoal, ut נָשֵׁל appropinquare, à נָשֵׁל.

Observationes in נָשִׁל.

Futurum plerumq; uenit cum defectu nun, & loco eius ponitur dagefc in ain hapoal, ut נָשֵׁל accede

dam, יגש accedet, &c. Et ain hapoal punctatur cum pathach uel cum cholem, ut יפול cadam, יפול cadet, à יפל. Inueniuntur pauca, quæ integra ueniunt, ut יצור custodient, יצור propulsabo. Quando uerò ain hapoal est gutturalis, uenit radix illa pro maiori parte integra, ut לא תנאח ne committas adulteriū. Excipiuntur tamen pauca, in quibus literæ אית inueniuntur cum zeri ad indicandum defectum literæ nun, ut מי ירדה עלינו quis descendet aduersus nos, uel percutiet uos? Ieremiæ uigesimo primo, Et ורחם כל העיר & uociferata est, uel resonuit uniuersa ciuitas, à ורחם. Quidam deducunt hoc futurum à radice רחם, quod significat tumultum facere, & sic esset niphāl. Ruth primo capite.

Approximatus est, accessit, גַּשׁ

העבר

Singulare

גַּשְׁתָּ	גַּשְׁתִּי	גַּשְׁתָּהּ
גַּשְׁתָּ	גַּשְׁתִּי	גַּשְׁתָּהּ

Plurale

גַּשְׁתֶּם	גַּשְׁתִּים	גַּשְׁתֵּיהֶם
גַּשְׁתֶּם	גַּשְׁתִּים	גַּשְׁתֵּיהֶם

הצורה

חבריו

P.

S.

P.

S.

חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשְׁתִּי
חַגַּשְׁתָּהּ	חַגַּשְׁתֵּיהֶם

חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשְׁתִּים
חַגַּשְׁתָּהּ	חַגַּשְׁתֵּיהֶם

חמסור

חַגַּשְׁתָּ

חַגַּשְׁתִּי

Singulare

חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשְׁתִּי	חַגַּשְׁתָּהּ
חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשְׁתִּי	חַגַּשְׁתָּהּ

Plurale

חַגַּשְׁתֶּם	חַגַּשְׁתִּים	חַגַּשְׁתֵּיהֶם
חַגַּשְׁתֶּם	חַגַּשְׁתִּים	חַגַּשְׁתֵּיהֶם

Observationes in עבר

בִּינוּי.

Defectus in hac coniugatione niphāl fit in præterito perfectō tantū & benoni, qui signatur per dagesc in media radicalis, ut נָאָשׁ appropinquatus est: nam litera nun à fronte, est nun niphāl. Dagesc uerò in א repræsentat nun primam radicalem. Præteritum habet pathach, & benoni camez, ut in niphāl perfectōrum. Notandum est, quòd licet hoc uerbum reperiat in niphāl, tamen actiuam habet significationem non passiuam. Regulariter enim non formatur passiuum à uerbo neutro.

Observationes in צִוִּי,

עֲצִי & מִצִּי.

In imperatiuo, macor, & futuro non habetur defectus. Cæterum nun expressè scripta est essentialis.

& da

& dagesc in ea indicat nun passiuam. Vide passiuū perfectorum.

Coniugationes piel & pual atq; hithpael in hoc ordine defectiuorum omittuntur, quia ueniunt integrè, ut perfectæ, quum nullo pacto dagesc signari possit, quo defectus cognoscitur. Volunt enim hæ coniugationes mediam dagescari: sed dagesc non potest fungi duplici officio, uidelicet & esse signum coniugationis, & repræsentare defectū nun. Hinc igitur est, quòd ea uerba semper integra ueniunt, & ideo locum non habent in hoc ordine. Differentia uerò inter personas præteriti niphāl, & personas præteriti piel nulla est, quia tam illa quàm ista habent mediam radicalem dagescatam, licèt diuersa ratione. In niphāl quidem dagescatur ad repræsentandum defectum

fectum nun radicalis literæ, ut לא non cognitus est: Job xxxiii. In piel uerò signum est coniugationis, ut יָבַר אֱלֹהִים אֶת־יָדָיו tradidit deus illum in manu mea. uerba sunt Saulis de Dauide. 1. Regum xxiij. Verū prudens lector cognoscet ex sententiæ ratione & natura, uerbū ne fuerit niphāl aut piel.

De coniugationibus תַּפְעִיל תַּפְעַל.

Coniugationes hiphil & hophal in hoc ordine non differunt, quantum ad puncta attinet à perfectis, nisi quòd deficit nun radicale per totū hiphil & hophal, & loco eius ponitur dagešc in media radicali. Hophal tamen non punctatur uau scurec uoce magna, sed cibuz, quo dagešc signari possit in media, ut שָׁחַב oblatuſ est: non enim signari potest dagešc post uocem magnā.

Fecit appropinquare,
seu obtulit.

חָגִישׁ

הַעֲבֹר

Singulare

חָגִישׁ	חָגִישָׁה	חָגִישׁ
חָגִישָׁה	חָגִישָׁה	חָגִישָׁה

Plurale

חָגִישָׁם	חָגִישָׁן	חָגִישָׁם
חָגִישָׁן	חָגִישָׁן	חָגִישָׁן

חֲפֵעִיל

חֲבִינוּנִי

P.

S.

P.

S.

חָגִישׁ חָגִישָׁה
חָגִישָׁם חָגִישָׁן

חָגִישׁ חָגִישָׁה
חָגִישָׁם חָגִישָׁן

חֲבִינוּנִי

P. S.

חָגִישׁ

חָגִישׁ חָגִישָׁה

חָגִישָׁה

חָגִישָׁם חָגִישָׁן

חֲבִינוּנִי

P.

S.

חָגִישׁ חָגִישָׁה
חָגִישָׁם חָגִישָׁן

חָגִישׁ חָגִישָׁה
חָגִישָׁם חָגִישָׁן

בְּנוֹת הַמַּעַל

Oblatus est, חַגַּשׁ

חַעֲבַר

Singulare

חַגַּשְׁתִּי	חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשׁ
חַגַּשְׁתֶּי	חַגַּשְׁתָּ	חַגַּשָׁה

Plurale,

חַגַּשְׁתֶּם	חַגַּשְׁתֶּם	חַגַּשָׁה
חַגַּשְׁתֶּן	חַגַּשְׁתֶּן	
חַבִּירוֹנִי		

Plur.

Sing.

חַמְלִיד

חַגַּשִׁים

חַגַּשׁ

חַגַּשׁ

חַגַּשְׁתֶּי

חַגַּשָׁה

אִתּוֹ

Sing.

חַגַּשׁ

חַגַּשׁ

חַגַּשׁ

חַגַּשִׁי

חַגַּשִׁי

Plur.

חַגַּשְׁתֶּי

חַגַּשְׁתֶּי

חַגַּשׁ

חַגַּשְׁתֶּי

Hactenus de defectivis.

De uer

De uerbis quiescentibus.

V Erbum in quo est una ex literis אהרי (hæ quatuor literæ propriè dicuntur quiescere) dicitur esse de ordine quiescentium, his tamen literis hoc ordine dispositis.

Nam א quiescit in capite & in fine uerborum, ut ab אכל comedit, in futuro dicemus אכל comedam, אכא comedet, quiescente א in cholem tacitè, uel expressè: & in fine, ut אקרא uocauit, אקראת uocauisti, &c. In medio autem non quiescit, ut אש rugiuit, אש petiuit, & similia. ~~Litera dicitur quiescere, quum non punctatur.~~ א litera non quiescit, nisi in fine uerbi, ut אגל reuelauit, אעש fecit. In capite uerò & medio nunquam quiescit, ut ארג occidit, אהל horruit, terruit, festinauit, accelerauit. א non quiescit, nisi in medio, ut אקם surrexit, אש reuersus

uersus est, & similia: at in capite uel
 fine nūquam inuenitur essentiale,
 præterq̃ in suo nomine. י non
 quiescit nisi in capite, ut יֵעֵי cogno
 uit, יֵשֵׁב sedit, habitauit, unde dici
 mus יֵאֵרֶע sciam, יֵיֶע sciet, cogno
 scet, & יֵשֵׁב־אֵדֶבֶד sedebo, יֵשֵׁב־אֵדֶבֶת
 quiescente iod radicali in primo
 zeri. In medio uerò quiescit, ut בֵּינִי
 intellexit, & alia. At secundum sen
 tentiam quorūdam non inuenitur
 in uerbis iod essentiale quiescere
 in medio: dicunt autem illa uerba
 esse de quiescētibus in ain uau. No
 tandum est, quòd uerbum non di
 citur quiescēs, eo quòd semper &
 ubiq̃ litera uerbi quiescat, sed suffi
 cit, ut in aliqua parte quiescat, ut
 patebit. ¶ ergo in principio &
 in fine tantū quiescit, & uerò in fi
 ne, & in medio, & in principio.

Tres sunt ordines uerborū quie
 scen

scientium, iuxta numerū literarum radicalium. Primus ordo est uerborum quiescētium in pe aleph & iod, ut אמר dixit, ישב sedit. Secundus in ain uau, ut קם surrexit. Tertius in lamed aleph & lamed he, ut קרא uocauit, גלה reuelauit. At de primo ordine dicamus, postea de reliquis.

De primo ordine quiescentium.

Primus ordo quiescentium continet uerba, quorum pe est א & י , & quia quiescentia in pe א , ferè coniugātur ut perfectā, ideo de his primum dicemus. Quiescētia ergo in pe א , ueniunt integra & perfectā usque ad futurum. In futuro enim quiescit א radicale in cholem implicitè uel explicatè, ut אמר dicam, יאמר dicet, &c. ubi dici debuerat יאמרו dicam, יאמרו dicet, iuxta formationem futurorū, quæ forman-

tur ab imperatiuis: nam hæc est forma imperatiui אמר dic. Præter ea notandum est, quod litera duplici modo dicitur quiescere, implicite seu tacite scilicet, & expresse: tacite quidem quâdo non scribitur, ut אמר dicam, ubi radicale quiescit in cholem, & non scribitur: expresse, quâdo exprimitur & scribitur, ut in יאמר dicet, & in alijs personis futuri similiter. Et nota, quando יאמר & תאמר ueniunt cum uau conuersiuo, mutatur pathach in segol, ut ייאמר & dixit, תתאמר & dixisti. Quum uerò ueniunt in pausa, redeunt ad pristinam formam, uidelicet in pathach: ut, & clamauit Iob, ייאמר & dixit: sic תתאמר & dixisti. Sciendum quoque est, quod cæteri huius coniugationis modi ueniunt ut in perfectis, nec unquam quiescit in eis aleph, nisi quod in
qui

quibusdam eorum mutantur puncta, idēq̃ propter aleph gutturalem literam. Sic in niphāl & in niphil literæ seruiles punctant̃ puncto simplici iuxta gutturales chatephatas ut dictum est suprā, ut נִפְּחַל dictus est, & c. Inueniuntur deniq̃ aliquæ radicales ex quiescentibus in pe א, quæ ueniunt integræ etiam in coniugatione cal, ut ab אָסַח & אָסַר dicitur, אֶסְחֶה colligam, אֶסְרֶה colliget, אֶסְרוּ uinciam, אֶסְרֵה uinciet. Ratio autem est, quòd rariùs illis utimur, ideo non rescindimus ab eis primam radicalis literam. Tantum de quiescētibus in pe א. nunc uerò de quiescentibus in pe iod dicamus, & primò de coniug. cal.

De coniugatione קָל quiescentium in pe iod.

Quoniam coniugatio leuis quiescentiū in pe iod, ut יָשַׁב sedit, יָרַח

L ij

descendit, formatur à præterito usque ad infinitivum, iuxta regulam uerborum perfectorū, ideo de huius formatiōe dicere supersedebo.

בנין חֵקל

Cognouit, יָדַע

חֵבֵר

יָדַע יָדַעַת	יָדַעְתִּי יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם
יָדַעַת יָדַעְתָּ	יָדַעְתָּ יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם

יָדַע יָדַעַת	יָדַעְתִּי יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם
יָדַעַת יָדַעְתָּ	יָדַעְתָּ יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם

חֵבֵר

יָדַע יָדַעַת

יָדַעְתִּי יָדַעְתָּ

יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם

אִתּוֹ

יָדַע יָדַעַת	יָדַעְתִּי יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם
יָדַעַת יָדַעְתָּ	יָדַעְתָּ יָדַעְתָּ	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתִּי יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם
יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם	יָדַעְתֶּם יָדַעְתֶּם

Observationes in עֵבֶר,

פֵּעַל, & בִּינּוּנִי

Præteritum & utrunq; participium formatur utin perfectis, de quibus

quibus ibi exactiùs lege. Quies huius coniugationis habetur tantùm in imperatiuo, macor, & futuro, certo tamẽ modo, præterquàm in futuro, in quo apertè cognoscitur eius quies. Benoni quando habet tertiam gutturalem punctatur pathach, ut יִצַח. alioqui non punctatur, ut יִשָּׁב, ut in perfectis.

Observationes in יִצַח.

Imperatiuus patitur defectum iod, ut יִשָּׁב sede, יִשְׁבוּ sedete, &c. Quòd si lamed hapoal fuerit gutturalis ain, punctatur pathach, ut יִצַח cognosce: alioqui habet zeri, ut יִשָּׁב. R. Mosceh Kimchi ponit etiã imperatiuum integrum in singulari masculino, ut יִצַח cognosce.

Observationes in יִצַח.

Infinitiuus aliquando formatur ut in perfectis, præsertim quando alteri uerbo coniungitur, ut יִצַח

יִרְדּוּ descendendo descendimus. Sed frequētiùs uenit cum defectu iod, & tunc loco eius scribitur in fine uerbi litera tau, ut שָׁבָה sedere, habitare, יָרַד descendere. At si ter tia esset guttural. haberet pathach, ut יָדָע scire. Notā dum est, nullam esse differentiam inter imperatiuū & infinitiuum huius ordinis, & inter imperatiuum & infinitiuum ordinis deficientium in nun. Diligenter igitur aduertendum tibi est, ne erres in illis.

Observationes in עתיר.

Literæ אֵיתוּ distinguunt inter hos ordines, nam in defectiuis אֵיתוּ punctantur chiric sequēte dagefc, ut יָגֵשׁ accedet, תִּגַּשׁ accedes, &c. In isto autem ordine habēt zeri, uocem magnam, in qua iod pe hapoal quiescit: illud enim iod expresse non scribitur, nisi paucis in locis, ut

ut אֵלֶכָה incedam, & similia. Ple-
runq̃ etiam dum iod scribitur, lite-
ræ אֵיתָ habēt chiric & ain pathach,
ut אֵינָה sugam, יֵינָה suget, אֵיטָ bo-
nus ero, uel benefaciam, יֵיטָ bo-
nus erit, & similia. Quum uerò iod
non scribitur, tunc אֵיתָ & ain ha-
poal punctantur zeri, ut אֵשָׁב fede-
bo, יֵשָׁב sedebit, &c. Quòd si la-
med hapoal fuerit הֵאֵל uel עֵאֵל, tunc me-
dia punctatur pathach, ut אֵאֵר sci-
am, cognoscam, &c.

Inueniuntur quoq̃ aliqua, quæ
ueniunt cum dageſc loco iod quie-
ſcentis, iuxta normam defectiuo-
rum, de quibus ſuprà in defectiuis
diximus. Vnde talis datur regula
in grammatica: Quando uenit da-
geſc loco literæ deficientis, tunc di-
ctio illa uocatur defectiua: ſi uerò
uenerit una ex uocalibus magnis,
loco literæ quieſcentis, appellatur

illa dictio quiescens, seu ex ordine
quiescentium.

בנין נפעל

Cognitus est, נודע

העבר

נודע	נודעת	נודעת
נודעה	נודעת	נודעת
נודעה	נודעתם	נודעתם
	נודעתו	

הצור

הבינוני

נודע	נודעים
נודעה	נודעת
נודעי	נודעתם
נודע	נודעתו

איתו

נודע	נודע	נודע
נודע	נודע	נודע
נודע	נודע	נודע

Observationes in עבר

& בינוני.

Præteritū perfectum & benoni
habent literam nun passivam pun-
ctatam uau cholem uoce magna,
in qua quiescit iod radicalis, & ain
habet

habet pathach in præterito, in benoni uerò camez, ut נִיָּדַע cognitus est, נִיָּדַע cognitus, pro cognoscor, cognosceris, &c.

Observationes in נִיָּדַע,

עֲתִיד & בִּקְוָה.

In his modis iod radicalis uertitur in uau mobile, quo ipsum dagesc perceptibilius fiat, nā melius in uau, quā in iod cognoscitur, & pūctantur modi, ut in perfectis. Imperatiuus & infinitiuus נִיָּדַע cognoscere & cognosci. Futurū נִיָּדַע cognoscar, נִיָּדַע cognoscetur, &c. unde dagesc in uau indicat literam nun passiuam deficere iuxta regulam passiuorum, ut in perfectis diximus. Si tertia non esset gutturalis ain hapoal nō haberet pathach, fed zeri, ut נִיָּדַע &c. Hoc tamen pro forma diximus. Coniugatio picl & pual in hoc ordine sine defectu

Et uel quiete ueniunt. Quiescere enim non potest iod in uoce magna, si p̄nas dagesc post ipsam, quod est signum coniugationis, quum dagesc nunquam uenire soleat post literam quiescētem. Coniugantur ergo ut perfectæ.

בנין המעיל

Fecit cognoscere, seu indicauit, חוֹרִיעַ

העבר

חוֹרֵעַת	חוֹרֵעַת	חוֹרִיעַ
	חוֹרֵעַת	חוֹרִיעַת

חוֹרֵעִנָּה	חוֹרֵעִים	חוֹרִיעַ
	חוֹרֵעִתָּן	חוֹרִיעַתָּן

המעיל חביוני

מוֹרֵעַ מוֹרֵעִים	מוֹרִיעַ מוֹרִיעִים:
מוֹרֵעַת מוֹרֵעֹת	מוֹרִיעַת מוֹרִיעֹת:

המקור הצור

חוֹרִיעַ	חוֹרִיעַת	חוֹרִיעַ
	חוֹרֵעִנָּה	חוֹרִיעַתָּן

איתן

אָרִיעַ	יֹרִיעַ	תֹּרִיעַ
	תֹּרִיעַ	תֹּרִיעַ
נֹרִיעַ	יֹרִיעַ תֹּרִיעַ	
	תֹּרִיעַ	

Observationes in omnes modos.

Per totum præteritū habet hæc coniugatio ה signatum uau cholem, in quo quiescit iod radicalis, ut מִיִּשֵׁב collocavit, מִיִּשְׁבָּה collocauisti, &c. Sic per totam coniugationem literæ seruiles ad caput habent uau cholem. In benoni מִיִּשֵׁב collocans. In imperatiuo & infinitiui מִיִּשֵׁב colloca, & collocare. In futuro מִיִּשֵׁב collocabo, מִיִּשֵׁב collocabit, &c. Excipitur participium præteritum, in quo post mem semper sequitur scurec, ut מִיִּשְׁבַּח collocatus. Punctatur autem ain hapoal per totam coniugationem, sicut in perfectis. Quando uerò lamed hapoal

hapoal fuerit gutturalis, tunc punctatur pathach, ut מוֹרִיעַ manifestans, & sic in alijs modis. Quum autem radix uerbi non desinit in gutturales, imperatiuus plerumque habet zeri, ut הִשִּׁיב colloca.

Notandum est, quod illa uerba quæ in futuro cal retinent iod radicalem literã expressè scriptam, hîc quoque in coniugatione hiphil iod non abijciunt, sed habent ante iod zeri uocem magnam, ut הִיטִיב benefecit, מִיטִיב benefaciens, אִיטִיב benefaciam: unde fit, ut literæ seruiles punctentur zeri in hac coniugatione. Illud etiam sciendum est, in hac coniugatione aliquando seruari in futuro literã ה signũ hiphil contra usum linguæ, ut אֶהְיֶה celebrabo eum. Psal. xxv. & xlv. יִהְיוּ יְהוָה laudabunt te. Sic in defectiuis, ut יִהְיֶה propellant eũ, à uerbo בִּיה.

Indicatus est, הִירַע

העבר

הִירַע	הִירַעַת	הִירַעְתִּי
הִירַעַת	הִירַעְתָּ	

הִירַעְתֶּם	הִירַעְנוּ	הִירַעְתֶּם
הִירַעְתֶּם		

איתן

הִירַעַת	הִירַעְתִּי	הִירַעְתֶּם	הִירַעְתֶּם
הִירַעְתֶּם	הִירַעְתֶּם	הִירַעְתֶּם	הִירַעְתֶּם

Observationes in totam conjugationem hophal.

Coniugatio hophal habet in hoc ordine ה punctatū scurec, ut הִירַע collocatus est, הִירַע manifestatus est. Eadem forma est in quiescentibus in ain, ut הִירַע erectus est. Et in duplicatis, ut הִירַע circundatus est. In his tribus, littera he habet scurec, nec est differentia inter ea, quo ad punctationem. In reliquis uerò personis præteriti temporis est disci-

discrimem inter duplicata & inter
quiescētia in pe & ain, ut infrā de-
clarabimus in duplicatis.

בנין התפעל

Manifestauit se ipsum, תִּתְּרַע

העבר

תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע
תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע

תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע
תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע

הבינוני הצור

מִתְּרַע מִתְּרַע! תִּתְּרַע תִּתְּרַע
מִתְּרַע מִתְּרַע! תִּתְּרַע תִּתְּרַע
תִּתְּרַע תִּתְּרַע

איתן

תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע
תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע
תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע
תִּתְּרַע	תִּתְּרַע	תִּתְּרַע

Observationes in totā coniugationē.

Coniugatio hiphael per omnes
modos uenit integra, ut à יָלַד ge-
nuit

nuít, יִתְּלֶהָ & recensendo cogniti sunt à quibus geniti essent: Numeri 1. Et à יַעֲצֵה consuluit, וַיִּתְּעֶצֶה & consiliũ inierunt: Psal. lxxx. Tamen sæpe uertitur iod in uau mobile, iuxta rationem quam assignauimus in niphāl, ut à יָרַע sciuit, cognouit, הִתְרַע ostēdit seipsum, uel cognitus est, & similia.

De uerbis quiescentibus in uau,
 פ' primo de חל.

Coniugatio cal uerborum quiescentium in ain uau, habet tres formas, ut cal perfectorum: nempe camēz, ut חָם surrexit: zeri, ut מָת moruus est: cholem, ut אָר mane illuxit. At prima forma alijs frequentior est.

בִּנְיוֹ חָל

Intellexit, בָּא

בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה
בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה
בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה	בָּנָה

הַפְעַל

הַבִּינְוִי

פָּחַן פָּחִים

פָּחַן פָּחִים

פָּחַח פָּחִיחַ

פָּחַח פָּחִיחַ

הַפְסִיד

הַפְסִיד

פָּחַן

פָּחַן פָּחִים

פָּחִי פָּחִיחַ

אִיחָן

תָּכִין

יָכִין

אָכִין

תָּכִינִי

תָּכִין

תָּכִינִי

יָכִינִי

נָכִין

תָּכִינִי

Observationes in עבר.

In hac coniugatione præteritum singulare habet sub pe camez ad designandam quietem literæ uau, etiam si non sit mos, quòd camez repræsentet uau, sed potiùs aleph: nam solet cholē repræsentare uau. At hîc illud cholem uertitur in camez, quo præteritum cal in hoc ordine conforme fiat reliquis ordinibus, qui omnes in præterito cal habent

bent camez sub pe, exceptis duplicatis, & id suo loco declarabitur. Inuenitur etiam & scriptum post camez in dictione **וַיָּסֹא, וַיֵּשְׂאֵן** & surrexit uastitas, uel etiam tumultus: Hoseæ xi. ubi quiescit aleph. Inuenitur quoq; mobile, nempe in dictione **וַיִּרְאֶמָה וַיִּשְׁבָּה** & alta erit, atq; sedebit: Zachar. xiiij. Et ista duo aleph sunt loco uau. Si quoque in tertia pluralis masculini, & tertia singularis foeminini pe camezatur. Sed in reliquis personis pe pathachatur, ut **בָּנִי בָנִי** intellexisti, intellexi: & hoc fit propter scrua ne moueatur, quod moueretur si præcederet camez.

Secunda forma habet zeri in tribus tertijs personis, ut **מִיָּה מִיָּה מִיָּה**. In cæteris uerò personis pathach, ut prima forma, ut **מִיָּה מִיָּה** &c. & dagefcatur tau augmētum,

ad designandum tau radicale uerbi נָחַם . Tertia forma sceuat cholem, ut נָחַם אֶת־אֶחָד , &c.

Observationes in בִּינְיָן.

Participium præsens per totum sub pe habet camez, nec est differētia inter hoc participium singulare masculini, & tertiam personam singularis mascul. præteriti, ut בָּא uenit, in benoni בָּא ueniens, sed sensu dignoscitur. In foeminino genere est discrimen aliquod, nam præteritum habet accentum in penultima, ut בָּאָה רָחֵל Rachel uenit. Gen. xxix. Sed participium præsens habet accentum in ~~pen~~ultima, ut בָּאָה filia eius ueniens. Genes. xxix. Venit etiā benoni cum zeri, quando est de forma secūda, ut מָתִים מָתִים moriens morientes. Et in tertia forma, טוֹב טוֹבִים bonus boni, uel benefaciens benefacientes.

Obfer

Observationes in פערל.

Paul habet uau scurec ubiq; , ut
שום posius, שומים positi.

Observationes in צירי,

& מקור.

Imperatiuus & imperatiuus ha-
bēt duas formas, nempe scurec, &
cholem, ut קום & קום surge, sur-
gere. Admittit quoq; literam ך in
fine, ut ut קומה surge.

Observationes in צירי.

Literæ futuri camezantur ad re-
præsentandam ain hapoal, nempe
literam uau, secundum quosdam
grammaticos, & præsertim Eliam
Leuitem, quorum opinioni nō as-
sentior. Ratio est, quia uoces ma-
gnæ quādo indicant literam quie-
scere, literam mox sequentem ipsas
uoces magnas indicant quiescere:
ut אשב, ubi in primo zeri quiescit
litera iod, quæ post ך immediate

M ך

esse deberet: est enim radix uerbi
 יָשַׁב, & non post literam sequen-
 tem, ut יָשַׁבִּי surgam. Conten-
 dunt enim isti Grammatici, camez
 sub literis futuri repræsentare uau
 mediam radicalem, quæ sequitur
 post literam ׁ, quod est absur-
 dum in Grammatica. Ego uerò
 arbitror, uau mediam literam ra-
 dicalem quiescere, modò in cho-
 lem, modò in scurec. Sunt autem
 duæ formæ futuri in hac coniuga-
 tione iuxta formam imperatiui, ut
 יָשַׁבִּי surgam, יָשַׁבִּי surget, uel יָשַׁבִּי
 יָשַׁבִּי. In uoce ergo magna cho-
 lem, uel scurec quiescit uau media
 radicalis. Vau cholem uerò, uel
 uau scurec, quæ est uocalis conso-
 nantis, ׁ, non est uau media radi-
 calis, sed quiescit in uoce magna,
 quemadmodum in tertia persona
 præteriti quiescit in camez. Quòd

si etiam uolueris, uau illud expresse scriptum esse ain hapoal, non contendam: quod & arguit coniugatio quadrata, de qua infrà.

Notandum etiam, quòd si futuro adiunctum fuerit affixum, littere אית punctabuntur sceua & non camez, ut וַתֵּבֵאָהּ לְבֶת-פָּרֹעַ & adduxit eum (scilicet Moscen) ad filiam Paroh: Exodi secundo.

Porrò, in pausa uenit futurum semper cum cholem: ut, uiuat Ruben, וַיֵּחַל רֹאשׁ & non moriatur. Sed extra pausam uertitur cholem in camez chatuph, idque potissimum cum uau conuersiuo: ut, וַיָּקָם אַבְרָהָם idest, Et surrexit Abraham: Geneseos uigesimo quarto capite. Et וַיִּקְרַץ מוֹאָב idest, Et abominatus est, uel molestus affectus est Moab: Numeri uigesimo secundo capite. Sic quoque sine

uau conuersiuo, quando iungitur
dictioni parua, ut **נָשַׁבְתִּי** reuerta-
tur queso, scilicet ira tua, & simile,
In quibus exemplis alterū camez
uocatur camez chatuph, & si nullū
iuxta ipsum scribitur sceua, & legi-
tur per o, ut **נָשַׁבְתִּי** iasou na.

בנין ופעל

Intellectus est, זבור

העבר

בכרז

זכרונות

זכרונותי

צבוצת

זכרונות

צבירה

צבאותם

צבר צרת

אבינו

תעלה

צביון

צבראים

תבוא

הבירה

גבורות

בְּכֹרֶת

הבחינה

חברות

תבואה

הבית

אמר

1999

חביו

1957

יבוצה תבוצה

1725

הבית

1721

১১৭৯

Obferua

Observationes in עבר.

Coniugatio niph'al habet in præterito 3 passivum camezatum in tribus tertijs personis, ut זָכַר intel-
lectus est, זָכְרוּ intellecti sunt, זָכְרָה
intellecta fuit. In reliquis uerò per-
sonis uertit camez in sceua, & cho-
lem in scurec, ut זָכַרְתָּ intellectus
fuisti, &c.

Observationes in בינוני.

Participium præsens in singula-
ri non differt à præterito, ut in reli-
quis personis migrat camez in sce-
ua, ut זָכֵן זָכֵינָה.

Observationes in מְסֻדָּר, צִוִּי, & עֲתִיד.

Habent imperat. & infinit. הָ א
fronte cum chiric sequente dagesec,
nō secus quàm in perfectis, ut זָכֵר
intelligere uir, & intelligi. Idem li-
teræ אֵינִי, ut זָכֵן אֵינִי intelligat, זָכֵן
intelligetur, &c.

*De coniugatione פֿעל וּפֿעַל ,
quæ a nonnullis quadra-
ta dicitur.*

Coniugatio piel & pual uerbo-
rum quiescētium in ain uau, quum
mediam requirat dagescatam, & li-
tera quiescens dagescari nō potest
(si enim dagescaretur, moueretur,
non autem quiesceret) duplicat la-
med hapoal loco ipsius dages, ut à
בִּוּוּ intellexit, dicimus בִּוּוּוּ intelli-
gentiam dedit, pro בִּוּוּ . בִּוּוּ para-
uit, pro בִּוּוּ . Idem iudicium est de
hithpael, ut הִתְבִּוּוּ pro הִתְבִּוּוּ intel-
ligentem se reddidit. Hæc forma
communis est tam cōiugationi pi-
el, quàm eius passiuæ pual, sensu
enim solo dignoscuntur: ut, בִּאִין
הִתְבִּיחוּ חִלְלָתִי Quum non essent
abyssi concepta sum: Prouer. viij.
Ideo uenabitur sensum ex circun-
stantijs Lector.

בִּזְיוֹן מְרֻבֵּעַ שֶׁהוּא מַעַל וּמַעַל

Fecit intelligere, uel intel-
ctum dedit, בִּזְיוֹן

העבר

	בִּזְיוֹן	בִּזְיוֹן
	בִּזְיוֹנָה	בִּזְיוֹנָה
בִּזְיוֹנִית	בִּזְיוֹנָה	בִּזְיוֹנָה
	בִּזְיוֹנָה	בִּזְיוֹנָה
בִּזְיוֹנָה	בִּזְיוֹנָה	בִּזְיוֹנָה

הַפֶּעֶל

חֲבִירוֹנִי

מְבִזְיוֹן	מְבִזְיוֹנִים	מְבִזְיוֹן
מְבִזְיוֹנָה	מְבִזְיוֹנָה	מְבִזְיוֹנָה
מְבִזְיוֹנִית	מְבִזְיוֹנִית	מְבִזְיוֹנִית
מְבִזְיוֹנָה	מְבִזְיוֹנָה	מְבִזְיוֹנָה

חֲמִירוֹ

חֲמִירוֹ

בִּזְיוֹן

בִּזְיוֹנָה

בִּזְיוֹן

בִּזְיוֹנָה

בִּזְיוֹנִי

אִתּוֹ

חֲבִירוֹן

חֲבִירוֹן

חֲבִירוֹן

חֲבִירוֹנָה

חֲבִירוֹנָה

חֲבִירוֹנָה

חֲבִירוֹנִית

חֲבִירוֹנִית

חֲבִירוֹנִית

חֲבִירוֹנָה

חֲבִירוֹנָה

Obser-

Observationes in עבר.

Habet præteritū pe punctatum cholem, in quo uau quiescit ain ha-poal: litera uerò nun duplicata est loco dageſc, ut diximus.

Observationes in בינוני,

פעיל

Participium præſens & præteritum habent à fronte mem ſceuatū, iuxta regulam coniugationis piel, & pe cholem, ut מבינוני. Est tamen differentia quædam inter benoni & paul. Nam benoni deſinit in zeri, ut משובב reducens: paul uerò in camez, ut מחולל uulneratus est.

Observationes in צורי

עתיר, & מקור.

Nulla differentia est inter præteritum, imperatiuū, & infinitiuum, quo ad formam, ut בויז intelligentiam præbuit, præbe, præbere, ſed ſenſu dignoſcūtur. Literæ איהן habent

bent sceua iuxta pūctationem ben
oni, ut אָבִינוּ יְבוּנוּ & c.

Coniugatio hithpael uenit inte-
gra, ut הִתְבַּרְּנוּ הִתְבַּרְּנָה, & literæ ser-
uiles punctantur ut in perfectis.
Benoni מתבאר. Imperatiuus & ma-
cor יתבאר יתבאר, הִתְבַּרְּנוּ, In futuro
בנין הפעיל

הָבִין, Intellexit, seu intellectū dedit, העבר

הָבִין	הִתְבַּרְּנוּ	הִתְבַּרְּנָה
הִתְבַּרְּנוּ	הִתְבַּרְּנָה	הִתְבַּרְּנוּ
הִתְבַּרְּנוּ	הִתְבַּרְּנָה	הִתְבַּרְּנוּ
הִתְבַּרְּנוּ	הִתְבַּרְּנָה	הִתְבַּרְּנוּ
הִתְבַּרְּנוּ	הִתְבַּרְּנָה	הִתְבַּרְּנוּ

מִבִּין	מִבִּינִים	מִבִּין	מִבִּינִים
מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים
מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים
מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים
מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים	מִבִּינִים

אִתּוֹ

יָבִין	יָבִין	יָבִין	יָבִין
יָבִין	יָבִין	יָבִין	יָבִין
יָבִין	יָבִין	יָבִין	יָבִין
יָבִין	יָבִין	יָבִין	יָבִין

Observationes in עבר.

Præteritū habet per omnes personas literam he cum zeri, & in tribus tertijs personis pe hapoal cum chiric, ut **הָקִימוּ הַקִּימָה** erexit, erexerunt, &c. In reliquis uerò personis eadem litera pathachatur, ut **הִקְמִית הַקְמִיתִי**. Tametsi in illis personis pe aliquando retineat chiric, sed tunc pe punctatur chateph pathac, uel chateph segol, ut **הִבְיַנְתָּ** uel **הִבְיַנְתָּ** intellectum dedisti, &c. At nos in exemplo coniugationis formam cōmuniorem posuimus.

Observationes in בִּינְיָנִי, פִּעֵל.

Participiū præsens habet מ cum zeri, ut he præteriti. In reliquis uerò personis uertitur zeri in sceua, ut **מִקְיָם** erigens, **מִקְיָמִים** erigentes, &c. Participium uerò præteritum habet מ cum scurec ubique more suo

suo, ut מוקם erectus, מוקמים erecti.

Observationes in מוקור טעורי.

Ambo habent ה camezatum, ut sit differentia inter se & præteritū. Pe hapoal habet chiric, & quandoque zeri, ut הקים erige, & erigere. הקין intellectum præbe & præbere: uel הקם. Admittit quoque à fine literā ה, ut השימה pone, pro השימה 1. Reg. viij. Et sine ה, ושים בסת, & pone argentum. Genes. xliij. pro השים. Hoc in psalmis frequens est, ut שיר canta, שירו cantate loue, uel Deo canticum nouum, pro השיר & השירו. Vnde Lescon limudim, in coniugatione hiphil huius ordinis, ait, ולפעמים תפול את חביביו, ונצב לריב יחיה מהמקורות והצוריות: ונצב לעומד לרין עמים idest, aliquando cadit ה coniug. ab infinitis & imperatiuis, ut est illud Iesa. iij. Stat (pro stabit) ad disceptandum loue, & stat

stat ad iudicandum populos. Sic R. David in Michlol in radice שׁוּר. Non enim mutatur uau in iod, ut sit imperatiuus cal, uel infinitiuus, ut plerique censent: sed est imperatiuus, uel macor coniugationis hiphil, abiecta litera ה cōiugationis. Cum בָּלַח uerò pe semper habet chiric, ut בַּחֲקִים לַחֲקִים & c. Sic quoque imperatiuus pluralis masculini, & singularis foemin, habet chiric, ut הִקְיִמֵּי erigite, הִקְיִמִּי erige, & c. ut iam in ordine perfectorum quoque diximus.

Observationes in עֲזִיר

Habent literæ אֵיתָ sub se camez, quum potius habere deberent zeri, sicut mem participij præsentis, & pe hapoal chiric, ut אֵקִים erigam, יֵקִים eriget, & c. Punctantur igitur אֵיתָ camez, quo sit aliquid discrimen inter se & futurum

cal, quiescentiū in peiod (pūctatur enim zeri) ut יָשֵׁב אֲשֶׁב sedebo, יִשֵּׁב se-
debit. In hiphil huius ordinis אֲשַׁע יִשַּׁע & c. pe hapoal cū zeri aliquan-
do. Coniugatio hophal iam a no-
bis descripta est in quiescētibus in
peiod in hophal, tantū exemplum
ponamus.

בִּין הַפֶּעַל

Intelligens factus est, חִבֵּן

חֶעֱבֵר

חִבֵּן חִבְּנָה חִבְּנִי חִבְּנִי

חִבְּנָה חִבְּנִי

חִבְּנִי

חִבְּנִי

חִבְּנִי

חִבְּנִי

חִבְּנִי

חִבְּנִי חִבְּנִי

חִבְּנִי חִבְּנִי

אִתִּי

יִבְּנֵה חִבְּנֵה

יִבְּנֵה

יִבְּנֵה

יִבְּנֵה חִבְּנֵה

יִבְּנֵה חִבְּנֵה

אִתִּי

De

*De ordine quiescentium in lamed
aleph, & lamed he, & primo
de quiescētibus in aleph.*

בנין הסל

Vocavit, קרא

העבר

קרא	קראת	קראתי
קראת	קראת	
קראי	קראתם	
קראי	קראתו	קראני

הפעל

הפיעול

קרא	קראים	קרא	קראים
קראת	קראות	קראת	קראות

המסור

הצורר

קרא

קרא

קראי קראת

איתו

קרא	קרא	קרא
קרא	קרא	קרא
קרא	קרא	קרא
קראת	קראת	קראת

Obfer

Observationes in עבר.

Præteritum habet ubique literam aleph quiescentem præcedentem eam camez, excepta tertia persona pluralis, & tertia singul. foem. ubi aleph mouetur, ut קראָה uocauerunt, קראָה uocauit. Aleph dicitur moueri quando punctatur.

Observationes in ביניני פֿעיל.

In participio præsentis & præterito quiescit aleph, sed in singulari tantum masc. In reliquis uero mouetur personis: ut, קורא uocans, קוראים uocantes, קראָה uocatus, קראָה uocati.

Observationes in צוויי.

In secunda persona masc. singul. quiescit aleph, ut קראָה uoca. In reliquis autem personis mouetur, ut in exemplo. At קראָנה uocare, aliquando uenire solet cum defectu literæ he, ut קראָן לוי uocate eum.

Accidit quoque tam aleph quam nun quiescere, hoc est non punctari: ut, קראנ לי uocate me, scilicet amaram.

Observationes in מקור.

Habet infinitiuus duplicem formam, camez scilicet, & sceua: ut, קרא & קרא uocare. Et cum בבלם, בקרא &c. uenit quoque interdum cum tau superaddito, more quiescentium in lamed he: ut, קראת, uocare.

Observationes in עתיד.

Literæ איהן non secus punctantur quam in ordine perfectorum, & quiescit aleph quando claudit dictionem, ut אקרא uocabo, יקרא uocabit, &c. Sed quando post aleph sequitur alia litera, mouebitur ipsum aleph, ut יקראא uocabunt, &c.

Reliquæ autem coniugationes insequuntur hanc regulam, nisi q̄ in
eis

eis uenit zeri ante aleph literā quiescentem in personis prateriti: ut, **וְקָרָא** uocatus est, **וְקָרָאתָ** uocatus es. In hiphil, **הִמְצִיחַ** inuenire fecit, **הִמְצִיחָה** inuenire fecisti, &c.

De quiescentibus in lamed he.

In hoc ordine uerba quiescentia in lamed he duplex habent camez, ut **הִלְכָה** reuelauit, **וַעֲשֶׂה** fecit: quorū lamed modò quiescit, modò in aliā mutatur literam, ut infrā ostendemus. Notandum est, quòd quatuor inueniuntur radices, quarum lamed hapoal he nunquā quiescit, sed more perfectōrum semper in eis expressè scribitur, & sunt he, **הִמְאָדַם** admiratus est, **הִמְאָדַם** splenduit, **הִמְאָדַם** desiderauit, concupiuit, amauit, & **הִמְאָדַם** extulit, eleuauit, superbiuit, excelluit. Punctantur enim hæc quatuor uerba, camez & pathach sequēte punctulo, ut demon

stret literam he semper stabilem esse, & quæ nunquam reſciatur. Sic flectuntur, במהם במהם desiderauisti, &c.

בנין חסל

Reuelauit, גלח

חעבר

	גלית	גלח
גליית	גלית	גלחת
	גליתם	גלה
גלינו	גליתו	

חפעול

חפיונוני

גלויים	גולים	גלח
גלויח	גולות	גלח
	חפיוני	
חפוקור	גלה	גלח
גלות	גלינו	גלי

איהו

תגלח	תגלח	תגלח
תגלי	תגלח	
תגלה	תגלה	תגלה
	תגלינו	

Obserua

Observationes in עבר.

Hoc præteritum habet quadru-
plicem formam. Prima est, quādo
ק quiescit in fine uerbi, ut קלל reue-
lauit. Secunda, quando abscondi-
tur, quin potius abiicitur, ut גלל re
uelauerunt. Non enim absconditur
uel uertitur in א, ut quidam uolūt:
nam א est signum plur. ut suprà in
perfectis ostēdimus. Tertia, quan-
do uertiur in נ raphatum, ut נלל
reuelauit mulier. Quarta est, quan-
do uertitur in reliquis personis in
iod quiescens, uel quiescit in uoce
magna, & hoc tutius est, ut נלל re-
uelasti, גלל reuelauit. Et in omni-
bus his personis pe habet camez,
ut in perfectis. Scias quoq̃, quòd
in tertia pluralis, & in tertia singu-
laris fœm. uertitur ק aliquando in
literam א mobilem, ut א קלל spera-
uit, cōfessus est, dicitur א קלל speraue-

runt, חֲסִיהָ speravit, scilicet anima mea. Et iōd habet semper ante se camez, quo latius ipsum proferas: nam sic scribi debuerant, חֲסִיָּה & חֲסִיָּהּ, iuxta formam פִּקְדָּה & פִּקְדָּהּ.

Observationes in

בינוני

Participium præsens habet he quiescens, & plerunque ante se habet segol, ut גִּילָה reuelans, quod fit ad differentiam quiescētium in lamed aleph, quæ habent zeri, ut קוֹרֵא uocans. Verum quando iungitur monosyllabo habet zeri, & accentum in penultima: ut, יִרְחִי & fuit ædificator ciuitatis. Porro singulare foeminin. habet camez ante he, ut עוֹשֶׂה faciens mulier. In utroque autem plurali, in masculino & foeminino occulta tur ה, ut גִּלִּים reuelantes masculinè, גִּלּוֹת reuelantes foemininè.

Obserua

Observationes in פִּעֵל.

In participio præterito ה uertitur in iod mobile per omnes personas; punctaturque ut in perfectis, ut גָּלָה reuelatus, גָּלְיָהוּ reuelati, &c.

Observationes in

צִוְיָהוּ.

Habet imperatiuus singularis in fine he quiescens, præceditque ipsum zeri, ut גָּלָה reuela. In plurali masculino, & singulari foeminino abij citur he, ut גָּלֵה reuelate, גָּלְיָהוּ reuela. In plurali uero foeminini uertitur he in iod quiescens, præceditque ipsum segol, ut עַל שְׂאֵל בְּכִנָּה super Scaulem flete. Quandoque uenit cum defectu ה, ut in piel, ut צַוֵּה præcipe, גָּלֵה reuela. In hiphil, חַדְשֵׁה define, cessa, אֶרְבֵּה. In hithpael חִתְּחַל simula te infirmum. In cal uero & niph'al non uenit imperatiuus unquam cum defectu ה.

Observationes in מִסְוֵר.

Infinitivus plerunque habet ה in fine quiescens, & maximè sine בבלם, ut רָאָה רְאִינָה, ut videndo vidimus. Cum infinitivo uerò non iungitur alteri uerbo, habet sub pe sce ua, ut רָאָה פָּנֶיךָ videndo faciem tuam. Cum בבלם autem habet hanc formam בָּלֵית in reuelando, &c. In hiphil הִרְבָּה & הִרְבִּית multiplicare.

Observationes in עֲתִיר.

Addendæ sunt literæ אִיתִי imperatiuo, & habebitur futurum: punctantur autem hîc, ut in perfectis. Et nota, quòd omnes iam memoratæ regulæ, quas præscripsimus in hac coniugatione de conversione he in iod uel tau, & item de defectu eius, intelligendæ sunt de omnibus uerbis huius ordinis tam in cal, quàm in alijs coniugationibus. Nam sunt cōmunes omnibus

nibus septem istius ordinis coniugationibus. Punctatur uerò pe ha-
 poal, & literæ superadditæ (literæ
 autem sunt, מ in utroq; participio,
 & איהו & בבלם) in singulis coniuga-
 tionibus sicut in perfectis. Nec pu-
 to opus esse ut hîc singula repetā,
 & alijs exemplis rem semel demon-
 stratam denuò inculcem. Verùm
 & hoc scire opere precium est, mul-
 ta esse futura in hoc ordine, quæ in
 cal aliquando ueniunt cum defe-
 ctu he, ut אגל reuelabo, יגל reue-
 labit, & c. Et punctantur cum chi-
 ric & segol. Et quandoque literæ
 איהו habent zeri, ut אלה תפון ne respi-
 cias, & אלה תפלה & abijt atque erra-
 uit. Et cum chiric & pathach, ut
 ויחרל משה & iratus est Mosceh. At
 forma futuri יראה cum defectu he,
 quod est anomalū, talis est cum י,
 יראה in tertia persona, in prima יראה
 & uidi

& uidi, in secunda, וַיִּרְאֵה & uidisti.
 In passiuo אֶגְלֵי reuelabor, יֵגַל reue-
 labitur, &ֿ, cum chirc & camez.
 In piel, אֶגַּל reuelabo, יִגַּל &ֿ, cum
 sceua & pathach. In coniugatione
 uerò pual & hophal cum defectu
 he non inueniuntur uerba. In hiphil
 אֶגְלֵי faciam reuelare, יֵגַל faciet reue-
 lare, cum sex punctis. In hithpael,
 יִתְגַּל prodam me, uel detegā, יִתְגַּל
 &ֿ. At exempla harum coniuga-
 tionum ponamus.

בִּיזָן נִפְעַל

Reuelatus est, נִגְלָח

העבר

נִגְלָח נִגְלִית
 נִגְלָחָה נִגְלִיתָ

נִגְלָה נִגְלִיתם
 נִגְלָהוּ נִגְלִיתוּ

הצורף

הצורף

נִגְלָח נִגְלִית
 נִגְלָחָה נִגְלִיתָ

נִגְלָח נִגְלִיתם
 נִגְלָחָה נִגְלִיתוּ

חגלות

חמקור

איתן

תגלה

יגלה

תגלה

תגלי

תגלה

תגלה

יגלה

תגלה

תגלינה

בנין מעל

Reuelait, גלה

חעבר

גלינה	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם
גליהם	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם
גליהם	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם	גליהם

מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים
מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים
מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים	מגלים

חמקור

חמקור

גלות

גלה

גלי

איתן

תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה
תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה
תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה	תגלה

בנין פעל

Reuelatus est, גלה

העבר

גלית	גלה
גלית	גלחת
גליתם	גלה
גליתו	

המקור: גלות

איתו

גלה	גלה	גלה
גלה	גלה	גלה
גלה	גלה	גלה

בנין הפעיל

Fecit reuelare, seu demi-
grare fecit, הגלה

העבר

הגלית	הגלה
הגלית	הגלתה
הגליתם	הגלה
הגליתו	

הפעיל

חביצו

מוגלים	מוגלים
מוגלות	מוגלות

המוקד

7777

תגלית

הגלה

הגלה

הגליצה

הגל"ה

אֵת

יגלה חגלה

יצלה תגלה

בגלה

תגליבה

אגלה תגלה תגלי

Observationes in עבר

Litera he in præterito puncta-
tur chirc, ut in exemplo: nonnun-
quam uerò pathach & segol: ut,
וְהָאֵלֹהִים fecit reuelare, detexit. וְהָאֵלֹהִים
& faciem uidere gentes. Na-
chum ꝑ. idest, Et ostendam genti-
bus nuditatem tuam.

בנין חסעל

Captivus ductus est, תִּלְכָּד

העבר

החגל יתה

חגלית

הגלה

הגלית

הגלגל

הצלה רבה

הגליתם

חג ליתן

הגל
173

הגלה

המקור

איתן

אֶתְּלָהּ יִגְלַח תְּגַלַּח: נֶגְלָה תְּגַלִּינָה
יִגְלָה תְּגַלִּינָה

בנין תתפעל

תתגלה Detexit se,

העבר

תְּגַלַּח תְּגַלִּית תְּגַלִּיתִי
תְּגַלַּחַת תְּגַלִּית: תְּגַלִּיתִם
תְּגַלָּה תְּגַלִּיתוֹן

הצור

תביצור

מִתְּגַלָּה מִתְּגַלִּים מִתְּגַלִּית
תְּגַלָּה תְּגַלִּית תְּגַלִּיתִנָּה
הַמִּסֹּרֶת

איתן

אֶתְּלָהּ יִתְּגַלַּח תְּתְּגַלַּח
תְּתְּגַלִּי תְּתְּגַלִּית תְּתְּגַלִּיתִי
תְּתְּגַלָּה תְּתְּגַלִּינָה

His

His tandem uerborum quiescentium tribus ordinibus explicatis, superest ut uerba quoque duplicata, qui est sextus ordo, aggrediamur.

De sexto ordine, qui est uerborum duplicatorum.

Duplicata uerba dicuntur, quorum duæ posteriores literę similes sunt, ut סככ circuiuit, שלל spoliauit, &c. De reliquis uerò generibus duplicatorum, scilicet quando duæ priores similes sunt, ut ירה incessit. Et pe & lamed itidem, ut היה fuit, quę sunt pauca, immo paucissima, nullus erit nobis sermo. Ex duplicatis, quoniam nonnulla iuxta perfectorum normam flectuntur, ut ללש spoliauisti, תתה totondisti, & cætera, ideo non opus est illa declarare. Quæ uerò ueniunt cum defectu unius literę duplicatæ, tunc tertiam dagecant ad repræsentan

sentādum defectum literæ, ut סבִּיחַ
circuisti, pro סבִּבְחָ . סבִּיחַ circuivi,
pro סבִּבְחִי .

Notandum tamen est, quòd me
dia radicalis per syncopen tollitur,
& relinquitur dageſc in tertia radi
cali, quo repræſentet ſibi ſimilem
amiffam . Nam quum dageſc fem
per præcedentem literam (quando
indicat literam defeciffe) non ſub
ſequentem indicet deficere, neces
ſe eſt, ut media abijciat, non tertia.

בִּנְיָן הֶסֶל

Perfecit, חֶסֶם

הַעֲבֹר

חֶסֶם	הַמּוֹחֵם	חֶסֶם	הַמּוֹחֵם
חֶסֶם	הַמּוֹחֵם	חֶסֶם	הַמּוֹחֵם

הַפֶּעַל

חֶבִיבִי

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

חֶסֶם

אֶתֶּם יְהוֹם תְּתוֹם יְהוֹם תְּתוֹם
תְּתוֹם תְּתוֹם תְּתוֹם תְּתוֹם

Observationes in עֵבֶר

Præteritum habet pe hapoal pathachatum, ad differentiam quiescentium in ain, quæ habēt camez: sed potius propter dagešc, quod uenit in reliquis personis præteriti, ut habes in exemplo.

Observationes in בִּינוּי

Participiū præsens habet quoֹף & ipsum pathach, ut præteritū, ut תָּם perficiens, תָּמִים perficiētes. At צַדִּיק iustus, תָּמִים integer, perfectus, immaculatus, syncerus, habēt camez, quia sunt singul. masculini, à quo in plurali dicimus צַדִּיקִים iusti, תָּמִים perfecti, iuxta formam חַסִּדִּים misericors, חַסִּדִּים misericordes. Sunt enim nomina adiectiua.

Et nota, quòd nulla est differen-

tia inter præteritū & benoni, quo ad formam, nisi in modo significandi: quod & clarum erit, etiam parum intelligenti. At in fœminino genere est discrimen aliquod, quia præteritum habet accentum in penultima, ut תִּפְּחָה. Participium uerò in ultima, ut תִּפְּחִי.

Observationes in פִּעֵל.

Participium præteritum plerumque uenit integrum, ut שָׁרַר deua status, רָצְצִים oppressi. Quum uerò aliter uenit, habet hanc formam, ut חָסֵם completus, integratus. Quidam uerò dicunt illud semper uenire integrum, ut Eliah Leuita, & Lescon limudim.

Observationes in מִקְוֶה & מִצְוֶה.

Imperatiuus & infinitiuus habent cholem ad differentiam præteriti perfecti & benoni, ut סָבַב circumcunda, & circuire, חָסֵם esto perfectus

ctus & integer, & perficere, ac integrum esse, טִבְּרִי circundate. Venit autem dageſc poſt uocem magnā, & hoc propter accentum interpoſitum, alioqui non ueniret dageſc poſt uocem magnam.

Obſervationes in עֵתִיר.

Habet futurum ſub literis אֵיתִי camez, non ſecus quā in ordine quieſcentiū in ain uau, ut אֵיתִי perſiciam, יֵהִי perſiciet, &c. Cum uerò tertia radicalis punctatur, dageſcatur ad repræſentandum ain ha-poal amiſſam, ut יֵהִי perſicient, יֵהִי perſicietis, &c. Quur autem uenit dageſc poſt cholem, ſuprà iam declarauimus.

בְּנִין נִפְעַל

Perfectus eſt, נִתְּם

הַעֲבִיר

נִתְּמוּתִי

נִתְּמוּת

נִתְּם

נִתְּמוּת

נִתְּמוּת

O

ה

similes sunt, ut **נִסְבָּרַת** circumdatus es, **נִמְסָה** dissolutus es, **נִגְלָה** conuolutus es, in quibus omnibus **ain** hapoal dagescatur ad indicandum literam duplicatam præcedentem sibi similē abiectam esse. Inueniuntur tamē pauca, quę carent dagesc, ut **נִבְקָה** euacuatus est, Iesaiæ xix. **וְנִסְבָּה** & circumdabitur, Zach. xiiij. **נִקְטָה** tædio affecta est, scilicet anima mea, Iob xiiij. Quę regulariter sic scribi debuerant, **נִבְבָּה**, **נִסְסָה**, **נִקְקָה**

Observationes in בִּינְיָדִי

Participium præsens in toto singulari habet **camez**, ut **נִבְרַ** purificatus, mundatus. Et cum **zeri** **נִמַּס** liquefactus. In cæteris uerò habet **sceua**, ut **נִמַּסִּים** liquefacti, cum dagesc, & cætera.

Observationes in צִוְיָי

Imperacius habet **cholē** uel **zeri**,

O in

ut **הָחֵם** perficere, uel **הָחֵם**. Quidā uerò aiunt habere pathach, ut in exemplo posui. Hoc tamen in scriptura rarò inuenitur. Aliæ uerò personæ dageſcant ain hapoal, ut **הָחֵם** & **הָחֵם**, **הָחֵם** & **הָחֵם**. Dageſchic & in infinitiuo & futuro in pe hapoal ſupplet defectum literæ nun paſſiuæ.

Observationes in מִצִּוֹת.

Infinitiuus uenit cum cholem, uel zeri, ut **הָחֵם** euacuando, uel diſſipando, **הָחֵם** diſſoluendo. Et cum pathach, ſecundùm rabbi Moſceh Kimchi, quem ſequutus ſum in exemplo, ut **הָחֵם** perficiendo.

Observationes in עָתִיד.

Futurū tenet formam quieſcentium in ain uau, ut **הָחֵם** ualabor, **הָחֵם** conſummabitur, &c. Notandum tamen eſt, quòd futurum huius coniugationis ſemper termina-
ri

ri deberet in pathach, ut לא ימר non mensurabitur, ירל attenuabitur. Et quando ain hapoal punctatur, tunc habet dageſc, ut יתמר consummabuntur, יסשר diripientur. Quum uerò pe hapoal est una ex gutturalibus, literę איתו habent ze ri, ut אל תהת ne paueas, יתהת חמה, יתהת ראל pauebunt, uel pauent ipſi, & non pauebo ego. Ierem .x. Aliquando autem ſeruatur hæc forma in alijs quàm gutturalibus, ut יאקל & uilis facta ſum, יתקע & amotus eſt, ſcilicet neruus.

Coniugatio piel in hoc ordine plerunque uenit more perfectorū, ut קלל קללתי uilipendit, uilipendisti, הלל הללתי laudauit, &c. At de his nihil dicendum eſt. Porro hith pael & ipſa plerunque uenit integra, ut התפלל orauit, התחנן precatuſ eſt, & ſimilia. Venit enim hæc

coniugatio interdū in forma quiescentium in aīn uau, ut à מִדָּר menfurauit, וַיִּתְּמִדָּר & mensurauit se, & à גָּלַל dicitur מִתְּגַלֵּל inuoluens se. Sic coniugatio piel quandoq, secundum quosdam.

בִּנְיָן הַפְּעִיל

Consummauit, חָתַם

הַעֲבֹר

חָתַם חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֵי

חֲתָמוֹת חֲתָמוֹת

חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֶם חֲתָמוֹתֵי חֲתָמוֹתֶיךָ

חֲפָעֵל

חֲפִיצוֹנִי

חָתַם חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֵי

חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֶם חֲתָמוֹתֵי חֲתָמוֹתֶיךָ

חֲפִסוֹר

חֲפִיצוֹר

חָתַם

חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֶם

חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֶיךָ

אֵיחָן

חָתַם חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֵי חֲתָמוֹתֶיךָ

חָתַם חֲתָמוֹת חֲתָמוֹתֶם חֲתָמוֹתֵי חֲתָמוֹתֶיךָ

Obfer

Observationes in עבר

Præteritum habet duplicem formam, & in utraque, litera he habet zeri. In prima, pe happal habet zeri, ut חָסַב conuertit, תָּחַל incepit, תָּמַח perfecit. In secunda, pe habet pathach, ut תָּמַר amaritudine affect. Sic quoque utraque tertia persona uenit iuxta has duas formas cum zeri, ut חָסַב reduxerunt, תָּחַל coepit. Cum pathach, ut תָּמַר liquefecerunt, תָּמַח liquefecit. Reliquæ uerò personæ sequuntur normam quiescentium in ain uau, nisi quod uerba huius ordinis dagescantur, ut תָּחַב conuertisti, &c. Quiescentia uerò in ain carēt dagesc, ut תָּשִׁיבֹהֶה reduxisti. *Obser. in בִּינוּי*

Benoni habet mem cum zeri, ut quiescentia in ain. Est tamen differentia quædam inter hæc & illa, quia quiescentia in ain habent chiric

ric sub pe, ut מִקִּים erigens. Hæc
 uerò habent zeri, ut מֵהָם perfici-
 ens. Porro reliquæ personæ habēt
 dagefc, ut מֵהֵמָּה perficientes, &c.
 At quiescētia in ain carent dagefc,
 ut מְשִׁיבִים reducentes, מְשִׁיבָה re-
 ducens mulier.

Observationes in פֶּעַל.

Participium præteritum habet
 mem cum scurec, & cum cibuz, ut
 מִמֶּנּוּ reductus, מֵהֶם cōsummatus.
 Et in alijs personis habet dagefc,
 ut מִסְבִּים &c. Quiescentia uerò
 in ain caret dagefc, ut מוֹשְׁבִים re-
 ducti.

Observationes in צִוִּי.

Habet imperatiuus he cum ca-
 mez sequente zeri, ut הָחֵל incipe.
 Reliquæ uerò personæ dagefcant,
 ut הִסְבֵּה reduce, הִמְהֵם perficite.

Observationes in מִסֹּר.

Infinitiuus quoq; habet he cum
 camez

camez sequente zeri, ut **חֲמִץ** defluendo. Et cum **בבלם** seruat eandem formam, ut **לְחַחֵל** ad incipiendum, **לְחִרֵץ** ad attenuandum. Quiescentia autem in ain non habent zeri, sed chiric, ut **לְחִרִים** ad erigendum.

Observationes in עֲתִיר.

Futurum habet sub literis **אֵיתָן** camez, non secus quàm in ordine quiescentium in ain. Distinguuntur tamen illa ab istis. Nam hæc habent in fine zeri, ut **אֵחֵל** incipiam, **אֵל** alleuiabit, uel uilipendet. Illa uerò habent chiric, ut **אֵרִים** erigam, &c. Et cum uau conuersiuo, zeri mutatur in segol, ut **וַיֵּגֶל** & reuoluit, **וַיִּצֵּץ** & contudit. Et in hoc non differūt à quiescētibus in ain uau. Quandoq; tamen **אֵיתָן** habent pathach sequente dageſc, ut **וַיֵּסֶב** & reduxit, **בִּי תָהֶם** quum perfeceris, &c. Porro fœm. plur. habet sceua, ut

ut וַתֵּלֶךְ, & coeperunt, scilicet se-
ptem anni.

בְּיֵין הַפֶּעַל

Consummatus est, הֵיטָם

הָעֵבֶר

הֵיטָם	הוֹתַמְוֹת	הוֹתַמְוֹתִי
הוֹתַמְוֹת	הוֹתַמְוֹת	
הוֹתַמְוֹת	הוֹתַמְוֹתֵם	הוֹתַמְוֹנֵה
	הוֹתַמְוֹתָן	
הַמִּסְקוֹר	הוֹתָם	

אֵיתָ

אֵיתָ	יֹהֵם	הֵיטָם
	הוֹתָם	הוֹתַמְוִי
נֹהֵם	יֹהֵמוֹ	הוֹתַמְוֹ
	הוֹתַמְוֹנָה	

Observationes in עֵבֶר.

Præteritū habet literam he pun-
ctatam uau scurec, ut הִסְכַּב redu-
ctus est, de qua re iam mentionem
fecimus in quiescentibus in ain.
Aliæ uerò personæ à tertia singul.
mas. habent dagefc, ut הִסְכַּבוֹת redu-
ctus

ētus es, & quæ sequuntur. At quiescentia in ain non habent dagešc, ut **הִשָּׁבַת** conuersus es, &c.

Observationes in צִוְּיָהּ.

Futurum duplici modo formatur. Primo modo **אֵיתָן** habent scurec, ut **יִצָּר** comminuetur, **יִחַן** misericordia præstabitur. Secundo modo habent cibuz sequente dagešc, ut **יָבַת** conteretur, **יָבִיחַ** conterentur, uel succidentur.

Et hæc de uerbis duplicatis.

EXPLICATIS ut à principio proposuimus, sex uerborum ordinibus, qui & ordines simplices appellari possunt, superest ut alios ordines, qui ex prædictis componuntur, explicemus. Non tamen diu in his morabor, quum quilibet ordo illorum, obseruet formam eius ordinis, ex quo componitur.

De

*De uerbis defectiuis in pe nun, &
quiescentibus in lamed aleph
& lamed he.*

Quemadmodum uerba compo-
nuntur ex defectiuis in pe nun, &
ex quiescētibus in lamed aleph, ita
ratione nun seruant formam: exem-
pli causa, huius uerbi **נָגַד** approxi-
mauit. Et ratione aleph insequun-
tur normā uerbi **נָסַד** uocauit. Hoc
est, ubicunque solet deficere litera
nun in uerbo **נָגַד**, uel ubi quiesce-
re solet litera aleph in uerbo **נָסַד**,
ibi quoq; deficit litera nun, & quie-
scit litera aleph. Notandum est,
quòd uerbum huius ordinis in in-
finitiuo & imperatiuo uenit cum
defectu pe, & est hoc solū **נָסַד**, un-
de dicimus in imperatiuo **נָסֵד** tol-
le, **נָסִיד** tollite, &c. In macor **נָסַד**
tollere, eleuare. Et cum **נָסַד**,
in tollendo, seu dum tolleret. Sic à
uerbo

uerbo **יֵצֵא**, in imperatiuo dicimus
יֵצֵא egredere, **יֵצְאוּ** egredimini. In ma-
 cor **יֵצֵא** egredi. Et cum **בִּצְאָה**,
 quum egrederetur, &c. Ad hunc
 modum se habet uerbū **נִטַּח**. Nam
 ex parte nun imitatur defectiua in
 penun, & ex parte he sequit quie-
 scētia in lamed he, ut **גִּלָּה** reuelauit.
 Excipitur tamen imperatiuus, ubi
 à uerbo **נִגַּשׁ** dicimus **נִגַּשׁ** accede,
נִשְׁגְּחוּ accedite, reiecto nun: non ta-
 men dicimus à **נִטַּח** inclinauit, **נִטַּח**,
נִטְּחֵם, sed **נִטְּחוּ** inclina, extende, **נִטְּחוּ** ex-
 tendite, &c. Similiter à uerbo **גִּלָּה**
 formatur imperatiuus in piel, **גִּלְּ** re-
 uela, detege, à **יֵצֵא** præcipit, **יֵצֵא** præ-
 cipe, imperatiuus cum defectu he.
 At non ita dicere possumus à **נִטַּח**
 in imperatiuo **נִטַּח** inclina, sed **נִטְּחֵם**,
 ut diximus.

Nunc subiñciamus
 exempla.

Defe

*Defectiua in penun, ו quiescentia
in lamed aleph.*

בִּנְיָן הֶסֶל

Leuauit, portauit, וָשָׂא

הָעֵבֶר

וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא
וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא

הַפְּעֵל

הַבִּינְיָן

וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא
וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא

הַפְּסוּק

הַצִּוּוּר

שָׂא שָׂא

שָׂא שָׂא

שָׂא שָׂא

שָׂא שָׂא

אֵתוֹ

וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא
וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא

בִּנְיָן וּפְעֵל

Portatus est, וָשָׂא

הָעֵבֶר

וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא
וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא וָשָׂא

הַצִּירִי

הַבִּינוּנִי

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים וְנֶשֶׁאִים

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים וְנֶשֶׁאִים

הַמִּקְדָּשׁ

אֵת

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים

נֶשֶׁא נֶשֶׁאִים

בְּנוֹת הַמִּקְדָּשׁ

Portare fecit, הָשִׂיא

הַעֲבִיר

הָשִׂיא הָשִׂיא

הָשִׂיא הָשִׂיא

הָשִׂיא הָשִׂיא

הָשִׂיא הָשִׂיא

הַמִּקְדָּשׁ הַבִּינוּנִי

מִשִּׁיא מִשִּׁיאִים

מִשִּׁיא מִשִּׁיאִים

הַמִּקְדָּשׁ הַצִּירִי

הָשִׂיא הָשִׂיא

הָשִׂיא הָשִׂיא

P

*Defectiua in pe nun, & quiescentia
in lamed he.*

בְּנִין חֶקֶל

Inclinauit, extendit, נָטָה

הָעֵבֶר

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

הַפְּעֵל

הַפְּעֵל

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

הַפְּקֹדֶה

הַפְּקֹדֶה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

נָטָה

אֵתָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

הָטָה

P

הָ

אֵתָה

בִּנְיָן נִפְעַל:

Inclínatus est, נָטָה

הֶעֱבֵר:

נָטָה	נָטִית	
נָטָה	נָטִית	נָטִיתִי:
נָטָה	נָטִיתָם	נָטִיתֶהּ:
	נָטִיתוֹ	

הֶעֱבֵרִי

הֶפְיִנוֹנִי

נָטָה	נָטִים:	הֶנָּטָה	הֶנָּטָה:
נָטָה	נָטֹת	הֶנָּטִי	הֶנָּטִינָה:
הֶמְסֹרֶר הֶנָּטֹתֶהּ:			
אִתּוֹ			

נָטָה	נָטָה	הֶנָּטָה:
נָטָה	הֶנָּטָה	הֶנָּטִי:
נָטָה	נָטָה	הֶנָּטָה:
נָטָה	הֶנָּטִינָה:	

בִּנְיָן הַמַּעֲלִיל:

Inclínare fecit, extendit, הִטָּה

הֶעֱבֵר:

הִטָּה	הִטִּית	
הִטָּה	הִטִּית	הִטִּיתִי:

הַטָּה   חֲטִיתָם
חֲטִיתָן   חֲטִיבָה

חֲבִיבֹנִי   חֲפֵעֵל

מִטָּה מִטִּים: מִטָּח מִטִּים:
מִטָּח מִטֹּחַ:   מִטָּח מִטֹּחַ:

חֲצִרָה   חֲמִקֹּר

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

חֲטִי חֲטִיבָה:

אִתָּן

יִטָּח חֲטָה: יִטָּח חֲטָה:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

בִּנְיָן חֲפֵעֵל:

Extensus est, חֲטָה

חֲעֶבֶר:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

חֲמִקֹּר חֲטָה:

אִתָּן

יִטָּח חֲטָה: יִטָּח חֲטָה:

חֲטָה חֲטָה: חֲטָה חֲטָה:

P in

*De uerbis quiescentibus in
extremitatibus.*

Ordo quiescentium in extremitatibus habet tres species. Prima continet uerba, quorum pe hapol est aleph, & lamed hapol he, ut נָשׁ uoluit, acquieuit: נָשׁ coxit. In quibus aleph seruat normam quiescentium in pe aleph, he uerò insequitur formam quiescentium in lamed he. Secunda species habet uerba, quorum pe hapol est iod, & lamed hapol aleph, ut יָרָא timuit, נָרָא timuisti, &c. Desinit autem hæc species in zeri iuxta formam לָרָא. Tertia uerò species completur ea uerba, quorum pe hapol est iod, & lamed hapol he, ut יָרָא iecit, iaculatus est. Vbi iod in utraque specie sequitur formam quiescentium in pe iod more uerbi יָשַׁב. Aleph uerò imitatur formam quiescentium

scientium in lamed aleph iuxta formam uerbi ירא. Sic ה imitatur formam quiescentium in lamed he, ut גלה. Excipiuntur imperatiuus & infinitiuus, qui ueniunt integri, litteram pe hapoal retinētes, ut in imperatiuo ירא time, ירא uel ירא ti-
mete; ubi aleph quiescit. Nam uox uau scurec hæret literæ resc, יראי. Hoc autem fit, ut sit discrimen inter hanc uocem, & uerbum ירא uidit, de quo dicitur in imperatiuo לא יראני non uidebit me, scilicet homo. In infinitiuis ירא uel ירא timere. Et quum לירא, בבלם ad timēdum. Sic ירה, dicitur ירה iaculando. Et cum לירא במו אופל, בבלם ad iaciēdum in eos obscuritatem.

At exempla subiiciamus.

Quiescētia in pe iod & lamed aleph.

בִּיזָן חֶקֶל:

Timuit, יִרָא

חֶעֱבֵר:

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא
יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

חֶעֱבֵר:

חֶעֱבֵר:

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

חֶעֱבֵר:

אֵיתָן

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא
יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

בִּיזָן וּפֶעֶל:

Formidatus est, territus est, יִרָא

חֶעֱבֵר:

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא יִרָא

חֲפִינֻנִי

חֲצֻנִי

צֹרֵא צֹרְאִים

צֹרֵא צֹרְאִים

צֹרְאֵה צֹרְאֵה

צֹרְאֵה צֹרְאֵה

חֲפִסְקֹר

חֲפִסְקֹר

אִיחֹן

אִיחֹן אִיחֹן אִיחֹן אִיחֹן

אִיחֹן אִיחֹן אִיחֹן אִיחֹן

Reliquæ coniugationes non inue-
niuntur in sacris libris, ideo
eas omittimus,

Quiescentia in pe iod & lamed he.

בְּנִין חֶסֶל

Iecit, proiecit, יָרָה

חֲעֵבֵר

יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית
יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית	יָרָה יָרִית

חֲפִסְקֹר

חֲפִינֻנִי

יָרָה יָרִית

יָרָה יָרִית

יָרָה יָרִית

יָרָה יָרִית

חֲפִסְקֹר

חֲפִינֻנִי

יָרָה יָרִית

יָרָה יָרִית

יָרָה יָרִית

אֵלֶּה

אֵרָח יִרְחַת תִּירַח יִירַח תִּירַח
אֵרָח תִּירַח תִּירַח תִּירַח

בְּנִין וְנַעֲלָ

Proiectus est, נֹרַח

חֶעֱבֵר

נֹרַח נֹרִית נֹרִית
נֹרִית נֹרִית נֹרִית

נֹרִית נֹרִית נֹרִית
נֹרִית נֹרִית נֹרִית

חֶעֱבֵר חֶעֱבֵר

נֹרַח נֹרִים נֹרִים
נֹרַח נֹרִים נֹרִים

חֶעֱבֵר חֶעֱבֵר

איתן

אֵרָח יִרְחַת תִּירַח יִירַח תִּירַח
אֵרָח תִּירַח תִּירַח תִּירַח

בְּנִין וְנַעֲלָ

Docuit, חֹרַח

חֶעֱבֵר

חֹרַח חֹרִית חֹרִית
חֹרִית חֹרִית חֹרִית

הוריתם		הוריתם	
הוריתם		הוריתם	
הבינוני		הבינוני	
מורה	מורה	מורה	מורה
מורה	מורה	מורה	מורה
המקור		המקור	
הורה		הורה	
הורה		הורה	
איתן		איתן	

יורה תורה
נורה תורה
אורה תורה
הורה תורה

De defectiuis in extremitatibus.

Ordo deficientium in extremitatibus non inuenitur, nisi in radice נתן dedit. Quæ in præterito defectum patitur nun posterioris literæ, ut נתת dedisti, נתתי dedi. In imperatiuo uerò & futuro deficit primum nun, ut תן da. Recipit quoque paragonem he, ut תנה da. In futuro און dabo, יתן dabit, &c. Porro in infinitiuo aliquando deficit utraq

extre

extremitas, ut **אֶחָל** incipiam dare. Cum **בָּלַב**, **בָּלַב** in dando, uel quum daret. Quod quidem sic scribi debuerat **בָּלַב**, iuxta formam **בָּלַב** in appropinquando. Inuenitur quoque preteritum eiusdem uerbi deficere in utraque extremitate, nempe in dictione **וְאֵיבֵי תַתָּה לִי** & inimicos meos dedisti mihi. **ה**. Regum cap. xxiij.

בְּיוֹן חָסֵל

Dedit, posuit, **צָחַן**

חָעֵבֵר

צָחַן **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח**

חָפֵעֵל

חָפֵעֵל

צָחַן **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח** **צָחַח**

חָפֵעֵל

חָפֵעֵל

צָחַן

צָחַח

uel **תָּה**

תָּה **תָּה**

איתן

אתן יתן תתן יתנה יתנה תתנה תתנה
אתן תתן תתני תתני תתני תתני

בנין נפעל

Datus est, נתן.

העבר

נתן נתת נתת נתת נתת נתת
נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת

הצור

הצור

נתן נתת נתת נתת נתת נתת

נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת

המקור הנתן uel הנתן

איתן

נתן נתת נתת נתת נתת נתת
נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת נתנת

De ordine quadratorum.

Verbum quadratum est, quod
quatuor cōstat literis radicali-
bus (est enim anomalū) ut וְשַׁעֲשַׁע
& oblectabit se infans, uel lu-
det lactens. Et est coniugationis
piel. Componitur, ueluti ait Eliah
Leuita

Leuita ex quiescentibus in lamed
 he, & ex duplicatis, sed cadit lamed
 hapoal, & duplicatur pe & nun.
 Inuenitur quoq; & pual, Iesa. lxxvi.
 Et hithpaal, Psal. cxix. Inueniuntur
 præterea duæ radices, quæ quatu-
 or literis radicalibus constant di-
 stinctis: hoc est, in quibus nulla li-
 tera duplicatur. Et sunt hæ, בָּרַבֵּל
 amiciuit, induit. Et בָּרַסַּע excidit.
 uastauit. Sunt etiam multa de ordi-
 ne duplicatorum, quæ in hanc for-
 mam ueniunt, in quibus duplica-
 tur pe hapoal post lamed hapoal,
 ut à גָּלַל dicitur וְגָלַגְל חֵיִר & deuol-
 uam te. Et à קָלַס קָלַל quod est le-
 uem facere, A סָלַל uerò habes סָלַס
 extulit. Omnia autem huiusmodi
 uerba non inueniuntur, nisi in con-
 iugatione piel. Sed exemplis illu-
 stremus quæ dicta sunt. Notandum
 tamē, quòd in exēplo infrà posito
 uocalis

vocalis chateph pathach sub litera
ain profertur pro simplici sceua,
quod sub ipsa ain quādoq̃ purum
scribitur sceua.

בִּנְיָן פֶּעַל

חֶעֱבֵר

שֶׁעֲשִׂיתִי	שֶׁעֲשִׂיתָ	שֶׁעֲשִׂעַ
שֶׁעֲשִׂיתָ	שֶׁעֲשִׂיתָ	שֶׁעֲשִׂיתָ
שֶׁעֲשִׂינוּ	שֶׁעֲשִׂיתֶם	שֶׁעֲשִׂי
	שֶׁעֲשִׂיתֶן	

חֲבִינוּנִי

מִשְׁעֲשִׂעַ מִשְׁעֲשִׂעִים
מִשְׁעֲשִׂעָה מִשְׁעֲשִׂעוֹת

הַפְּעֵל

מִשְׁרַעֲשֵׁעַ מִשְׁרַעֲשִׁיעִים
מִשְׁרַעֲשִׂעָה מִשְׁרַעֲשִׁעוֹת

חֲמִסְרִי

חֲצִירִי

שֶׁעֲשִׂעַ

שֶׁעֲשִׂיעָה

שֶׁעֲשִׂעַ

שֶׁעֲשִׂינוּ

שֶׁעֲשִׂי

אִיהֶן

הִשְׁעֲשֵׁעַ	יִשְׁעֲשֵׁעַ	אֲשֶׁעֲשֵׁעַ
הִשְׁעֲשִׁיעַ	הִשְׁעֲשֵׁעַ	

וְשַׁעַשַׁע   יִשַׁעֲשַׁע   חֲשַׁעֲשַׁע
 חֲשַׁעֲשַׁעֵנָה

בְּיָדוֹ הַחֵל

Oblectatus est, שַׁעֲשַׁע

הַעֲבֹר

שַׁעֲשַׁע   שַׁעֲשַׁעֵת   שַׁעֲשַׁעֵתִי
 שַׁעֲשַׁעֵה   שַׁעֲשַׁעֵהָ
 שַׁעֲשַׁעֵהֶם   שַׁעֲשַׁעֵנִי
 שַׁעֲשַׁעֵהוּ   שַׁעֲשַׁעֵנֶה

חֲמֻקֹּר   שַׁעֲשֹׁרַע

אִתּוֹ

אֲשַׁעֲשַׁע   יִשַׁעֲשַׁע   חֲשַׁעֲשַׁע
 חֲשַׁעֲשַׁעֵי   חֲשַׁעֲשַׁעֵהָ
 וְשַׁעֲשַׁע   יִשַׁעֲשַׁעֵהָ   חֲשַׁעֲשַׁעֵהוּ
 חֲשַׁעֲשַׁעֵינָה

*De uerbis quinque
 literarum.*

Verbum quinque literarum es-
 sentialiū non inuenitur nisi unum,
 nempe חֲמֻרַר, quod turbare in
 modum

modum luti significat. Duplicatur enim in hoc uerbo ain & lamed, post tres radicales literas. Nam radix eius est **הָמַר** quod rubuit, & lutosum, sordidum, seu turbatum esse significat. Inuenitur quoque uerbum unum ex quiescentibus in lamed he, quod constat quinque radicalibus literis : nempe , **יְפִיפִיָּה** , **מִבְּנֵי אָדָם** pulchrior factus es præ filiis hominum. Psal. xlv. Cuius radix est **יָפַה**. Duplicaturque in ea pe & ain, & est coniugationis cal. Sed & **הַמְרַמֵּר** est coniugationis pual. Tametsi nihil referret, si ipsum coniugaremus iuxta formam piel, dicendo , **הַמְרַמֵּר הַמְרַמֵּר**. Dicunt enim grammatici, quod omnis radix quæ in actiua uoce inuenitur, potest quoque & in passiua uoce inflecti, & econuerso. Hæc de uerbis compositis.

Turbatus est, constrictus est,
constipatus est, חֲמִרְמִר

העבר

חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר
חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר

חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר
חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר חֲמִרְמִר
אִתָּן

אֲחֲמִרְמִר יִחֲמִרְמִר חֲחֲמִרְמִר
חֲחֲמִרְמִר יִחֲמִרְמִר חֲחֲמִרְמִר
חֲחֲמִרְמִר יִחֲמִרְמִר חֲחֲמִרְמִר
חֲחֲמִרְמִר חֲחֲמִרְמִר

Postquam de uerbo ea diligen-
tia qua potuimus conscripsimus,
consequens est, ut de nominibus
quoque à nobis, quod inceptum in
observatione benoni coniugatio-
nis cal uerborum perfectorum fuit,
utcunque tandem perficiamus. Et
primū de literis heemanticis, post-
ea specimen nominum à singulis
uerbo

uerborum ordinibus descendenti-
 tium dabimus. Id tamen lector te
 scire uelim, nos in hac oratiōis par-
 te haudquaquam anxios esse circa
 punctorum rationem atque nomi-
 num formas, ut Elias in tertia &
 quarta oratione suæ grammaticæ,
 & Sanctes Pagninus, & alij fece-
 runt. Qui & si anxie laborauerint,
 ad nullam tamen, etiā cum suis ex-
 ceptionibus, exactam absolutamq̃
 punctorū rationem peruenire po-
 tuerūt. Satis nobis superq̃ erit tra-
 dere, uobisq̃ sacrosanctæ linguæ
 studiosis, si fortè occurrerit nomen
 aliquod imperfectū, scire cuius fue-
 rit ordinis, masculinum an foemini-
 nū, singulare an plurale, cuius tan-
 dem radicis fuerit. Hoc est, scire
 eius primitium, à quo deducitur.
 Dic quæso, nōne hæc tibi ad in-
 telligentiam linguæ sufficient? Suf

ficient profectò. Quid amplius cognita in primis uocabuli significatione, deinde genere & numero, in nominibus scire uelis? Sed iam ad institutum properemus.

*De literis האמנותי,
heemanticis.*

HÆ sex literæ, quæ heemantice uulgò appellantur (collectæ enim sunt in hanc dictionē האמנותי quo memoriæ facilius mādentur) solent addi nominibus, uel nomina constituunt, quæ deriuantur à uerbis. Et aliquando quidem ad frontem, quandoq; ad finem, nonnūquam uerò tum ad principium, tum ad finem adduntur. Et primò de litera ה, deinde per ordinem de reliquis explicabimus.

ה litera in principio ponitur, sed tantū nominibus imperfectis, ut הַצֶּלֶה, à uerbo צָלַל euasit; in uno
loco

loco tantum perfecto additur, ut
 להשמע ad auditum, à שמע.

Notandum est, literam ה in fine dictionis non esse heemāticam, ut quidam tradiderunt. Hæc enim litera ה in lingua tripliciter in fine dictionis cōsideratur. Primò, si habuerit ante se segol, est radicalis, ut מקנה pecus, aut possessio. Verum in pausa segol uertitur in zeri. Secundò, si habuerit camez cum accentu in ultima, tunc constituit nomen foemininum: ut à צדקה iustitia, masculinum, sit צדקה iustitia, foemininum. Tertiò, si accentus fuit in penultima, ה litera posita est pro litera ל seruii, ad principium dictionis: ut, מצרימה, pro למצרים, ad Ægyptum: ארצה, pro לארץ, ad terram.

ה in principio ponitur, & plerunque punctatur segol: ut ארצה,

Q in

digitus, אֶבְיט balthheus. Quandoq̃
à fine ponitur, sed est loco ה, ut
מֵרָא pro מֵרָה amara.

מ, præponitur nominibus tam
perfectis q̃ imperfectis: ut, מֵאֵל
cibus, מִקוֹם locus. Quandoq̃ post
ponitur, ut מִשְׁמַיִם subitò, מִיָּד
nudius tertius, מִיּוֹם die. & pauca
sunt, quæ admittunt מ in fine.

נ à fronte additur nominibus
proprijs, ut נִמְרוֹד Nimrod, à
רֵבֵל rebellavit. At in fine frequenter in-
uenitur, ut זְכוֹר memorialis, à
קָרַב sacrificium, à קָרַב.

ת in principio ponitur, ut תַּלְמִיד
discipulus, à לָמַד. Nonnulla ta-
men nomina admittūt ת & in prin-
cipio & in fine, ut תְּפָאֶרֶת decor,
גְּלוּרְיָה gloria, ornamētum, à פָּאָר.
תְּלַבִּישׁ uestimentum, à לָבַשׁ.

Quandoque ת à fine tantum re-
peritur, ut מַלְכוּת regnum, à מֶלֶךְ
fre

1 frequenter inuenitur superad-
 ditū, & præsertim nominibus pro-
 prijs, ut יִצְחָק Izchac risus, uel gau-
 dium, à יֶחֱזֵק. idest sup-
 plantator, à עֲזָב. Nam multa no-
 mina solent formari à futuris, ut
 hæc, & alia: ut puta אֱלֹהִים, Deus.
 Exodi tertio, & Psalmo L, & c.
 יְהוָה idest, autor essendi, uel essen-
 tia, à uerbo הָיָה. Quidam dedu-
 cunt ab הָיָה, at non rectè. Nomen
 enim est, puram ac nudam Dei na-
 turam, essentiám ue significās, non
 dominium. Nostri enim multum
 aberrarunt à uera huius nominis
 significatione, imitati ludæorum
 superstitionem, qui aliud nomen,
 nempe אֲדֹנָי, quod dominum si-
 gnificat, pronunciant, legunt ue,
 loco huius יְהוָה, quod essentiato-
 rem, uel rectiùs essentiam ipsam,
 eo quòd à nulla alia re, quàm à se

ipsa essentiam habuerit, atq; omnibus alijs rebus essentiam dederit. significat. Nostri igitur ubique ex ignoratione linguæ, & Iudæorum (ut diximus) superstitione, aliud nomen, uidelicet dominū legunt, sed malè. ישראל Israel, dominator dei, אלהים & שרה. Vide rationem huius interpretationis, Genes. xxxij. In fine cōstituit nomen gentile masculini generis: ut, מצרי Egyptius, יהודי Iehudæus, לבני Lebusæus. Quòd si addatur ה, fit foemininū: ut מצריה Egyptia, יהודה Iehudea, scilicet mulier, &c.

Tantum de literis heemanticis.

Deno

*De nominibus a sex uerborum
ordinibus descendentibus ,
& primo de perfectis.*

Nomina perfecta dicuntur, quæ
tribus radicalibus literis con-
stant, minimè deficiētibus aut quie-
scentibus, ut abundè de uerbis tra-
ctauimus, quod & præsentī nego-
cio conuenit. Sunt igitur nomina
perfecta, ut מֶלֶךְ rex, מַלְכָּה regina,
מַלְכוּת regnum, quæ omnia à uer-
bo מָלַךְ regnauit, descendunt. Et
litera ה præcedente camez, cum
accentu in ultima constituit foemi-
ninum. Et הִין מַלְכוּת est heeman-
ticum. Sic הִין מִשְׁקָל pondus, à שָׁקַל
מִקְדָּשׁ sanctuarium, à קָדַשׁ. In quib-
us, litera mem est heemantica.
Tribus tamen literis radicalibus
integrè remanentibus, præter he-
emanticam. Et sine literis hee-
manticis, רַגַּל pes, כְּתָב scriptu-
ra

ra, מֶל mel, & his similia, in quibus nulla litera deficit aut quiescit, sed omnes tres literæ radicales remanent, & uidentur.

*De nominibus secundi ordinis,
quæ scilicet deficiunt in pe
nun, & iod sequen-
te zadi.*

Nomina deficientia in pe nun, & iod sequente zadi, assumunt à fronte מ heemanticū, cum pathach sequente dagefc, ut מַטֵּעַ plantatio, à וטע. מַטְרָה custodia, à וטר. מַצֵּב statio, & מַצֵּבָה statua, à יצב, &c. In quibus dagefc index est perditæ literæ nun, & iod radicalis.

*De nominibus tertij ordinis,
quorum prima radicalis est
aleph uel iod.*

Nomina quæ ab aleph in hoc ordine incipiunt, non differunt à perfectis, quando in formam nominum

minum rediguntur, ut ab **אמר** dixit, **מאמר** oratio & tractatus. Quæ uerò à iod incipiunt, admittunt & ipsa literam heemanticam à fronte punctatam uau cholem, uel uau scurec, in quo quiescit iod radicale, ut **מושב**. **יצא** exitus, à **מוצא** sedes, à **ישב**. **הורה** lex, instructio, doctrina, à **ירה**. sed he constituit foemininum, non autem est radicale. Quandoque admittunt ad calcem aliam literam heemanticam : ut, **הועלת** spes, à **יחל**. **הועלת** utilitas, à **יעל**. **מוסר** eruditio, correptio, disciplina, à **יסר**. **היזקת** infusorium, à **יזק**. Et alia his similia. At in his, **שנה** somnus, à **ישן**. **עצה** consilium, à **יעץ**. **רעה** scientia, à **ירע**, iod omnino deficit, assumpta in fine he litera foeminina.

De nomi

*De nominibus quarti ordinis,
quorum media radica-
lis est uau.*

Hic ordo uarias nominum formas habet, quorum exempla proponimus: ut, מקום locus, à uerbo קום. מלון diuersorium, hospitium, à uerbo לון. & מלונה mansio. הלונה murmur, ab eodem uerbo. Est enim ambiguum, quod alij æqui-uocum dicunt. Et sine litera heemantica, רע. זר. alienus, à זר. רע. malus, à רע. אור lux, טוב bonus, platea, עיר ciuitas, קיר paries, יום dies, &c.

De nominibus quinti ordinis, quorum lamed hapoal est he.

Nominum quinti ordinis aliquot formæ sunt hæ, ut מצוה præceptum, à צוה. תקוה spes, à קוה. תאוה concupiscentia, seu melius libido, à uerbo אה. In quibus he
non

non est radicalis, sed foeminina li-
tera, ut in tractatu De literis hee-
manticis. Quando autem est radi-
calis habet ante se segol, ut מִקְנֶה
pecus, acquisitio, à קָנָה. מִחַנָּה tur-
ma, à uerbo חָנָה, & similia. Et hæc
in regimine mutant segol in zeri,
ut מִעֲשָׂהי turma Dan, מְעַשֵּׂהוּ
opus eius, &c. At ה litera in constru-
ctione mutatur in ה raphatum, ut
מִצְוַת יְהוָה præceptum Iouæ, aut
Dei. Alia nominum forma, huius
tamen ordinis, ut שְׁבִי captiuitas,
à שָׁבָה. פְּרִי fructus, à פָּרָה. חֵלִי in-
firmitas, ægritudo, à חָלָה. In qui-
bus litera iod, est loco literæ radi-
calis ה. Item aliæ formæ, ut חֲנִיָּה
hasta, telum, à חָנָה, גְּלוּת migratio, à
גָּלָה. רְצוֹן redemptio, à פָּרָה. רְצוֹן
uoluntas, à רָצָה. בְּנוֹן ædificatio, à
בָּנָה. Vbi literæ nun & tau sunt hee-
manticæ, Item אָב pater, ab אָבָה. אִיר-
rigatio

rigatio, à רִיחַ בִּי. adustio, combu-
stio, à בִּיחַ & c.

*De nominibus sexti ordinis,
quæ duplicata dicuntur.*

Nomina sexti ordinis imitantur
formam suorum uerborum, in qui-
bus eliditur media radicalis, quæ
representatur per dageſc, dum mu-
tantur in numerum pluralem, uel
in foemininū genus, aut suscipiunt
affixa, ut חָם calidus, calor, à חָמַם
unde חָם uerbum, רָל pauper & in-
firmus, à רָלַל, unde רָל uerbum, עָז
fortitudo, à עָזַז unde עָז uerbum.
חֵן gratia, honor, fauor, à חָנַן & c.
Foemininum, חֲמָה calida. Plurale
masculinū רָלִים pauperes. Et quæ
habent uocem magnam commu-
tant illam in paruam, ut עָזִי forti-
tudo mea, & c. Notandum est,
quòd in pausa, hoc est in fine sen-
tentiae, quem uocant Ebrei soph
pasuc

paluc, & in quibusdam alijs accen-
tibus, mutantur uoces paruae in ma-
gnas, ut puta pathach, segol, in ca-
mez uel zeri, ut חָבֵל pro חֶבֶל ua-
nitas, אֶרֶץ pro אֶרֶץ terra, פָּסְרוּ pro
פָּסְרוּ uisitauerunt, תִּבְחָרוּ pro
תִּבְחָרוּ negabitis, &c. quæ Marte
tuo in libris Biblicis obseruabis.
Nos enim tibi specimen tantum
præbuimus.

Sunt præterea quædam nomi-
na, quæ per metathesim mutant or-
dinem à principio in medium, siue
in finem, aut à fine, siue à medio in
principium cuiusmodi sunt hæc,

אֶגֶם גִּמָּא iuncus, uel pelagus.

בָּשָׂב בָּבֶשׁ agnus, aries, ouis.

כָּבֵל בָּסִיל stultus.

גִּעַר גִּעַר increpans, sciendus.

שְׂמִלַּח שְׂמִלַּח uestis.

שְׂחִישׁ שְׂחִישׁ pomū, uel quod ger-
minat, & sponte pullulat è radici-
bus

bus feminis, quemadmodum sentit Rabbi Dauid.

DE ACCENTIBVS.

Ed quoniam de accentibus mentionem aliquo modo fecimus, uisum ideo est & de illis quoque non nihil dicere.

Accentus, qui obseruandi sunt, tali figura signantur. Qui terminat sententiam uocatur פסוק. Et signatur his duobus punctis, præcedente linea perpendiculari, ut uides. : I

Qui uerò distinguit sententiam, uocatur חֵטף, seu סֵטף. ut ב

Qui subdistingunt, duo sunt, quorum primus uocatur רביע, & est punctus supra literam, medium locum occupans, ut

אֵל

Secun

Secundus uocatur, רַבִּי חֲנִינִי
 & sunt duo puncta supra literam
 in modum sceua posita.

De cæteris uerò minimè curan-
 dum est, quum ad sensum & ad in-
 telligentiam nihil faciant, tantum
 autem ad decorem lectionis, & ad
 cātilenam. Verum & de illis, quos
 suprā docui obseruandos, aliquid
 dicendū esset: & præsertim de ath-
 nach, qui nō semper distinguit sen-
 tentiam, maximè sequente Reuia,
 quod in Psalmis frequens est. Di-
 cendum quoq; esset & de Soph pa-
 suc, qui perpetuò non perficit sen-
 tentiam: ut Prouerbiorum primo
 capite, & Canticorum primo capi-
 pite, (De alijs minorem autori-
 tatem habentibus, taceo) & mul-
 tis alijs in locis, nisi breuitati stu-
 derem: ideo præmitto. Sobrie
 enim (dicant alijs quicquid uelint)

degustandi sunt accentus, quos tamen Iudæis decantandos relinquo. Neque enim ignari sumus eorum, quæ Elia Leuita de his scripsit, sed tamen ea consultò omittimus: qui uolet, ibi uidere poterit.

DE NUMERIS.

V Tuntur Ebrei in numerando literis alphabeti, ut nos istis cipheris, 1. 2. 3. 4. 5. 6. & c̄. Exemplum,
 א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ
 50. 40. 30. 20. 10. 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1
 ס ע פ צ ק ר ש ת
 400. 300. 200. 100. 90. 80. 70. 60.
 Et nota, quòd à prima litera א usq̃
 ad י, numerum intelligimus. א כ
 uerò usq̃ ad ך decenas. Et à ר usq̃
 ad ה, centenarium numerum. Iod
 ergo numerum denariū significat.
 21. 20. 19. 18. 17. 16. 15. 14. 13. 12. 11.
 יא יב יג יד יה יז יח יט כ בא
 Superstitiosè יה pro 15, non po-

nunt, sed טו, quòd pars sit diuini
nominis יהוה.

Quidam usurpant etiam literas
finales pro numeris, scilicet

ו	ח	ז	ט	ך
900	800	700	600	500

Deinde redeunt ad א mille.

Denominibus numeralibus.

Numeri cardinales.

Masculini,

Vnus אחד, duo שנים, tres שלשה,
quatuor ארבעה, quinque חמשה,
sex ששה, septem שבעה, octo שמונה,
nouem תשעה, decem עשרה.

Fœminini,

Vna אחת, duas שתיים, tres שלש,
quatuor ארבע, quinque חמש, sex
שש, septem שבע, octo שמונה, no-
uem תשע, decem עשר.

R ה

Notandum, quòd à tribus usque ad decem, numerus masculinus habet additionem literæ he: fœmininus uerò caret ea, excepto שְׁמוֹנֶה octo. A decem uerò usque ad uinginti, contrarium seruatur: nam masculina nomina carent litera he: quam fœminina habent: ut, עֶשְׂרֵי עֶשְׂרֶה & אֶחָד עָשָׂר undecim, & cætera.

Sed & hoc notandum, quòd dies & anni quum numerandi ueniunt, ab uno usque ad decem pluraliter iunguntur numeris: ut,

שְׁלֹשֶׁה יָמִים tres dies.

עֶשְׂרֶה יָמִים decem dies.

A decem uerò & deinceps, singulariter construuntur cum numeris: ut puta,

אֶחָד עָשָׂר יָרֵם undecim dies,

מֵאה שָׁנָה centum anni.

& sic de cæteris.

Nomi

Nomina masculina numeralia,
ordinem significantia.

ראשון Primus, שני secundus, שלשי
tertius, רביעי quartus, חמשי quin-
tus, שששי sextus, שביעי septimus,
שמיני octauus, תשיעי nonus, &
עשירי decimus.

Nomina foeminina numeralia,
ordinem significantia.

ראשונה Prima, שניה secunda,
שלשית tertia, רביעית quarta,
חמישית quinta, ששית sexta, &c.

Quæ nihil differunt à masculinis,
nisi quòd in primo nomine addi-
tur litera he, in alijs uerò litera tau.

Inuenitur etiam saepe אחר, pro
אחר: & אחרה, pro אחה.

Dicitur quoque in foeminino,
שתי pro שתיים, duæ.

Post decem, ordinalis numerus
non differt à Cardinali. Dicitur

enim אַחַר עֶשֶׂר undecim & undecimus, עֶשְׂתֵּי עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ Vndecim menses. Et in foeminino genere, עֶשְׂתֵּי עֶשְׂרֵי יָרִיעוֹת Vndecim cortinae, שְׁנַיִם עֶשְׂרִי duodecim & duodecimus, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי tredecim & tredecimus, & עֶשְׂרִים uiginti & uigesimus, שְׁלֹשִׁים triginta & trigessimus, & מֵאָה centum & centesimus, מֵאָתִים ducenti & ducentesimus, שְׁלֹשׁ מֵאָה trecen- ti & trecētesimus, אֶלֶף mille & millesimus, אֶלְפִים millia, דּוֹ אֶלְפִים duo millia, רֶבֶעַ & רֶבָּא atque רֶבְבָּה decem millia, idem רֶבֶר aleph muta- to in uau, רִבּוֹתִים uiginti millia.

In foeminino genere post decem hoc pacto numeramus, אַחַר עֶשְׂרָה & עֶשְׂתֵּי עֶשְׂרָה undecim & undeci- ma, שְׁנַיִם עֶשְׂרָה duodecim & duo decima, עֶשְׂרִים uiginti & uigesima, שְׁלֹשִׁים triginta & trigesima.

Et sic

Et sic de reliquis, ut in masculino genere. Hactenus de nominibus numeralibus.

Expleta utcunque altera Orationis parte, quod est Nomen, consentaneum est, ut tertiam quoque partem, quæ Millah dicitur, aggregemus.

R iij

DE MILLAH

Illah, מלה idest Di-
ctio, complectitur om-
neis partes Orationis
indeclinabiles: Prepo-
sitionem scilicet, Aduerbi-
um, Con-
iunctionem, & Interiectionem.

Et primùm de Præpositio-
nibus, postea uerò de
reliquis dicemus.

DE PRÆPOSITIO-
NIBVS.

Non seruiunt Præpositiones
casibus, ut apud Græcos &
Latinos, sed alio modo: quāquam
nominibus, pronominibus, & uer-
bis seruiunt.

Vt igitur aliquot tibi Præposi-
tiones

tiones ob oculos ponam, in primis
occurrit hæc præpositio,

מן, quæ est A, ab, ex, de, præ,
post, &c. Capitur etiam מ pro כ,
id est in: ut Prouerbiorum cap. iij.
מִבֵּל מִשְׁמֵר, pro בֵּל. Sic Iesa. lvij.
וַתִּכְרַת לָהּ מִחֶם & percussisti foedus
cum eis. De cuius punctatione ui-
de in tractatu De literis seruilibus,
in מ. Idem significat cum zeri, &
paragoge iod in fine, ut Iesaia xxx.
רְצוּ מִדֶּרֶךְ מִי דֶּרֶךְ de uia declinate,
מִי דֶּרֶךְ de femita. Et cum chirc,
Judic. v. מִי אֶפְרַיִם de Ephraim. Et
est frequens in Psalmis.

אִתָּא, modò est signum accusati-
ui, modò est Cum, de, ex, ab, in: ut
passim in libris sacris obseruabis.
Et cum affixis, אִתָּא secum, אִתָּא me-
cum, אִתָּא cum illis, &c.

אִל cum segol, Ad, per, cum,
de, sub, in, ex, super. Et recipit
affixa

affixa, ut אֵלַי ad me, אֵלֶיךָ ad te,
אֵלֵיהֶם ad eos.

נֶגֶד est, coram, ante, è regione,
contra. Et cum affixis, נֶגְדִי coram
me, נֶגְדָה corā illa, נֶגְדְךָ coram te.

עַל super, supra, ad, cum, iuxta,
pro, cōtra, propter, in. Et cum pro-
nominibus עָלַי super me, עָלָיו su-
per illum, עֲלֵיהֶם super eos. Istæ
duæ præpositiones אֶל & עַל in af-
fixorū susceptione omnino sequū-
tur formam nominum pluralis nu-
meri, masculini generis: mutantq̃
cum omnibus affixis segol in zeri,
& pathach in camez, nisi cum affi-
xis, הֵם & הֵן, ubi segol & pa-
thach mutant̃ in chateph pathach.

עִמָּךְ cum, עִמָּי mecum, עִמָּנוּ no-
biscum, עִמָּךְ tecum, &c.

לְפָנַי ante, antea, coram,
post, supra. Et cum pronomini-
bus, לְפָנָיו ante cum, uel coram eo,

לפניהם ante eos, ante se, לפניכם ante
te uos, &c.

החח est pro, sub, uice, subter, lo-
co: & recipit affixa.

לפי, & לפי, secundum.

אצל iuxta, apud, penes: & reci-
pit affixa.

בגלל propter, gratia, causa.

על־דבר propter.

למען propter.

לעבר contra, coram, è regione.

בין inter, intra: & quando gemi-
natur, quandoq; capitur pro tam
& quàm, & presertim in Commen-
tarijs, & recipit affixa.

הוצא & מוצא & הוצא extra; fo-
ris, foras.

סביב circum, circa, circum-
quaque.

בשבור ut, propter, propterea:
& recipit affixa.

בלא sine, absque.

בַּעַר, est loco Per, super. Et aliquando uacat, ut בַּעַר יְהוָה בַּעַר quoniam clauferat Deus uulnam eius. Sic illud Genes. vii. cap. וַיִּכְסֶּה יְהוָה בַּעַר & clausit Deus eū, scilicet Noah, in arca uidelicet: hoc est, Deus iussit illum ingredi in arcam, quo ipse, & qui cum eo erant, ab aquis diluuii saluari possent.

אַחֲרַי, & אַחֲרֵי in regimine, Post. Et recipit affixū, אַחֲרַי post illum, אַחֲרֵיהֶם post eos, אַחֲרַי post te, &c. רַבַּע trans, ultra, circum.

מֵחֻלָּה trās, ultra, & מֵחֻלָּה ultra. מִלְּבַר, & לְבַר præter.

וּלְבַר præter. Et cum affixis, וּלְבַר præter eos, &c.

Dead.

Duerbiorum quædam iurandi sunt, quæ per א literam deseruientem fiunt, ut באמת in ueritate, uerè: unde saluator hanc dictionem sæpe geminatam proferebat, Amen amen. א לא א sinon, nisi.

Alia cōgregationis: ut יחד una, simul, pariter. Et יחדיו idem significat, sicut באחד & בחד.

Alia comparationis: ut יותר magis, plus.

Quædam confirmationis: ut, אמת uerè, proculdubio. אלהם profecto, אמת & אבל & אמן uerè. Idem אבן & לבן & quandoque אס significant.

Alia demonstrationis: ut הן & הנה ecce. Et recipit affixa, הנהי ecce ego, הנהי ecce tu, &c.

Alia

Alia dubitationis, ut אִילִי for-
sitā, פֶּן ne fortè (Quandoq̃ affir-
matiue negando, ne deinceps, ut
non scilicet facias.) וְלִמָּח forsan,
שִׁמָּח forsitam.

Quidā electionis, ut מֵה quā.

Alia sunt gentilia, ut יְחֻדִּית le-
hudaicè, אַרְמִית Syriacè, עֲבֵרִית Eb-
raicè, יוֹנִית Græcè, רוֹמִית Romanè.

Alia sunt intensiōis, ut מְאֹד ual-
de, יוֹתֵר יוֹתֵר magis magisq̃, & מֵה
quā.

Quædam sunt interrogationis,
ut מֵה quid? & מַה. & hæc ad ina-
nimata referuntur. מִי uerò, quis?
ad animatum & uiuum, & rationa-
le, testibus rabbi Abraham, & rab-
bi Dauid. Et cum ל, לִמָּח, quum
causam interrogat, Vt quid? ad
quid? Et cum עַל, ut עַל מַל, pro-
pter quid? Et litera ה, ut suprā in
tractatu De literis seruilibus, de li-

tera

tera demonstratiua, & interrogatiua. **מַדּוּעַ** quare, cur, quamobrem?

Alia interrogant de qualitate. ut **אֵיךְ** & **אֵיכָּכָה** epenthesi alterius caph. Et cum litera ה, ut **הֵיךְ** quomodo?

Quædam quantitatis discretæ, ut **כַּמָּה** quot, scilicet sunt dies annorum tuorum?

Alia loci, ut **אֵיפָּה** ubi, **אֵינָּה** quò nadis scilicet, & **מֵאַיֵּן** quò unde? & **אֵי** & **אֵיפָּה** ubi? & **הָאָה** & **הָאָה** ibi, illuc, illic, **מֵשָׁם** inde, illinc, hinc.

Alia interrogant de possessione, ut **לְמִי** cuius?

Alia negatiua, ut **לֹא** & **אֵל** non, ne. Et nota, quòd prohibitiones diuinæ ueniunt cum dictione negatiua **לֹא**, de qua inter cætera lege caput xx. Exodi. **אֵל** quoque prohibitium est, & interdum negati

gatiuum simpliciter. At dictio לא non uenit cum Nominibus. איז quoq; est negatiuum, dicitur & איז non, & iungitur nominibus substantiuīs & adiectiuīs, participiīs, & alijs partibus indeclinabilibus. Præterito uerò & futuro non iungitur. Et recipit affixa, ut אינון non ipse, אינן non ipsi: pro Non est, & non sunt. Sunt & aliæ negatiuæ dictiones, ut בל, בלי, אפס, פן, non, ne.

Alia sunt optandi, ut אחלי uti, nam, לה & לוא utinam, מי יתן utinam, de uerbo, quis dabit?

Alia sunt ordinis, ut אחרון postea, עוד præterea.

Alia qualitatis, ut omnia nomina adiectiua sine casu, sicut טוב bene, רע malè, ישר rectè, אמר uerè, נכון rectè, &c.

Quædam quãtitatis, ut רב multum

tum, מְעַט parum, וְעַר modicum,
כַּמֶּה quantum.

Quædam diminutiua, ut לְפָחוּר
saltem.

Sunt & alia diminutiua: ut,
מְעַט מְעַט paululum, מְעַר sensim,
pedetentim.

Alia sunt tēporis, ut עַתָּה nunc,
כַּבֵּר iam, נָא nunc, & אַי tunc,
הַיּוֹם hodie, מָחָר cras, & מִחֲרָת &
אֶמְשׁ & אֶחָמוּל, הָמוּל, מִמִּתְרָת
heri, aut nocte præterita, שְׁלֹשִׁים
nudiustertius, וְמוֹ aliquando,
כִּתְּאִם statim, subitò, repentè, מִתְּאִם
statim, הַמִּיִּר quotidie, semper, iu-
giter, עַר usque, donec, בֶּקֶר manè,
עַר מַחֲרֵי uesperè, מַחֲרֵי quando, עַר מַחֲרֵי
& עַר אֶנָּה usquequo.

Et hæc de Aduerbijis.

DE CONIUNCTIONI-
BVS.

Oniunctionū quedam sunt copulatiuæ, ut ו, idest Et. De cuius punctatione & significatio ne dictum est in Literis seruilibus, in litera uau. Semper enim à capite dictionis est copulatiuum, nunquam radicale, sed seruille, & copulatiuum.

Aliæ sunt exceptionis, ut לְבַר, & מִלְבַּר, præter quàm, uel nisi. וְלֹא, & וְלֹא, redundante iod litera, Præter: non obstante quòd sint Præpositiones.

Quædam disiunctiuæ, ut אִם, uel, aut.

Quædam causales, ut כִּי quia, quoniam: & quandoque אֲכִי quia ut, לְמַעַן ut, עַקֵּב eo quòd, quia. Et וְיִי idem significat.

Quæ

Quædam dubitatiuæ, ut אִם, id est an; num;

Quædam aduersatiuæ: ut, כִּי quamuis, אֲפֵלַי quamuis, quamquam, אֲבָל sed.

אִם sed, præcedente tamen negatiua, siue in uno uersu, siue in duobus. Significat etiam Nisi, & Quòd si.

De Coniunctionibus hætenus.

DE INTERIECTIONIBVS.

Interiectionū quædam sunt admirantis, ut הֵן, nun, מַה quàm. Psalmo octauo.

Quædam deprecationis, ut אֲנִי & נָא quæso, obsecro.

Quædam exclamationis & doloris, ut הֵיָה & הֵיָה, heu, uæ, אַה uæ, uah, ah, Ezech. sexto & xxi.

heu, Ieremiæ primo, Ioëlis primo.

Quædam gaudentis, הנה הנה
euge euge, uel uah uah. Psal. xxxv.
Idem lxix. Talem de seruatore tri-
umphum egerūt Iudæi, quum iam
esset sepulchro demādandus: Mar-
ci xiiij. Vah qui destruis templum
Dei. Alij illusionis, & deridentis
esse dicūt. Idem legimus apud Eze-
chielem xxv. & xxxv. & xxxvi. Cæte-
ra obseruabit diligens lector.

DE VAV CONVERSIVO.

Ostquàm semel atque
iterum de uau coniun-
ctiuo mentionem feci-
mus, non ab re fuerit,
antequàm grammaticam absolua-
mus, de uau quoquè conue. suo
tractare.

Vau ad caput dictionis, præter
id

id quod copulat, uertit præteritum in futurum, & futurum in præteritum. Quum enim uertit præteritum in futurum, punctatur sceua: ut שמר custodiuit, ושמר & custodiet. Mutatur sceua nonnunquam & in scurec & in alia puncta, iuxta regulas suprà memoratas de uau copulatiuo: ut ושמרתם & custodietis. Differt autem uau cōuersium à copulatiuo, hoc modo. Si non præcedit ipsum uerbum cum uau, aliud præteritū, tunc uau erit ופירא idest cōuersium. Si autem præcedit, est copulatiuū, ut מיפעל ועשה quis operatus est & fecit: Præcedit enim præteritū פעל aliud uerbum cum uau ועשה. Sic, si duo uau scribuntur, ut וסרא ואלזה ושמר & clamabat alter ad alterum & dicebat: perfectū enim est pro imperfecto. In his exemplis copulat, nō uertit.

Aliud etiam signum est, uau iuxta præteritum primæ & secundæ personę singularis numeri, si accentus fuerit in penultima est copulatiuum: si in ultima, conuersiuum: ut וְאָמַרְתִּי & dixi, וְאָמַרְתָּ & dixisti, וְאָמַרְתִּי & dicam, וְאָמַרְתָּ & dices. Exceptis tamen uerbis quiescentibus in lamed ם uel ה, quæ semper habent accētum in penultima cum uau & sine uau, ut וְקָרַאתָ & clama-bis, וְבִנִּיתָ & ædificabis.

Nota, quæ personæ cum uau & sine uau habent accentum in ultima. Sunt autem istæ,

פֶּקַד פִּקְדָה פִּקְדוּ פִּקְדוֹת פִּקְדוֹתָי:

Hæ uerò duæ semper habent accentum in penultima cum uau & sine uau, ut וְזָרָה פִּקְדוֹתָי. Sunt præterea aliæ duæ, quæ semper absq̃ uau habent accentũ in penultima, ut וְזָרָה פִּקְדוֹתָי. Et cum uau, modò
in

in ultima, modò in penultima, ut dictum est. At quando uertit futurum in preteritum, semper punctatur pathach cum dageſc in literis futuri, וַיֹּאמֶר & dixit, וַיֹּאמְרִי & dixisti. Iuxta uerò literam aleph habet camez, ut וָאָמַר & dixi. Excipiuntur futura coniugationis piel, quæ non dageſcantur, nisi rarò, ut וַיְדַבֵּר & loquutus est, וַיְדַבֵּר & loquutus es. 2 Regum 7. וַיְדַבְּרוּ & loquuti sunt. Psal. lxxviij.

Nota etiam, quòd in futuro dignoscitur uau copulatiuum à uau conuersiuo. Vau copulatiuum iuxta futurũ habet sceua, ut וַיִּשְׁמֹר & custodiet: nisi י fuerit sceuatum, tunc enim haberet chiric, ut וַיְדַבֵּר & loquetur. Iuxta uerò aleph, uau copulatiuum habet pathach: conuersiuum, camez, ut וַיִּבְרַח & benedicam ei, וַיְבָרַח & benedixit ei.

Tantum de uau conuersiuo hæc dicta sufficiant.

DE MODO INVENIENDI

שָׁרָשׁ, *idesť radicem, & the-*
ma tam uerborum quàm
nominum.

Eſi ex superioribus diligenter cōſideratis poſſint cognosciradices, id eſt themata & primitiua: attamen quoniam harum notio ad ſanctarum ſcripturarum intelligentiam plurimùm conducit, opere precium fore duxi, quonam pacto Nominum & Verborum radices poſſint inueniri, declarare.

Et in primis meminiffe neceſſe eſt, quæ ſunt literæ ſemper radicales, & quæ modò radicales, modò ſeruiles ſunt.

Deinde, opus eſt memoriter tenere, quæ ſunt Nomina & Verba
 per

perfecta : quæ defectiua, quiescencia, & geminata, de quibus suprà diligenter egimus.

His ergo præcognitis annotandum est, quòd radix dictionum appellantur literæ illæ tres, quæ uel actu semper sunt in dictione, ut in perfectis, ut כֹּתֵב scripsit; uel potentia punctorum magnorum, ut in quiescentibus, aut dagefc in defectiuis & geminatis, ut אֲשַׁע accedam, à אֶשַׁע. סְבִיתָ circundedisti, à סָבַב. אֲשֵׁב sededo, à יֹשֵׁב. Vbi iod radicale quiescit in primo zeri: & dagefc in gimel repræsentat nun defectiuũ: & in beth, alterum beth per syncopen elisum.

Regulariter enim radices omnium ferè nominum & uerborum simplicium tres continent literas.

Si uis igitur reperire שִׁרְשָׁר cuiuscunque dictionis Ebraicæ, eam
enim

enim spolia omnibus literis seruilibus tam à fronte quàm à calce, & si tres remanserint radicales, habebis radicem, ut יִשְׁמְרֶנִּי.

Nam in hac dictione, iod est signum futuri, tertiæ personæ, masculini generis, utriusque numeri.

Syllaba נ cum dagefc, est affixum tertiæ personæ, masculini generis, singularis numeri.

Remanent ergo tres literæ radicales, quæ sunt, שִׁמְר.

Sic in Nominibus, ut אֶצְבַּע, digitus. א, est heemanticum, remanent צַבַּע.

Quòd si duæ remanserint, præpone illis iod, & quære in Dictionario: ut שֵׁב, sede.

Iod præposito, erit יֵשֵׁב.

Aut præpone nun, it גֵּשׁ, accede, à גִּשׁ.

Si in futuro, prima ex duabus

radicalibus habuerit dageſc, litera nun plerunqꝫ præponenda eſt, aut iod, ſecunda radicali exiſtente zadi.

Quòd ſi illæ duæ literæ fuerint קָה, ſempe præpone ל, quia radix eſt לָקָה.

Si autem illis duabus literis radicalibus adiectæ fuerint uel nun uel iod, & radicem uerbi minimè inueniſti, interpone literam uau: quia fortè poſſet eſſe ex quieſcentibus in ain uau ut, בָּא uenit à בֹּא.

Et ſi non inueneris, adde literam he, ut גָּל reuela, à גִּלָּה.

Quòd ſi minimè, duplica ſecundam radicalem, & tunc eſſet ex duplicatis, ut סָבַר circuiſti, à סָבַב.

Et ſi poſt abiectionem omnium ſeruiliū literarum ſola remaneat litera, præpone ei nun uel iod, à נָסַח, uel à יָרַח.

Quòd

Quòd si litera tau remanserit
sola, litera nun addenda est tam ad
frontem, quàm ad calcem, ut **נ**.

His nanque regulis diligenter
consideratis, tibi facilè erit inueni-
re radicem cuiuscunque Nominis
& Verbi, priùs tamen sem-
per (ut dixi) literis mi-
nisterialibus re-
iectis.

GRAMMATICÆ EBREÆ

FR. STANCARI

FINIS.

EXERCITATIO

PRO TYRONIBVS IN LIN- GVA SANCTA.

*Prima de Iesu Mescia Nazareno,
seruatore nostro, promissio primis
parentibus nostris Adæ &
Chauæ facta, Genes. 3.*

וְאִיכָּתָב אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין
זֶרַעַי וּבֵין זֶרַעָהּ הִיא יְשׁוּפֵד רֹאשׁ וְאַחַת
הַשְּׂוֹפְדִים עֲקִיבִי

*Secunda promissio Abrahamæ fa-
cta, Genes. 22. & Galat. 3.*

וַיִּקְרָא מֶלֶאכִי יְהוָה אֶל אֲבֹתָם שְׁנֵיהֶם מִן
הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר בִּי גִשְׁבַּעְתִּי נָאִם יְהוָה
בִּי יֵעָן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנִי אֶת יְחִידִי וְכִי בֵרָה אֲבֹתֶיךָ
וְהִרְבֵּת אֲרָבָה אֶת זֶרַעַי בְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
וּבְחֹל אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם וַיֵּרֶשׁ זֶרַעַי אֶת
אֶת שַׁעַר אֲרִיכִיו וְהִתְחַבְּרִי בְּזֶרַעַי כָּל גִּוְיֵי
הָאָרֶץ עֲקִיבִי אֲשֶׁר שִׁמְעָה בְּקֹלִי

Decem Præcepta, quæ totam Legem Domini continent, Exo. 10.

א

אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַיָּם וְהַיַּבָּשָׁה הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים : לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל-פָּנַי : לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ
פֶסֶל וְכָל-הַמּוֹנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת
לָאָרֶץ : לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם הֲלֹא-הָעַבְדִּים
בִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֵל קֹנֵה פֶקֶד עֵינֶיךָ אֵל
אָבִת עַל בָּנִים שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים לֹשֶׁן
לִשְׁנָאִי : וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים לְאַחֲבִי וְ
לְשִׁמְרֵי מִצְוֹתַי :

ב

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְשׁוֹא בִּי
לֹא יִגַּס יְהוָה אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְ
לִשְׁוֹא :

ג

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים
תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-מְלָאכָתָא אַחַד וּבְנֵי וּבִתּוֹ
וּבַת עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וּבַחֲמֹרְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
בְּשַׁעְרֶיךָ : כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה

אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֵת כָּל
 אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־בֶּן־בְּרָה
 יִהְיֶה אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת וְיִקְרָשׁהָ:

ך

בְּכִי אֶת־אֲבִיר וְאֶת־אֲמִיר לַמַּעַן יֵאָרְכוּ
 יַמֵּיךְ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִחְיֶה אַל־תֵּיךְ
 נִחַן לָהּ:

ה

לֹא תִרְצֶה:

ך

לֹא תִנָּאֵחַ:

ז

לֹא תִגְנוֹחַ:

ח

לֹא תַעֲנֶה בְרַעַךְ עַר שָׁקֵר:

ט

י

לֹא תִחְמֹד בֵּית רָעַךְ לֹא תִחְמֹד אִשְׁתִּי
 רָעַךְ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֲמֹתְךָ וְכָל
 אֲשֶׁר לְרָעַךְ:

De felici

De felicitate eorum, qui relictis improborum consilijs ac institutis, sese legi Dei intelligendæ, uitæq; exprimentæ totos consecrant, Psalm. I.

אֲשֶׁר־יִהְיֶה אִישׁ אִשׁוֹ לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת וְשָׁעִים
וּבְדִרְהַ חֲטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵצִים
לֹא יָשָׁב וְכִי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חָפְצוֹ וּבִ
וּבְתוֹרָתוֹ יִתְגַּה יוֹמָם וּלְיָלֵל וְיִחַי בְּעֵד
שְׁתֵּיל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן כִּ
בְּעֵתוֹ וְעַל־הוּא לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
יִצְלִיחַ

*De remissione peccatorum sub Mes-
scia seruatore nostro, Jerem. 50.*

בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נֹאם יְהוָה יִבְקֹשׁ
אֶת עֶזְרֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֵת חֲטָאתָ יְהוּדָה
וְלֹא תִמְצָא בִּי אֶסְלַח לְאֲשֶׁר אֲשִׁאֵר

*De conceptione Meschiæ in utero
uirginis Mariæ, deq; eius nomi-
ne, et natiuitate, atque nomi-
ne, Iesai. 7. Matth. I.*

תֵּנָה חֶעֱלָמָה הָרָה וְיִוֹלְדָה בֶּן וְסָרָאָה שׁ
שְׁמוֹ עֲמַנוּאֵל
De

De loco, ubi Mescia, Deus & homo nasciturus esset, Micheæ 5.

Matthæi 2.

וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרַתָּה צָעִיר לְהֵיוֹת בָּא
בְּאַלְמֵי יְהוֹרָה מִמֶּדֶר לִי יֵצֵא לְהַיּוֹת מוֹשֵׁל
בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצֵאֵהוּ מִקְדָּם מִיָּמֵי עוֹלָם:

De Missione Mesciæ à Patre & Spiritu sancto, hoc est de Trinitate
sub typo tamen Iesaiæ proph.
uel Cyri, Iesaiæ 48.

סָרְבוּ אֵלַי שְׁמוֹעַ וְאַתָּה לֹא מֵרָאשׁ בַּסֵּחֶר
דִּבַּרְתִּי מֵעַתָּה הֵיוֹתָ שֵׁם אֲנִי יְעִזָּה אֲדֹנָי
יְהִיָּה שְׁלֹחֲנִי וְרוּחוֹ:

De afflictione, passione, atq; morte
Mesciæ pro peccatorum nostro-
rum satisfactione, Iesai. 53.

זֶהוּא מְחֻלָּל מִפְשָׁעֵנוּ מֵרָבָא מְעוֹנֵתֵינוּ
מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא
לָנוּ: בְּלֹנֵה כִצְאֵן תַּעֲיִנוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּגִינוּ
וַיַּחֲזֶה תַּפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עוֹן בְּלָנוּ:

T

De resurrectione Mescie & morte
eius, deq̃ nostri iustificatione, quæ
est remissio peccatorum,

Iesai. 53.

Iacobi 1. Petr. 2. Ioan. 12. Nisi granum frumen-
ti, &c. Ioan. 17. Rom. 3. 4. 5.

מֵעַזְר וּבְמִשְׁפָּט לְסַחֲרָא דְדִרְוּ בְּיִשְׁוֹ
חַח בִּי נִגְזֹר מֵאַרְצֵי חַיִּים מִפֶּשַׁע עֲמִי נִגַּע
לָמוֹ: מֵעַמִּל נִפְשׁוֹ יִרְאֵת יִשְׁבַּע בְּרַעְתּוֹ
יִצְדִּיק צְדִיק עֲבָדֵי לְרַבִּים וְעֹנֹתָם הוּא
יִסְבֵּל:

De resurrectione mortuorum,

Daniel. 12. & 1 Corin. 15.

וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמָה עֵפֶר יִקְוֶה אֱלֹהַ
לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹהַ לְחַרְבוֹת לְרִאֲוֹן עוֹלָם:

De iudicio generali in extrema die
per Mesciam, & Apostolos eius.

Abdia. Matth. 19 & 25. Et de uno
domino regnāte super uniuersam
terram, deq̃ uno solo nomine Dei
in futuro seculo, Zachariæ 14. et 1
Corin. 15. Quum tradiderit Chri-
stus

stus Regnum Deo & Patri, &c.

וְעַלֵּה מוֹשִׁיעִים בְּחַר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט אֶת־חַר
עֲשׂוֹ וְחַיְתָּה לִיחַיָּה הַמְּלֻבָּחָה
וְחַיְתָּה יְחַיָּה לְמַלְכָּה עַל־כָּל־תְּאֵרֶץ בְּיָוֶם
הַחַדָּשָׁה יְחַיָּה יְחַיָּה אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד :

Exercitatio unculæ Fran-
cisci Stancari,
finis.

T ḥ

AD LECTOREM.

Voniã modis omnibus prodesse cupio huius sacrosanctę linguę studiosis, ut q̃ celerrimẽ adepti grãmaticę cognitionem, ad sacrorum Bibliorum lectionem ferãtur: quā potui scripsi diligentia, hoc meę grammaticę compẽdium, & quasi summam: qua intellecta & comprehensa, unusquisq; per se ferẽ totam rem grammaticam facillimẽ perdiscere poterit. Vale.

De modo legendi Hebraice.

Viginti duæ Literæ apud Ebraeos, & quinque ex illis duplicantur.

א Aleph
ב Beth
ג Gimel
ד Daleth
ה He
ו Vau
ז Zain
ח Cheth
ט Teth
י Iod
כ Caph
ל Lamed
מ Mem
נ Nun
ס Samech
ע Ain
פ Pe, phe
צ Zadic
ק Coph
ר Resc
ש Scin
ת Tau

De uocalibus.

Decē sunt uocales: quinq; longæ, & quinq; breues, & tres improprie, quæ & breuissimæ.

Vocales breues.

a א camez.
e ע zeri.
i י chiric cum iod.
o ו cholē, & uau cholē
u ו uau scurec.

Vocales breues.

a א patach.
e ע segol.
i י chiric sine iod.
o ו chateph camez.
u ו cibuz.

Vocales breuissimæ, dictæ
& improprie.

a א chateph pathach.
e ע chateph segol.
e ע sceua.

Omnes literæ sunt Consonantes, & nulla Vocalis.

Hæ duæ literæ ו & ח non uertuntur apud nos, sed earum Voca-

ו	ו	ח	ח	פ	פ	כ	כ	ב	ב
s	sc	th	t	ph	p	ch	c	u	b

Dages uariat & scripturam & prolationem.

De lectione sceua.

SCeua nuncq̃ legitur, nisi quinq̃
 de causis. Primò, à principio di-
 ctionis, ut בראשית. Secundò, sub li-
 tera dagescata in medio dictionis,
 ut רביר. Tertiò post uocales lon-
 gas, ut פקד. Quartò, sub litera que
 duplicat immediatè, ut תני. Quin-
 tò, duobus sceuain existentibus in
 medio dictionis, primum quiescit,
 & secundum legitur, ut ישמר.

In fine dictionis nunquam legi-
 tur, & si duplicatum fuerit, & si sub
 litera dagescata fuerit, ut

ויעב uagieuch, & וישב uagisb.

Præterea, quum fuerit camez sub
 una litera, & sceua sub sequenti, abs-
 que accentu intermedio, totum il-
 lud appellatur camez catuph, & le-
 gitur per o, ut חכמה chochmah, &
 non chachema. Excipiunt præteri-
 ta imperatiui passiuui, & futura pas-
 siua,

fiua, in quibus regula non obseruatur, & si uirgula nō interponatur, ut in uerbis. Denique sceua aliquādo ob decorem lectionis non legitur, ut **פִּקְדוֹנָהּ** oiuau, **אִיבִיר** pe-
codnah, & similia.

De lectione literarum **אחרי**.

א si non punctatur, quiescit: ut, **רֹסֶה** rosc, **קָרָה** cara.

ה si non punctatur, quiescit: ut **לָמָהּ** lammah.

ו cum cholem in capite, prae-
dente tamen consonante, semper
quiescit, ut **דְּבָרִי** deuaro. Sine pun-
cto uerò semper legitur, ut **דְּבָרַי**
deuarau, **שִׁלֹּו** scaleu, **פִּיו** piu, &c.
monosyllabum.

י in medio si non pūctatur quie-
scit, ut **דְּבָרַיִךְ** deuarecha: in fine ue-
rò similiter quiescit, ut **אֶשְׂרִי** ascre.
Sed si praeceedit unū ex his quatuor
punctis, legitur semper. Puncta ue

T uñ

rò sunt camez, pathach, cholem, &
scurec, ut אֲדֹנָי adonai, אֵלֵי elai, גִּי
goi, אֲשֵׁי afui.

Notandum & hoc, iod dagesca-
tum proferri per G cum uocalibus,
ut גִּיָּה, גִּיעַ, גִּי, גִּיו, גִּיּוּ;
fine dagesc uerò legitur per I, ut
גִּיָּה, גִּיעַ, גִּי, גִּיו, גִּיּוּ.

Hoc præterea non ignorandum
est, nullam literam dagescatam esse
sine puncto.

De dageſc & raphe.

Dagesc, punctus est in uentre li-
teræ, ut רַבּוּ rabbu. Et geminatur li-
tera, tam in prolatione ׀ in scriptu-
ra. Raphe, linea est super literam
posita, quæ eam leniorem reddit in
prolatione, ut in בָּבָהּ בָּבָהּ. Nam hæ
literæ tantum suscipiunt raphe. Ex-
cipitur tamen litera ב, quæ cum ra-
phe asperè profertur. Et quoniam
in codicibus impressis raphe signa-
tum

tum non inuenitur, ideo eiectione dagesc indicat literam raphari, ut מֵת meth.

De naturali & prima literarum diuisione.

Literarum, quatuor sunt gutturales, אֶחָד : quatuor palati, אֶבֶיט : quinque linguae, רֵט לֵיט : quinque dentium, וֵט שֵׁט : & quatuor labij, בֵּיט . Hæ literæ iuxta suam prolationem, idest eiusdem exitus (non tamen omnes, nec semper) aliquando permutantur inuicem, sed potissimum hæ quatuor, אֶחָד .

De duplici dagesc, lene scilicet & forte.

Dagesc lene, locum habet tantum in sex literis, בֵּגֶד בֵּפֶת, & hoc in principio dictionis, & post sceua quiescens, ut תִּצְוֹר tizcor.

Dagesc uerò forte recipiunt literæ omnes, præter quatuor gutturales,

les, & resc, quæ sunt אהחער, & semper aliquid peculiare significat. Primùm, indicat defectum literæ ׀ tam radicalis, quàm seruilis: & aliquando literę iod, & lamed in solo uerbo לקח, ut אפול: אפול. אפול. Secundò, signum est coniugationis piel, pual, & hithpael: ut אפול. Tertio, quũ fuerint duæ posteriores radicales similes, media deficiente per syncopen, altera dagescatur: ut סבבָּ pro סבבָּ à סבב. Quarto, ה articularis uel demonstratiua dagescat literam sequentem dagescabilem: ut הָדָּבָר uerbum, uel illud uerbum. Hac eadem litera utitur Scriptura pro aduerbio uocandi, ô: ut הָדָּר, ô generatio. Quinto, uau conuersiuum quum uertit futurum in præteritũ dagescat literas futuri, quæ sunt אית, præter א, ut ויאמר & dixit,

וַיֹּאמֶר & dixisti, וַיֹּאמְרוּ & diximus. Excipiuntur futura coniugationis piel, at non semper. Sextò, quando ה fuerit tertia radicalis, & accerserit ad augmenta præteriti ה ה, תו תו, tunc ה radicalis abiicitur, & ה augmentum dagefcatur propter ה tertiam radicalem abiectam, ut à שבת dicitur שבת, pro שבת. Septimò, quãdo ה & ט conueniunt in coniugatione hithpaël, signatur ה per dagefc in ט, ut pro הטהט dicitur הטהט. Idem si uenerit apud daleth & iod, ut annotauimus in nostra grammatica. Octauò, litera dagefcatur sæpenumero, euphoniae gratia: ut ut מקוץ, & similia. Nonò, literæ כ et ר, in aliquibus locis recipiunt dagefc.

Quãdo dagefc indicat literæ defectum, tunc præcedentem literam abiectam, non sequentem, indicat.

Con

Contrà, uocales longæ semper indicant literam subsequenter quiescere, non autem præcedentem.

De commutatione uocum magnarum in uoces paruas & dagefc, & e contra.

Commutantur aliquando uoces magnæ in uoces paruas & dagefc, ut pro קָרַשָׁה, dicitur קָרַשָׁ.

Vox breuis & dagefc commutantur in uocem magnam, & præfertim quando dagefc in אָהָהָר signandus est: ut pro מֵאָדָם, dicitur מֵאָדָם, meadam.

De altera literarum diuisione penes earum usum, & quomodo punctantur.

Ex uiginti duabus literis, undecim sunt perpetuò radicales: ut, חֵט סָפֵר גֹּזַע צָדֵק. Aliæ uerò undecim, & radicales & serviles esse possunt: ut, מִשָּׁה כָּתַב אֶלֶינוּ. Ex his sumuntur

muntur septem, quarum officium
nunc tractandum est, & sunt משה
והכלב. De reliquis uerò suo loco
dicetur.

מ litera, est ex præpositione מו,
à, ab, de, ex, præ, post, & c. & pun-
ctatur hoc modo, מא, מה, מו.

ש est Qui, quæ, quod, quorum,
quarum, & c. quia, quòd, quum: &
punctatur, שו, שא, שז, שז, שח.

ה articularis uel demonstratiua,
& uocantis aduerbium punctatur,
הו, הו, הו, הו. Admiratiua ue-
rò & interrogatiua, cum chateph
pathach, ut הו. Admittit & alia pun-
cta, ut ה demonstratiuum, quod &
solo sensu dignoscitur. Admittit
præterea post se literam seruilem
cum dageisc, quod non facit de-
monstratiuum, ut הו הו num in
castris?

ו est copula Et, & punctatur hoc
modo

modo, וַי, וּמ, וְי, וּפ, וְי, mutato
 sceua in scurec, propter literas בַּימָה
 & literam sceuatā: punctatur etiam
 sic, וַע, וְע, וְי, & וְי.

ב est aduerbium similitudinis,
 sicut, ueluti, tāquam, quasi, & quan-
 doque temporis quum, & pro cir-
 citer, & c̄.

ל est signum genitiui & datiuī
 casus, & pro præpositione ad, in,
 propter, post, & c̄.

ב est præpositio In, cum, de,
 ex, per, & c̄. Hæ tres literæ eandem
 habent punctationem: ut, ב, ל, ב, בֶּשׁ,
 לֶשׁ, בֶּשׁ. & accedentes ad iod
 sceuatum, בִּי, לִי, בִּי. Et cum gut-
 turalibus chatephatis punctantur
 puncto simplici, ut in uau. At si-
 mul hæ quatuor בַּימָה iuxta nomen
 וְאֵלִים בְּאֵלֵהֶם habēt zeri, ut
 iuxta uerò וְיָחִיד habent pathach, ut
 בְּיָחִיד וְיָחִיד.

De affixis

De affixis simplicibus.

Affixa simplicia, quæ à nobis pronomina, literę sunt uel syllabæ ad finem dictionis deseruien-tes. Et appellantur sic, eo quia semper affiguntur dictioni præcedenti, & cum illa coeunt in unā dictionem. Et sunt primæ, secundæ, & tertiæ personæ.

*Affixum primæ personæ
communis generis.*

iod, est meus, mea, mei, meum, meam, & c. Quòd si præcedit chiric, nomen est singulare: ut מלכי rex meus. Si autem pathach uel cametz, est plurale: ut מלכי reges mei.

In præteritis tamen & imperatiuis atque futuris, utimur syllaba י ut שלחני misit me, & c. Plurale eius est syllaba נ, sine dagesc: ut מלכנו rex nostrorū, nostrarum, id est noster, & nomen est singulare. Quòd

si præcedit iod, יוּד, nomen est plur.
ut מְלִכֵּינוּ reges nostri. Regula ge-
neralis est: si ante affixa cuiuscunq;
personæ & generis, tam singularis
quàm pluralis numeri fuerit litera
iod, nomen semper est plurale: sin-
minus, singulare.

*Affixum secundæ personæ
masculini generis.*

וְ cum camez, tu, te, tibi, &c. Fœ-
mininum uerò cum sceua.

וְ tu, te, &c. Plurale mascul. est
syllaba וְ, fœmin. וְ.

*Affixum tertiæ personæ
masculini generis.*

וְ à fine dictionis, & syllaba וְ &
וְ cum dagesc, est eius, ei, eam, &c.

Fœmin. litera,

וְ cum mapic præcedente camez,
uel cum camez præcedēte alio pun-
cto, ut וְ: & syllaba וְ cū dagesc.
Plural. mascul. est וְ finale, & sylla-
ba

ba הַם . Plurale uerò fceminini, & fi-
nale, & syllaba הָן . Hactenus de af-
fixis simplicibus.

De affixis compositis.

Pronomina composita uel sepa-
rata, quæ & uerba tantum sequun-
tur, non nomina, tria sunt: אֲנִי ego,
אַתָּה tu, הוּא ille, Hoc est primæ, se-
cundæ & tertiæ personæ. Iam sepa-
ratim de singulis dicamus.

*Pronomen primæ personæ, commu-
nis generis, singularis & plura-
ralis numeri.*

Sing. אֲנִי & אַנִּי & אָנִי Ego.

שְׁלִי

Mei.

לִי

Mihi.

אֹתִי

Me.

מִפְּנֵי

à Me.

Plur. אֲנֵנוּ, & אַנְנוּ, & אָנְנוּ abiectio, &
per syncopen אֲנֵנוּ, Nos.

שְׁלֵנוּ

Nostrum.

לָנוּ

Nobis

אֲנִינוּ

Nos.

מִמֶּנּוּ

à Nobis.

*Pronomen secundæ personæ
masculini generis singula-
ris & pluralis numeri.*

Sing. אַתָּה cum accentu in ulti-
ma, & in penultima אַתָּה Tu.

שֶׁלְּךָ

Tui.

לְּךָ

Tibi.

אִתָּךְ

Te.

מִמֶּךָ

à te

à Te.

Plur. אַתֶּם

Vos.

שֶׁלְּכֶם

Vestrûm.

לְּכֶם

Vobis.

אִתְּכֶם

Vos.

מִמֶּכֶם

& per sync. מִכֶּם, à Vobis.

Fœminini generis.

Sing. אַתְּ

Tu.

שֶׁלְּךָ

Tui.

לְּךָ

Tibi.

אִתְּךָ

Te.

מִמֶּךָ

à Te.

Plur.

Plur. אתם

שלכם

לכם

אתכם

& per sync. מכם, à Vobis.

*Pronomen tertiæ personæ masculinī
generis, singularis & plu-
ralis numeri.*

Sing. הוא

שלו

לו

אתו

ממנו

Plur. הם & הנה

שלם

למי & להם

אתהם & אותם

מהם

Vos.

Vestrum.

Vobis.

Vos.

à Vobis.

Ille.

Illius.

Illi.

Illum.

ab Illo.

Illi.

Illorum.

Illis.

Illos.

ab Illis.

Fœminini generis.

Sing. היא & היא

שלח

לח

Illa.

Illius.

Illi.

V ñ

Sing.	אִתָּהּ	Illam.
מִמֶּנָּה		ab illa.
Plur.	הֵנָּה & הֵן	Illæ.
שֵׁלָהֶן		Illarum.
לָהֶן		Illis.
אֵתָּהֶן & אִתָּהֶן		illas.
מֵהֶן		ab Illis.

De Nominibus.

Fœminina.

Nomina fœminina plerunque terminantur in singulari in his tribus literis אֵתָּה, ut צֶבֶא exercitus, הַמָּאָרָה gloria, שְׂמִלָּה uestis. Litera ה in constructione & cum affixis uertitur in ה, ut שְׂמִלָּתִי, שְׂמִלָּתֵךְ, שְׂמִלָּתוֹ. Uerò cum affixis dagescatur, ut הַמָּאָרָתִי. In plurali habent terminationem וֶהֶן, ut שְׂמִלּוֹת.

Masculina.

Nomina masculinorum in singulari certam terminationem dare non possumus: uerùm desinētia in quam

quamcunque aliam literam, quam
 in אִתָּהּ plerunque sunt masculini ge-
 neris. Horum autem plurale sem-
 per terminatur in ים, litera tamen
 præcedente iod chiricata, ut רַבִּים
 צַדִּיקִים Et hoc in statu absoluto.
 Quòd si singulare desideras, remo-
 ue terminationem pluralem ים, &
 habebis intentum, ut רַב. In statu
 uerò regiminis eliditur ם, & litera
 præcedente iod habet zeri, ut רַבִּי
 יְהוֹה Et cum affixis habet segol, ut
 רַבִּיךָ.

Dualis numerus.

Numerus dualis semper una &
 eadem terminatione habetur: ut,
 רַבָּאִים רַבָּאִים. Sed hunc numerū dua-
 lem, tantum habent nomina duo si-
 gnificantia, non autem omnia.

De anomalis.

Quædam nomina in singulari
 masculina sunt, in plurali uerò ha-

bent terminationem foemininam, ut אב pater, אבות patres. Et e contra, אבן foemininum lapidis, אבנים lapides: at hæc pauca sunt.

De literis הִימּוּתִי.

Hæ literæ, quæ uulgò heemanti cæ appellātur (collectæ enim sunt in hanc dictionem, quo memoriæ facilius mandentur) nomina constituunt, quæ deriuantur à uerbis.

ה in principio ponitur, sed tantum nominibus imperfectis: ut, הַזֶּל à זָל. In fine uerò tripliciter consideratur litera ה. Primò si precesserit segol uel zeri, radicalis est, ut מִקְוֶה. Secundò, si habuerit cametz cum accentu in ultima constituit nomen foemininum: ut à צָדִיק masculinū, iustitia: fit צְדִיקָה foemininum. Tertiò, si accētus fuerit in penultima, est loco ל à principio: ut pro מְצַדִּיק, dicitur מְצַדִּיקָה.

R in

א in principio ponitur, ut אֶחָד
Quandoque à fine, sed loco literæ
ה, ut מֶרֶץ pro מֵרֶץ.

מ præponitur tam perfectis q̄
imperfectis nominibus, ut מֵאֵל,
מִסֹּחַ. Postponitur etiam, ut פִּתְּוֹם.

ו tam à principio, quàm à fine
additur, ut נִמְרוֹד à נִמְרוֹד, קֶרֶב à קֶרֶב.

ה in principio ponitur, ut הַלְמִיר
à לְמִיר. Nonnulla nomina admit-
tunt ה, & à principio & à fine, ut
הַפֶּאֶר à הַפֶּאֶר.

י superadditur, & præsertim no-
minibus proprijs, ut יֶחֱזֶק à יֶחֱזֶק,
יֶחֱזֶק ab יֶחֱזֶק. In fine constituit no-
men gentile, ut מִצְרַיִם Ægyptius,
יְהוּדִי lehudæus. Si additur ה, fit fœ-
mininū, ut מִצְרַיִת Ægyptia, יְהוּדִית
lehudæa, scilicet mulier.

De sex ordinibus uerborum.

Primus ordo perfectorum est,
quorum nulla litera deficit uel

quiescit: ut **שָׁמַר**, **פָּקַד**. Vel perfectum dicitur uerbū, quum prima radicalis non est aleph, uel iod, uel nun. Secunda, uau cum cholem, uel scurec. Tertia **א** uel **ה**.

Secundus ordo est defectiuorum, quum prima radicalis uerbi est nun, ut **נָגַשׁ**. Et quandoq; iod, ut **יָקַח**, **יָצַב**. Et **ל**, in solo uerbo **לָקַח**.

Tres ordines quiescentium.

Primus ordo quiescentium dicitur, quando prima radicalis est **א**, uel iod, ut **יָשַׁב**, **אָמַר**.

Secundus, quando media est **י** uel **ה**, ut **בָּוֹא**, **קָוִים**.

Tertius, quum tertia radicalis est **א** uel **ה**, ut **קָרָא**, **גָּלָה**.

Sextus ordo est duplicatorum, quū duæ posteriores similes sunt, ut **שָׁלַל**, **חָמַם**. Hæc tamen uerba, si sic flecterentur, essent perfecta. At elegantiae gratia, media per synco-
pen

pen tollitur, & altera dagefcatur,
ut נָמַן Nomina fequuntur ordi-
nes uerborum.

*De ordine perfectorum, de nomini-
bus feptem coniugationum, de q̄s
earum ſignis & præte-
ritis & futuris.*

Prima coniugatio eſt עָפַל, quæ
& פָּל dicitur, eo quòd pro ſe nul-
lum ſignum habeat, præter tres nu-
das radicales.

Præteritum פָּקַד פִּקְדָּה
Futurum אֶפְקֹד יִפְקֹד : אֲשַׁלַּח יִשְׁלַח

Secunda נָפַעַל, cuius ſignum eſt
נ à fronte.

Præteritum נָפַקַד נִפְקְדָּה

Et cum gutturalibus נָעַבַר נִעְבְּרָה

Futurum אֶנְפֹקֵד יִנְפֹקֵד

Cum gutturalibus אֶנְעִבֵר יִנְעִבֵר

Tertia eſt פָּעַל, huius ſignum eſt
dageſc in media radicali ubique,
ut פָּקַד.

Præ

Præteritum

פִּקֵּד פִּקְדָּה

Futurum

אִפְקֵד יִפְקֹד

Quarta est פִּעַל & habet da-
gesc, ut פִּעַל.

Præteritum

פִּקֵּד פִּקְדָּה

Futurum

אִפְקֵד יִפְקֹד

Quinta חִפְעִיל & habet pro si-
gno literam ה à fronte, & mediam
punctatam chiric magno.

Præteritum

חִפְסִיד חִפְסִידָה

Futurum

אִחְפִּיד יִחְפִּיד

Et cum gutturalibus præter. חִעְבִּיר

Futurum

אִחְעִיר

Sexta חִפְעַל, cuius signum est ה
à fronte cum ∴ uel ה, & quan-
doque ∴ puncto.

Præteritum

חִפְסִיד חִפְסִידָה

Futurum

אִחְפִּיד יִחְפִּיד

Cum gutturalibus præteritū חִעְבִּיר

Futurum

אִחְעִיר

Septima חִחְפַּעַל, quæ duo signa
habet alterum syllabam חִחְ à fron-

te, alterum dagescin media radicali, & est actiua & passiuā.

Præteritum חתפּוּר חתפּוּר

Futurum חתפּוּר חתפּוּר

De ordine defectiuorum, ut גַּשׁ.

Cal, præteritum גַּשׁ גַּשׁ

Futurum אַגַּשׁ יִגַּשׁ

Niphal, præteritum גַּשׁ גַּשׁ

Futurum אֶגַּשׁ יֶגַּשׁ

Hiphil, præteritum אֶגַּשׁ אֶגַּשׁ

Futurum אֶגַּשׁ יֶגַּשׁ

Hophal, præteritum אֶגַּשׁ אֶגַּשׁ

Futurum אֶגַּשׁ יֶגַּשׁ

*De ordine quiescentium in
pe aleph, & pe iod.*

In pe aleph, sed ferè ut perfecta
flectuntur, ut אָמַר.

Cal, præteritum אָמַר אָמַר

Futurum אָמַר יֵאמַר

In pe iod, ut יָשַׁב, יָשַׁב

Cal, præteritum יָשַׁב יָשַׁב

Futurum יָשַׁב יָשַׁב

Cum

Cum gutturalibus præter. ירע ירעה

Futurum ארע ירע

Niphal, præteritum נרע נרעה

Futurum ארע ירע

Proforma אישב

Hiphil, præteritum הושיב שבת

Futurum אוש יביושיב

Cum gutturalib. præter. הוריע הורעה

Futurum אוריע וריע

Hophal, præteritum הורע הורעה

Futurum ארע ירע

Hithpael, præter. התירע התורעה

Futurum אחרע יחרע

Quiescentium in ain uau,

ut קום בון.

Cal, præteritum בן בנה

Futurum אבון אבון יבון

Niphal, præteritum נבון נבונה

Futurum אבון יבון

Hiphil, præteritum הבין הבינה

Futurum אבון יבון uel

Præteritum אבון הבנה uel

Præter-

Præteritum הָבִין חֲבִינוֹת

Hophal, præteritum הִיבִין חֲבִינֹת

Futurum אִיבִין יִיבִין

Piel & pual, quæ & quadrata dicitur, habent unam formam, & duplicem significationem.

Præteritum בִּוּנוּ בִּוּנוֹת

Futurum אֲבִינוּ יִבְנוּ

Hithpaël, præter. הִתְבִּינוּ הִתְבִּינוֹת

Futurum אֲתְבִינוּ יִתְבִּינוּ

Quiescentium in lamed א

& lamed ה.

In lamed א, ut קרא

Cal, præteritum קרא קראת

Futurum אֶקְרָא יִקְרָא

Cætera ut infra.

Niphal, præteritum נִקְרָא נִקְרָאת

Futurum אֶקְרָא יִקְרָא

In lamed ה, ut גלה

Cal, præteritum גלה גלית

Futurum אֶגְלֶה יִגְלֶה

Niphal גִּלֶּה גִּלֶּית

Futu

Futurum	אֶגְלַח יִגְלַח
Piel, præteritum	גָּלַח גָּלִית
Futurum	אֶגְלַח יִגְלַח
Pual, præteritum	גָּלַח גָּלִית
Futurum	אֶגְלַח יִגְלַח
Hiphil, præteritum	הִגְלַח הִגְלִית
Futurum	אֶגְלַח יִגְלַח
Hophal, præteritum	הִגְלַח הִגְלִית
Futurum	אֶגְלַח יִגְלַח
Hithpael, præet.	הִתְגַּלַּח הִתְגַּלִּית
Futurum	אֶתְגַּלַּח יִתְגַּלַּח

Duplicatorum, ut a

סַת הָמִים

Cal, præteritum	חָס חָמוּר
Futurum	אָחַס יָחַס
Niphal, præteritum	נָחַס נָחִמוּר
Futurum	אָחַס יָחַס
Hiphil, præteritum	הָחַס הָחִמוּר
Futurum	אָחַס יָחַס
Hophal, præteritū	הָחַס הָחִמוּר
Futurum	אָחַס יָחַס

De uerbis hæctenus.

De uau

De uau conuersiuo.

VAu quando uertit præteritum in futurum pūctatur sceua, ut **וַשְׁמֵר** & custodiet: & apud literam sceuatā scurec, ut **וַשְׁמֵרָה** & custodietis. Quum uerò uertit futurū in præteritū, pūctatur pathach cū dagesc in literis futuri, quæ sunt **אֵיתִי** præter, ut **וַיֹּאמֶר** & dixit: **וַיֹּאמְרוּ** & dixisti, **וַיֹּאמְרוּ** & diximus: cū **א** habet camez, ut **וַיֹּאמֶר** & dixi.

De Accentibus.

SOph pasuc, duo puncta sunt cū slinea perpēdiculari, hoc pacto, : Athnach, ut **בְּ**. Reuia, punctus supra literā in medio, ut **בְּ**. Zaceph caton, duo puncti supra literam in modum sceua, ut **בְּ**. De cæteris minime curādum est, cū ad sensum nihil faciunt, tantū autem ad cantilenam.

BASILEÆ, APVD
IACOB. PARCVN,
ANNO M.D.LV.
MENSE AVG.

Coniugatio & ordo differunt.

Coniugatio pborū declinatio ē, sedm trās
suās characteristics, & rarē & sūnt: tres acti,
ne cū singulis passivis & quāta q̄ c̄ significans
nū pro a.

Ordo ē distinctio pborū in suās classes, ut pbi
aliud dicere p̄fectū, aliud imp̄fectū, cūq; v̄erbi
imp̄fecti distinctio certos tū ordines, ut p̄būm
incipiens à I, dicere primi ordinis

Vel:

Ordo ē pbi v̄niūs r̄anum.

Coniugatio cūiq; v̄erbi r̄plex m.

De vobis tertij ordinis
incipiētib: ab H vel n.

Verba incipētia ab H regulariter coniungantur,
excepto solo finēto, ubi hnt eun tū y, tantū
in finēto actiō sub hnt יִפְּדֵי hnt y ut:

יִפְּדֵי

Verba desinētia in H pfecti coniungantur, pfecti
q in voce passiva 1, 2 & 3 coniung: sub sata radi-
cali hnt Zex, gesech K. ut: יִפְּדֵי

Verba desinētia in n in sctis & primis psonis
hnt n quāto pfecti hnt, in actiōa voce, pri-
ma & sctis coniung: ut: יִפְּדֵי

יִפְּדֵי sic p 3 con: dr יִפְּדֵי pro יִפְּדֵי

In 3 & 4 coniung: atq in oibz passivis sub sata
radicali ē. Zex ut: יִפְּדֵי יִפְּדֵי

Quando in fine accēdit y vel n nunc n abijci,
In finēto autē coniung: ē: ante n. Et n
abijci p accēdit y coniūctiō ut: יִפְּדֵי
יִפְּדֵי a edificabit.

In impario n in fine q̄s̄at, & perdit r̄on
f̄ ōs̄ conig: ut: קד. Aliqñ tunc n ma.
ut: ut: קד. i. uelime.

In f̄uio ē קל, facit & aliqñ קל
m̄lto n in קי.

part: ps: ē קד. part: ps: קד.

part: ps: ē קל. קל.

Verba incipit a n in p̄x̄o nulla h̄it n̄an,
c̄um. In f̄it: sub קי q̄s̄at n in 2o
קל קל i. sedulo.

Qñ media iudicis ē y abscondit in eo n p̄r
dugr קל formabit.

In impat: abijc̄it n r̄e קל sed.

Infi: adf̄icit in fine n p̄rleat: ut: קל
vel p̄rleat duplici - ut: קל. cognoscat

In p̄r: p̄s̄io & part: ps: p̄s̄io n m̄nsit in q̄

In aliq̄s̄ r̄ompoib; & modis n m̄nsit in q̄ mobile,
& t̄e dugr ut: קל cognoscat.

In p̄r̄a con: nulla ē n̄an̄as.

In 3 con: actiua, n m̄nsit in q̄o signat̄ ōs̄
om̄ib;.

In 3 coniug. passiva תָּהוּ 3, 9° & futurum no-
tandum. $\text{ו. צוֹרֵךְ. צוֹרֵךְ}$.

In 4 coniug. ו. צוֹרֵךְ , aliqui manent in nū
mobile. וְצוֹרֵךְ cognovimus &.

Regula memorabilis: Nullū qd a ו in-
cipit, cuius scda radicalis ē ו radicalis, mutatur in
nū, cum ex ipso fit וֵו : sed penitus abijciat ו
& relinquitur dages in aīn hapod. ו. וְצוֹרֵךְ ^{ex notis.}
Alia:

Ubi incipit a ו , in fut: activo & coniu: abijci-
unt ו , qd post aīn scda radicalis relinquitur dages. ו. וְצוֹרֵךְ
 וְצוֹרֵךְ accedunt. וְצוֹרֵךְ .

Quidam etiam retinet ו . Regula:

Littera ו deficit in imperativo & futuro: Inf: ē וְצוֹרֵךְ .

Aliqui ו initio abijciunt & in fine accedunt ו aīn dū-
plicat: vel duplicat: ו. וְצוֹרֵךְ accedunt. וְצוֹרֵךְ .

In voce pass: abijciat ו radicalis, relicto dages in lītrā
sequente ו. וְצוֹרֵךְ .

In futuro imperat: infini: accedunt: alijs similibz, ו
simile abijciat & relic ו substantiale, aīn dages deno-
tans ו simile abijciat, imprimis: ו. וְצוֹרֵךְ ^{imperat.}

In coniung: sicut nulla ē uarietas.

In 3 con: acc: I abijciat & sequat tunc radicalis rxi,
per dugas. וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

In 2 ppa: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ

In 3 con: pass: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ ē in 2 ps:

In 4 con: nulla ē uarietas.

Verba duplicata. Puer uenit tū - sub prima
ad differentia pbor monosyllabor, q̄ hnt r.

In edis & primis personis uicinis; uicinis porripomiz
ultima radicalis וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

Futurū sub וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ tū i. Imp: inf: ueniet holmfi,
hūi וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ, par: q̄nt ē ut וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ. par: q̄t: ē

In uoc pass: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ. וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

Fut: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ & וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ cum hinc וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ &

Imp: & inf: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ & וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ. 2 con: nō uarietas.

Tertia con: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ tū. וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

Fut: sub וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ tū. וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ cum -:

Imp: & inf: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ.

par: וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ. וְאַתָּה אֶדְדִּיקוּ cum uoc.

Part: p̄t: צוים.

3 con: p̄t: תו תו אן ו p̄p̄ositi, sata medicis
m - . צוים . תו צוים .

Futuri sub i. ind: תו - . L rā . תו תו תו .
צוים . צוים .

4 con: תו תו תו תו .

Verba 4i ordinis lūtia mētia ; iel .

תו . תו . תו . תו .

Futuri: תו תו תו תו .

Imperat: תו .

Part: p̄t: תו . Part: p̄t: תו תו .

In nōce pass: תו . תו .

In prima & sata p̄p̄ositi ultima ind: p̄p̄ositi ; .

Fut: תו . תו תו תו .

Imperat: תו: תו תו .

Part: p̄t: תו תו תו .

2 con: תו . תו .

Fut: תו . תו תו תו .

Imperat: תו: תו תו תו .

Part: p̄t: תו תו . Part: p̄t: תו תו תו תו .

passiva con: g'cidit ubi q' in activa.

תִּכְאֹב & 3 con: תִּכְאֹב . תִּכְאֹב , ubi ubi
lumen in cu - : ubi - : תִּכְאֹב .

Futurum עֲבֹד . תִּכְאֹב . עֲבֹד .

Impt: inf: תִּכְאֹב & עֲבֹד .

Part: ps: עֲבֹד . part: pt: עֲבֹד .

3 con: pass: עֲבֹד . תִּכְאֹב .

Fut: עֲבֹד . Impt: ubi . part: ps: עֲבֹד .

4 con: עֲבֹד . תִּכְאֹב . תִּכְאֹב .

Fut: עֲבֹד . עֲבֹד .

Impt: inf: g'cidit cu pt: part: pt: עֲבֹד .

Coniunctiva duplicata & mono.
syllabarum & partum in coniungendo.

Verba duplicata in oibz coniung: pro tempore in oibz
& ubi q' p'ponit ubi q' m'ponit, ubi q' m'ponit p'ponit.
ponitur i .

Verba aut mono syllaba in passiva seta se coniung:
& in hiphil activa tan ubi, p'ponitur i .

In ps: act: mono syl: seta p'pon: huius עֲבֹד .

Duplicata huius תִּכְאֹב .

In ps: act: duplic: huius i . Mono syl: i .

In pass: con: dupli: sub: 1. rad: hinc - . Mono: 1.

In fin: pass: gnerunt . איה . (איה in hinc)
sic עיקר .

In 3 con: (q 2 con: no mi/nū nūmā d' p'p'is)
act: gnerunt . עיקר sic הציך . In in setis &
impf: duplicata hinc sub 2 - : Mono: 2mo.

הציך . הציך .

In fin: fin gnerunt איה . In mono: 1 aliq'n
עיקר .

In 3 con: pass: In setis & , pro: dupli: hinc
הציך . Mono: hinc הציך .

In fin: connerunt, modo q dupli: hinc - .
איה . sub setis hinc , radi: Monosyl: hinc +
עיקר .

